

glas gospodarstva

PRELAHKO PREZREMO POREKLO SUROVINE ALI IZDELKA

september-oktober 2021

**Paziti moramo, da ne sledimo
slepo nekemu trendu čez rob
pečine**

Intervju z dr. Aleksom Jakulinom

**Potrošniku je treba ponujati
vedno nekaj novega**

Živilskopredelovalna industrija

**Inovacije, ki so najbolj
prepričale**

Dan inovativnosti

Vaš najlepši NOVI DOM

Razkošje bivanja med mestnim utripom in svežino narave, v bogastvu sodobnega ambiena, kjer vas bo igra svetlobe, vrhunskih materialov, premišljenih tlorisov in čarobnih pogledov očarala vsak dan, znova in znova.

Projekt Schellenburg nosi ime po Jakobu pl. Schellenburgu, največjem mecenu mesta Ljubljane, financerju deželnih stanov dežele Kranjske, graditelju Uršulinskega samostana in cerkve. Jakob pl. Schellenburg je s tem omogočil ustanovitev prve dekliške šole v Ljubljani in za več kot 170 let edine šole za deklice na Kranjskem.

Vseljivo:

Villa

— julij 2022

Palais

— julij 2023

PALAIS & VILLA
SCHELLENBURG
LJUBLJANA

T +386 40 505 081
E info@schellenburg-living.com
W www.schellenburg-living.com

Sodobna in uspešna podjetja prilagajajo delovna okolja svojim zaposlenim. Zavedajo se, da podpora individualnim in sodobnim dinamikom in načinom dela izboljša počutje, zagon in predanost zaposlenih, ki se kažejo v višji kakovosti opravljenega dela ter konkurenčnosti podjetja oz. organizacije. Metra pametni sistemi zaklepanja to omogočajo s pametno uporabo omaric.

Pametna, varna, higienska, brez dotična, enostavna in uporabniku prilagojena uporaba službenih omaric:

- za individualno hrambo osebnih in službenih predmetov,
- za skupinsko hrambo službenih predmetov, projektne dokumentacije ipd.,
- za prevzem paketov na delovnem mestu,
- za oddajo in prevzem dokumentov, delovne opreme ipd. med posameznimi zaposlenimi,
- za 24/7 prevzem izdelkov, opreme ipd. s strani strank,
- za povsem prilagojene rešitve.

Brez izgubljenih/zlomljenih ključev, poškodovanih ključavnic, menjav baterij v ključavnicah, pozabljenih PIN kombinacij, ugrabljenih omaric ter drugih stresnih nevšečnosti za uporabnike in administratorje omaric ter vzdrževalce.

Oddaljeno upravljanje omaric in uporabnikov na enem mestu in v realnem času omogoča prilagoditve načina uporabe glede na trenutne potrebe. Enostavna integracija s pristopno kontrolo, bazo zaposlenih ter drugimi facility sistemi.

Metra sistemi pametnega zaklepanja so primerni za vse vrste omaric (les, laminat, HPL, kovina).

Za varno, pametno in učinkovito delovno okolje.
Za brezkontaktno hrambo, dostavo, prevzeme in izmenjave.
Prihranite čas, denar in prostor ter izboljšajte poslovanje.

Metra.si
 Sistemi pametnih omaric

**Inženirska zbornica Slovenije
ščiti javni interes** 70
Intervju s Črtomirjem Remcem

**Umetna inteligenca,
polna poslovnih priložnosti** 22
Digitalno središče Slovenije

**Med člani agroživilske verige je
premalo zaupanja** 30
Živilskopredelovalna industrija

glas gospodarstva

september-oktober 2021

Uvodnik	
Nove inovacije, nova realnost	7
Poslovna klima	
Višje cene surovin in materiala bodo znižale bruto maržo	8
Intervju	
Paziti moramo, da ne sledimo slepo nekemu trendu čez rob pečine	10
Dan inovativnosti	
Inovacije, ki so najbolj prepričale	14
Digitalno središče Slovenije	
Umetna inteligenca, polna poslovnih priložnosti	22
Intervju	
Skrbi nas, da včasih s tako lahkoto prezremo poreklo surovine ali izdelka	24
Živilskopredelovalna industrija	
Med člani agroživilske verige je premalo zaupanja	30
Potrošniku je treba ponujati vedno nekaj novega	34
AGRA 2021	
Dokazali, da je več kot le sejem	40
Novice ZKŽP	
Novice Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij	45
Lestvica	
Največjih 50 družb po prihodkih v živilskopredelovalni industriji v letu 2020/48	
Jugovzhodna regija	
Kljub epidemiji je bilo poslovanje uspešno	50
Nepredvidljivo leto izkoristili za razvoj izdelkov in storitev	54
Stopnja robotizacije in avtomatizacije je najvišja v Sloveniji	58
Izzivi na področju kadrov ostajajo	61
Turizem	
V smeri butičnega turizma v neokrnjeni naravi	63
Lestvica	
Največjih 50 družb po prihodkih v jugovzhodni regiji (brez občin Ribnica in Kočevje) v letu 2020	67
Intervju	
Inženirska zbornica Slovenije ščiti javni interes	70

Izdajatelj:
Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Gospodarska
zbornica
Slovenije

**V.d. odgovornega
urednika:**
Barbara Perko

Izvršna urednica:
Barbara Perko

Oblikovanje:
Samo Grčman

Uredniški odbor:
Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:
Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

EU sredstva

Še letos bodo na voljo nepovratna sredstva

74

Mediacija

Ustanovljen Center za izobraževanje, svetovanje in mediacijo

78

GZS Zbornica MedTech Slovenija

Skupaj za čim boljše zdravstveno oskrbo

80

Intelektualna lastnina

Znamka in njeno varstvo

82

Dan slovenske elektroindustrije

»Premalo se zavedamo znanja in izkušenj, ki jih imamo«

86

Expo2020

Z delegacijo na Expo v Dubaj

90

Pospeševalnik izvoza

Novo orodje, prvič v Sloveniji – Pridružite se!

91

Projekt Naprej

Zaposlenim omogočili strokovno pomoč pri reševanju stisk in težav

93

Varnost in zaščita

Epidemija nas je prisilila, da razmišljamo drugače

96

Finančni nasvet

Nakup energentov kot ključna postavka pri gibanju prihodnje dobičkonosnosti

98

Okoljski nasvet

MOP začel postopek za spremembo embalažne uredbe

99

CEMP

Mednarodni kotiček

101

Stališča

102

Novice

103

Napovednik

105

Nepredvidljivo leto izkoristili za razvoj izdelkov in storitev

54

Jugovzhodna regija

Znamka in njeno varstvo

82

Intelektualna lastnina

Nakup energentov kot ključna postavka pri gibanju prihodnje dobičkonosnosti

98

Finančni nasvet

Tisk: Present, d. o. o.**Datum natasa:** 30. 9. 2021**Distribucija:** Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revijo Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV.

Poština za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajatelj Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

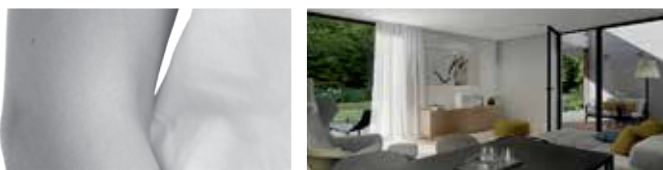
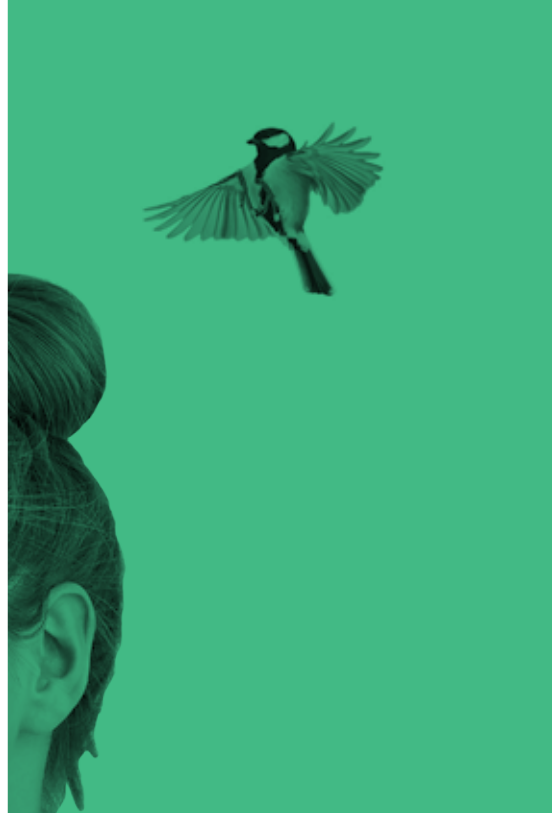
Revija je natisnjena na papirju:

SORA QUALITY PAPER
by GORICANE

Papirnica GORIČANE ima vzpostavljen certificiran sistem ISO 9001, ISO 14001 in FSC® ter PEFC™ sistem zagotavljanja trajnega gospodarjenja z gozdovi.

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

ZAŽIVI Z NARAVO!

OBJEM NARAVE

USTVARITE DOM V OBJEMU NARAVE

Novo linijo Lumar **GreenLine** smo ustvarili za tiste, ki si želijo sodobno zasnovan in atraktiven dom, ki prerašča stroge bivanjske okvirje hiše in na subtilen način ponuja navezavo med interijerjem objekta in vrtom.

T: 02 421 67 50 www.lumar.si/hise/greenline

by **Lumar**

Uvodnik

Nove inovacije, nova realnost

12. oktobra 2021 bodo (predvidoma) v živo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani podeljena nacionalna priznanja GZS za inovacije. To leto bomo obeležili že četrto stoletja podeljevanja priznanj na regionalni ravni in 19 let na nacionalni ravni. V preteklih 18 letih so bila v celotni Sloveniji priznanja podeljena preko 11.200 inovatorjem in inovatorkam ter več kot 3.200 inovacijam.

Če sem v lanskoletnem prispevku ob isti priložnosti zapisal, da je VUCA okolje (Volatility – nestanovitnost, Uncertainty – negotovost, Complexity – kompleksnost, Ambiguity – nejasnost) prisotno vsepovsod, pa bi letos k temu dodal angleški izraz »same, same, but different« (enako, enako, a drugačno, op. p.). Če je pred letom dni večina organizacij plavala v kalnem, delno čakala, kako se bo razvijala situacija in iskala priložnosti, ki jih je prinesla kriza, pa je to leto voda vendarle manj kalna. Negotovost je še vedno izrazito prisotna, sploh na področju strateških materialov in dobav, je pa jasnost boljša. Podjetja, ki so v krizi prepoznala priložnosti in jih zgrabila, so naredila dva koraka naprej in ne zgolj enega.

Kar sam opažam v zadnjih nekaj mesecih je to, da sta organizacijska (tudi inovacijska) kultura ter odnos do zaposlenih odigrala pomembno vlogo pri najpomembnejšem členu podjetja – zaposlenih. To sicer ni preverjeno in z znanstvenimi dokazi potrjeno dejstvo, na podlagi sprememb profilov na socialnih omrežjih ter povratnic e-poštnih sporočil pa opažam, da je lepo število razvojnikov, inovatorjev in kadrov na nivoju srednjega menedžmenta zamenjalo delodajalca. Korona kriza je brez dvoma razgalila moč kulture podjetij in povzročila škodo na eni ter priložnost na drugi strani. Pretok kadrov je opazen in podjetja z dobro kulturo, ki je prepoznana tudi navzven, ter močno kulturno blagovno znamko so danes močnejša za marsikaterega odličnega posameznika, razvojnika in inovatorja. Kako se bo to odrazilo na slovenskih

inovacijah in inovativnosti bomo lahko spremljali v naslednjih letih, tokrat pa pogledjmo, kakšna je bera inovacij letošnjega razpisa GZS za inovacije.

Nacionalna priznanja GZS za inovacije bomo podelili sredi oktobra. Zlata, srebrna in bronasta nacionalna priznanja bodo podeljena 41 inovacijam, ki so se uvrstile na nacionalni nivo. Teh 41 inovacij so predlagale regionalne gospodarske zbornice, ki so v tem letu skupno prejele ter ocenile 210 inovacijskih predlogov. Kot vsako leto so kolegi na regionalnih zbornicah zopet opravili izjemno delo in brez njih tudi Dneva inovativnosti, ki je na koncu sicer v središču pozornosti, ne bi bilo.

Med kandidati za nacionalna priznanja 56 odstotkov vseh inovacij prihaja iz velikih podjetij, 20 odstotkov iz srednjih, 17 odstotkov iz malih podjetij in 5 odstotkov iz mikro podjetij oz. startupov. Ena inovacija prihaja iz druge vrste organizacije. Če je v preteklem letu kar tretjina inovacij izhajala iz mikro in malih podjetij, pa je letos teh le slaba četrtina. Poleg tega se je v preteklem letu za nacionalna priznanja potegovalo pet startup inovacij, letos pa le dve. Razlogov je več, vsekakor pa ta številka ni odraz realnega stanja inovativnosti startupov.

Če inovacije razdelimo še po vrsti inovacij, je daleč največ inovacij produktnih (61 odstotkov), sledijo jim kombinirane (24 odstotkov, najpogosteje kombinacija produktne in procesne inovacije) ter procesne inovacije (10 odstotkov). Za nacionalna priznanja po nekaj letih ponovno kandidira ena trženjska inovacija, poleg nje pa še ena družbena, katere smo še posebej veseli.

To leto smo vse inovatorje pozvali, da svoje inovacije opredelijo še kot stalne, prebojne ali disruptivne inovacije. V skladu s pričakovanji je še vedno glavnina stalnih inovacij, se pa med njimi najdejo tudi prebojne in kakšna, ki izkazuje potencial, da disruptira trg, ki ga naslavlja. Teh pa si vsi najbolj želimo. [gg](#)

Foto: Uroš Tatič

Kar sam opažam v zadnjih nekaj mesecih je to, da sta organizacijska (tudi inovacijska) kultura ter odnos do zaposlenih odigrala pomembno vlogo pri najpomembnejšem členu podjetja - zaposlenih.

dr. Aleš Ugovšek

vodja področja Inovativnost, GZS

Poslovna klima

Višje cene surovin in materiala bodo znižale bruto maržo

V letu 2021 bo velik pritisk višjih cen surovin in materiala na izkazano dodano vrednost podjetij. V 2020 so družbe v mnogih panogah beležile zgodovinsko najvišje marže. V 2021 pričakujemo padec bruto marže, a zaradi rasti povpraševanja še vedno krepko rast dodane vrednosti.

Darja Močnik, Analitika GZS

Pri gospodarskih družbah stroški blaga in materiala v povprečju predstavljajo 57 % prihodkov.

Cene energetskih in ne-energetskih surovin so višje kot pred izbruhom epidemije covid-19.

Pri gospodarskih družbah stroški blaga in materiala v poslovnih prihodkih predstavljajo med 3 % in 79 %, zato je pomembno, kako se gibljejo navedene cene. V štirih dejavnostih (energetiki, trgovini, finančnih in predelovalnih dejavnostih) predstavljajo stroški materiala in blaga v prihodkih med 56 in 79 %, v devetih dejavnostih znašajo med 20 in 48 % in v petih dejavnostih med 12 in 19 %.

Globalne cene surovin so se leta 2021 povišale zaradi številnih dejavnikov. V prvi polovici letošnjega leta so se cene večinoma zviševale in v drugem četrtletju dosegle vrhove. V drugi polovici leta so cene na splošno ostale povišane zaradi okrevanja svetovnega povpraševanja in ponovnega pojavljanja motenj v dobavni verigi. Slednje je deloma posledica širjenja covid-19, različice delta, zlasti v Aziji, kar je privedlo do ozkih grl v dobavi. Cena nafte, ki predstavlja še en dejavnik naraščajočih cen ostalih surovin, se giblje nad 70 USD na sodček. Cena nafte Brent je bila avgusta povprečno 71 USD za sodček, kar je bilo za 26 USD več kot avgusta 2020 in 11 USD več kot avgusta 2019. Posledično so se cene energetskih surovin v prvih osmih mesecih 2021 zvišale za 69 % v primerjavi s prvimi osmimi meseci 2020 in so bile za 10 % višje kot v prvih osmih mesecih 2019.

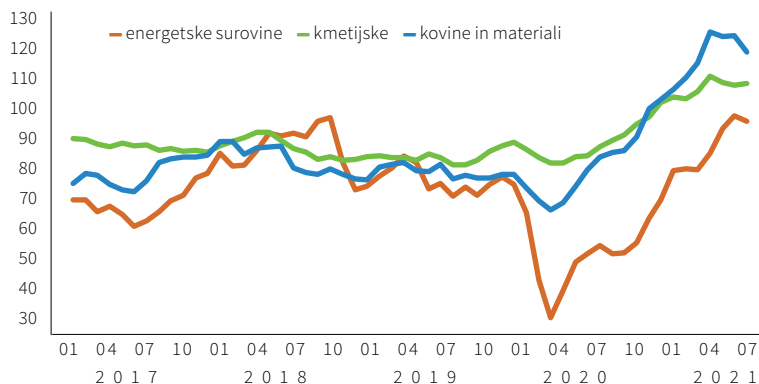
Cene kovin in materiala so se v prvih osmih mesecih letos zvišale za 60 % v primerjavi s prvimi osmimi meseci leta 2020 in so višje za skoraj polovico v primerjavi s prvimi osmimi meseci leta 2019. Te surovine so se v 2021 zvišale zaradi najave velikih infrastrukturnih investicij v ZDA in EU-27, razcveta industrijske aktivnosti, pomanjkanja surovin na nekaterih trgih (zlasti za industrijske kovine) in stalnih motenj v globalni dobavni verigi. Predvideva se, da bi se v letih 2022–23, ko se bo hitrost svetovne rasti umirila in se bodo pritiski v dobavni verigi zmanjšali, te cene stabilizirale. Cene nekaterih kovin in industrijskih materialov (vključno z jeklom in aluminijem) naj bi se znižale, druge (na primer baker) pa bodo dlje ostale okoli sedanjega vrhunca (napoved EIU).

Cene kmetijskih surovin so se v prvi polovici leta 2021 močno zvišale, saj sta covid-19 in globalno okrevanje še naprej oteževala svetovno trgovino in povzročila naraščanje cen tovarov. Zvišujejo se predvsem cene žitaric, oljnic. Cene kmetijskih surovin so se v prvih osmih mesecih letos zvišale za četrtno v primerjavi s prvimi osmimi meseci leta 2020 in so bile višje za 28 % v primerjavi s prvimi osmimi meseci leta 2019 pred epidemijo.

Oteženi dobavni pogoji na blagovnih trgih bodo še naprej pritiskali na zvišanje cen svetovnih surovin, dokler ne bodo odpravljene motnje in ozka grla v dobavnih verigah. To pretežno vpliva na dvig uvoznih cen pri proizvajalcih, nekoliko manj pa se pozna še pri končnih proizvajalčevih cenah, še manj pa pri cenah potrošniških izdelkov. Kljub temu bo učinek na višje cene izdelkov prisoten tudi v letu 2022. [gg](#)

Rast cen svetovnih surovin v 2021

Index 2015=100

Vir: Svetovna banka

10 ključnih podatkov

Blagovni izvoz:
18,8 %
(I-VII 21/I-VII 20)

Izvoz blaga je bil v prvih osmih mesecih 2021 za petino višji kot v enakem obdobju 2020 in za 14 % višji kot v letu pred epidemijo (I-VII 2019). Izvoz kovin in strojev ter električnih naprav opazno presega ravni izpred začetka epidemije. Relativna rast uvoza iz držav EU je znašala 25 % (I-VII 21/I-VII 20), glede na 2019 je ta višji za 13 % (I-VII 21/I-VII 19). Visoka rast potrošnje gospodinjstev in krepitev gradbenih investicij je pospešila uvoz blaga.

Industrijska proizvodnja:
13,1 %
(I-VII 21/I-VII 20)

V prvih sedmih mesecih 2021 se je industrijska proizvodnja povečala za 13 % (I-VII 21/I-VII 20) in je višja tudi glede na obdobje pred epidemijo za 2,4 % (I-VII 21/I-VII 19). Najvišjo rast industrijske proizvodnje so beležile druge raznovrstne dejavnosti (+29 %), proizvodnja tekstilij (+28 %), električnih naprav (+27 %), popravila in montaža strojev (+27 %), proizvodnja kovinskih izdelkov (+25 %) in proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (+24 %). Motnje v dobavi surovin in daljši dobavni roki v nekaterih panogah otežujejo rast proizvodnje.

Stanje posojil podjetjem:
1,3 %
(VII 21/VII 20)

Posojila nefinančnim družbam (podjetjem) se od marca izboljšujejo, julija pa so bila po enem letu spet pozitivna in so bila medletno višja za 1,3 %. Povečujejo se tudi posojila gospodinjstvom (julija za 87,7 mio EUR) in so medletno višja za 3,2 %. Močnejše se povečujejo stanovanjska posojila (julija 7,2 % medletna rast), še vedno pa se zmanjšujejo potrošniška posojila (julija 5,9 % medletni upad).

Prihodek v storitvenih dejavnostih:
13,5 %
(I-VI 21/I-VI 20)

V prvem polletju 2021 je bil prihodek od prodaje za 13,5 % višji kot v enakem obdobju leta 2020 ter za 1,2 % nižji kot pred epidemijo (I-VI 21/I-VI 19). V vseh opazovanih skupinah storitvenih dejavnosti je bil višji, razen v gostinstvu. V tej dejavnosti je bil za 19,7 % nižji, od prihodka v prvi polovici leta 2019 pa je bil nižji kar za 53,7 %. Najvišjo rast prihodka pa so beležili v poslovanju z nepremičninami (+30 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+20 %) ter prometu in skladiščenju (+19 %).

Promet blaga v pristanišču:
3,3 %
(I-VI 21/I-VI 20)

V pristanišču so v prvem polletju 2021 zabeležili za 3,3 % porast pretovorjenega blaga v primerjavi s prvim polletjem 2020, ki je bil za 13,7 % nižji kot pred epidemijo (I-VI 21/I-VI 19). Promet blaga na letališčih je porasel za 6,3 % in za 5 % zaostaja za ravno pred epidemijo; število potnikov še močno zaostaja. Avtobusi v mestnem javnem prevozu so prepeljali za petino manj potnikov, glede na raven iz leta 2019 je bilo število potnikov nižje za 61 %.

Prihodek v trgovini na drobno (brez motornih goriv):
11,1 %
(I-VII 21/I-VII 20)

V trgovini na drobno (z vključenimi motornimi gorivi) je bil realni prihodek od prodaje v prvih sedmih mesecih 2021 višji za desetino glede na enako obdobje 2020. V trgovini z neživilo je bil višji za 13,8 %, v trgovini z živili za 8,0 % in v trgovini z motornimi gorivi za 6,7 %. V trgovini z motornimi vozili in od popravil le-teh je bil prihodek za desetino višji kot v enakem obdobju 2020, od prihodka v enakem obdobju leta 2019 pa je bil za podoben odstotek nižji. Počasnejše okrevanje trgovine z motornimi vozili je tudi posledica zamud pri dobavi novih vozil.

Gradbena dela:
-2,9 %
(I-VI 21/I-VI 20)

V prvem polletju 2021 se je vrednost gradbenih del znižala za 2,9 % v primerjavi z enakim obdobjem 2020, a je na medletni ravni junija bila višja za 8,3 %. V prvem polletju najbolj kaže gradnji inženirskih objektov (+8,9 % rast gradbenih del), medtem ko vrednost specialnih gradbenih del zaostaja za 3,9 %, gradnja stavb pa za 15 % za vrednostjo lanskega prvega polletja.

Inflacija za potrošnike:
+0,1 %
(I-VIII 21/I-VIII 20)

V prvih osmih mesecih je povprečna inflacija znašala 1 %, avgusta 2021 se je na medletni ravni povzpela na 2,1 %. K rasti cen so največ prispevali energenti. Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so bile v prvih sedmih mesecih letos višje za 6,2 %, cene uvoženih proizvodov so bile v primerjavi z enakim obdobjem 2020 višje za 6 %.

Povprečna bruto plača:
+8,2 %
(I-VI 21/I-VI 20)

Povprečna bruto plača v zasebnem sektorju se je v prvem polletju 2021 povečala za 5,4 %, še bolj pa v javnem sektorju (12,8 %), na kar so vplivala predvsem višja izplačila dodatkov za nevarnost, posebne obremenitve in delo v rizičnih razmerah. Gre tudi za odraz velikih razlik v številu zaposlenih, ki so bili na čakanju na delo v letošnjem in lanskem letu.

Število delovno aktivnih:
2,0 %
(I-VI 21/I-VI 20)

Število registrirano brezposelnih oseb je konec avgusta upadlo na 69.292, kar je bilo za več kot petino manj kot avgusta 2020. Objavljenih je bilo 15.400 prostih delovnih mest (na ZRSZ), pri čemer so največ povpraševali po kadrih v šolstvu, industriji, transportu, gradbeništvu in gostinstvu. Stopnja registrirane brezposelnosti je junija 2021 znašala 7,3 %. Junija 2021 je bilo v povprečju približno 901.780 delovno aktivnih, kar je bilo za 2 % več kot junija 2020 in za 0,5 % več kot junija 2019. Letos se je število zaposlenih najbolj zvišalo v zdravstvu in sociali, najbolj zmanjšalo pa v gostinstvu.

Intervju

Paziti moramo, da ne sledimo slepo nekemu trendu čez rob pečine

Barbara Perko, foto: Barbara Reya

»Slovenija je majhna država, ki ima moderno infrastrukturo in inteligentne ljudi, načeloma bi lahko bila pilotska država, kjer bi se preizkušale nove tehnologije,« ocenjuje dr. Aleks Jakulin. Pri tem pa je treba paziti, kaj se dejansko da in kaj ne.

Dr. Aleks Jakulin je profesor, raziskovalec, podjetnik, ustanovitelj in direktor podjetja 1o Inc. Razpet je med ZDA, kjer je bilo ustanovljeno njegovo trenutno podjetje 1o Inc, in Slovenijo, kjer trenutno sodeluje v ekipi, ki ustvarja projekt Sledilnik.

Računalniki so ga pritegnili že v ranem otroštvu. Že pri rosnih sedemnajstih letih je bil v ekipi, ki je razvila grafični standard PNG, nato se je zaposlil v podjetju Hewlett Packard, kjer so razvili format JPEG-LS. Leta 2005 je doktoriral v Ljubljani na temo umetne inteligence. Kot raziskovalec, potem znanstvenik in profesor, je delal na univerzi Columbia v New Yorku, kjer je preoblikoval in predaval predmet analiza podatkov. Leta 2009 je stopil v podjetniške vode.

Z dr. Jakulinom smo se pogovarjali pred letošnjim Dnevom inovativnosti, ki bo potekal pod sloganom »Nove inovacije, nova realnost« in na katerem bo udeležence tudi nagovoril.

Inoviranje in startupi – eno brez drugega, se zdi, nekako ne gre. Kako bi vi opisali to dinamiko?

Startupi so dober način financiranja in organiziranja inovacij. Ni pa vsaka inovacija primerna za startup. Na primer, ko imaš inkrementalne inovacije v proizvodnem procesu – recimo izboljšave obstoječega izdelka ali procesa – jih je bolje narediti znotraj organizacije. Ko pa imaš nove poslovne modele, popolnoma nove

produkte, ni alternative startupu. Novo podjetje je ogromen podvig, zato je redko kdaj smiselno iti v startup, ko lahko narediš to znotraj podjetja.

Izkušnje imate z obeh strani luže. Kaj so po vašem mnenju ključne razlike med startupi in pristopom do njih v ZDA in pri nas?

Amerika ima zgodovino herojev podjetnikov. Pri nas imamo, na primer, kot heroje pesnike in pisatelje. Na podoben način, kot mi obravnavamo pesnike in pisatelje, v Ameriki obravnavajo podjetnike. Kultura podjetništva tam je taka, da vsi otroci slišijo te zgodbe, odrasli vedo, kako je lahko nekdo z neko idejo in sposobnostjo realizacije te ideje uspešen in ima neko čast v družbi. To olajša vse zadeve, povezane s podjetništvom.

Na nek način je tragedija Slovenije, da se pojmuje podjetnike kot pohlepne kapitaliste, ker to oteži inovativnost. Inovativnost bi lahko družbo popeljala naprej. Kot družba si ne moremo privoščiti takega žaljivega odnosa do nekoga, ki gradi družbo in ustvarja napredek. Po drugi strani pa je nesprejemljivo za gospodarsko skupnost, da tolerira v svoji družini ljudi, ki mečejo slabo luč na celotno dejavnost. Po mojem imamo tukaj še ogromno nekega potenciala tako med razumevanjem »dobrega« podjetništva in pa izločevanjem slabih akterjev.

Na nek način je tragedija Slovenije, da se pojmuje podjetnike kot pohlepne kapitaliste, ker to oteži inovativnost. Inovativnost bi lahko družbo popeljala naprej.

Slovenija je majhen trg. Na kaj vse mora računati slovenski startup, ki želi seči preko meja Slovenije?

Prvič, dostop do podjetniškega kapitala v Sloveniji je precej težak. Drugič, državno financiranje vodijo ljudje, ki v večini primerov nimajo neposrednih izkušenj v podjetništvu. Tretjič, ko gre za kakršnokoli financiranje, se je okoli korita zaredilo kar nekaj takih, ki to jemljejo predvsem zase in to že dolga leta. Tega ne moremo tolerirati.

Vsakič, ko greš čez mejo, stopiš na drugačen trg in v drugačno kulturo. Sam sem moral približno petnajst let živeti in delati v tujini, da sem dovolj spoznal okolje, da sem lahko posel postavil kot ameriško podjetje. Ljudje, ki bodo to vodili, morajo biti tudi v tujini priznani podjetniki, ki so nekaj naredili, imajo ustrezno znanje, intuicijo in kredibilnost.

Podjetništvo je zelo tvegana stvar. So ljudje, ki imajo ustrezne izkušnje in ustrezno intuicijo, ki pa mogoče še niso dosegli poslovnega uspeha, bi pa lahko dejansko desetkrat bolje počeli tisto, kar poskušajo ljudje iz državne uprave. Take ljudi je treba promovirati v take vloge, ker bi lahko ogromno naredili.

Se vam zdi, da Slovenci premalo tvegamo oziroma da nismo pripravljeni na ta tveganja?

Tveganje je samo po sebi slaba stvar, a je nekaj, kar včasih enostavno moraš narediti, da prideš na cilj. Vprašanje je, kakšne so posledice tveganja. Slovenija ima relativno povezano družbo, kjer posameznik, če ga spodnese, ne bo umrl od revščine. Po drugi strani pa Slovenci ne znamo ceniti truda in tveganja, ki mogoče na koncu ne pripelje do nekega dobrega rezultata, kljub temu da ni bila storjena nobena napaka.

Kakšne morajo biti nove inovacije za novo realnost in kaj ta nova realnost pomeni?

Vprašanje je, kaj je nova realnost. Dve stvari je treba izpostaviti. Eno so problemi, ki jih imamo in ki na nek način zahtevajo neko soočenje z njimi. Na drugi strani pa so trendi. Včasih imaš trende, ki ne rešujejo nobenega problema, kvečjemu jih samo še slabšajo. Paziti moramo, da ne sledimo slepo nekemu trendu čez rob pečine. Po drugi strani pa tudi moramo paziti, kaj se dejansko da in kaj ne. Vse polno je nekih idej, ki bi v teoriji, če bi vsi to imeli, znali uporabljati, vedeli za to in jih razumeli, delovale.

Ampak v resničnem življenju ni tako. Vsako inovacijo je treba spraviti čez in naučiti ljudi. To je treba narediti tako, da ti bodo tvoji investitorji zaupali in da ne boš v bistvu ti samo učil trga za konkurente, ki ti sledijo. Ključno je, da smo realni. Mislim, da je v Sloveniji dosti posnemovalcev. Lahko posnemaš, kar je nekdo naredil v tujini, a so po mojem mnenju take zgodbe v veliki meri nezanimive in se na koncu ne obnesejo. Hkrati imamo cel kup projektov, ki živijo od investitorjev, največ javnih, pa ne pride in ne bo prišlo do prebojev.

Kako ste v svoji dosednji karieri sami pristopali k inovacijam?

Na dva načina. Včasih sem videl priložnosti kot inženir, ko sem videl neko neučinkovitost in sem hotel to izboljšati.

V zadnjem času gledam bolj iz vidika problema, ki ga nekdo ima in ga znam rešiti. Če ti rešuješ problem, ki ga ima nekdo, je to običajno lažje, kot če samo na nek način daješ eno inovacijo na vrh preteklih inovacij v nečem, kar mogoče nima dobrega trga.

Večkrat ste že poudarili, da bo Slovenija tuje investitorje lahko pritegnila le, če bo lahko ponudila nekaj, česar druge države ne morejo. Kje vidite, da ima Slovenija še neizkoriščen potencial?

Slovenija je majhna država, ki ima moderno infrastrukturo in inteligentne ljudi in tako naprej, da bi lahko bila pilotska država, kjer bi se preizkušale nove tehnologije. Vsako podjetje, ki ima nek nov koncept, mora to zadevo nekje preizkusiti, da jo lahko proda nekemu drugemu. Eden mojih mentorjev in prijateljev ima tehnologijo, ki izboljša komunikacijo med učitelji in starši. Oni morajo to prodajati vsaki šoli posebej, kar je izredno drago in počasno. Če bi lahko to zadevo poskusno implementirali v eni državi, bi bila to zmaga za vse. Podjetje bi lahko pokazalo, kako odlična je lahko zadeva, ko jo sprejme cela država. Po drugi strani pa bi Slovenija zastoj pridobila tehnologijo, ki bi jo sicer morala drago plačati. S tako zgodbo, ko bi podjetje lahko reklo: 'Poglejte, tukaj cela država uporablja naš sistem. Poglejte, kaj vse smo se naučili in kako je bilo vse lažje', bi lahko lažje prepričali mesta v Ameriki, ki so tako velika kot Slovenija, da je smiselno v to investirati.

Realnost je drugačna. Veliko primerov je, ko gre nekdo z javnim denarjem in s starimi prijatelji izumljati toplo vodo, namesto da bi jo poceni kupil v tujini in državljanom prihranil denar za druge stvari. Na ta način izgubimo na obeh frontah – ne uspemo denarja usmeriti in transformirati v Sloveniji v tržno zanimivo tehnologijo, ki bi se lahko prodajala v tujini, Slovenci kot državljani pa ne dobimo tehnologije, ki bi jo lahko poceni kupili na trgu. Marsikaj se da narediti na sprejemanju inovacij, ne samo na inoviranju. Inoviraš lahko na parih frontah, sprejemaš pa lahko inovacije od vsepovsod. Za uspešno inovacijsko politiko moraš biti fokusiran.

Marsikaj se da narediti na sprejemanju inovacij, ne samo na inoviranju. Inoviraš lahko na parih frontah, sprejemaš pa lahko inovacije od vsepovsod.

Izkušnje imate tako iz gospodarske kot akademske sfere. Kakšno je v ZDA sodelovanje med gospodarstvom in univerzami?

Ne vem, če je kaj bistveno drugače. Mogoče kot zanimivost. Na Columbii smo imeli pisarno, ki se ukvarja s tem, kako se inovacije iz univerze ponudi na trgu. Pisarna pomaga patente prijaviti, najti podjetja, ki bodo neko tako tehnologijo licencirala itn. Slovenske fakultete so vsaka kot en svoj univerzum. Malo je povezovanja med njimi, kar otežuje sinergije in dopolnjevanje med različnimi področji. Velika omejitev slovenskih fakultet je tudi, da študenti študirajo vse predmete samo na eni fakulteti. Vsaj 25 odstotkov vseh izpitov bi morali študenti opraviti na drugih fakultetah in to tudi zato, da pride do mešanja in povezovanja med študenti izven njihovih ozkih področij. Ločevanje kultur med strogo akademijo in strogim poslovnim okoljem je podoben problem, mogoče v tujini še večji kot v Sloveniji.

Kaj glede na vaše izkušnje ocenjujete, da je tisto, česar se podjetniki na začetku poti premalo zavedajo? Kaj bi bil nasvet nekomu, ki razmišlja o podjetništvu?
Moj nasvet je: 'Ne tega delat.' (smeh). Grozno težko je, dolgotrajno in srce trgajoče. Po mojem moraš biti res zmešan, da se kakšne take zadeve lotiš.

V ZDA deluje vaše podjetje 1o Inc. Kako bi nekomu na preprost način razložili, kaj ponujate, s čim se ukvarjate?
Trenutno, če posluješ na internetu, imaš svojo stran ali svojo aplikacijo in poskušaš vse ljudi spraviti tja, da bodo tam s tabo naredili neko transakcijo. To je zelo neučinkovito. Ves čas moramo potovati nekam, kjer bomo potem naredili neko transakcijo. Naša tehnologija to skrči v en majhen modul, ki ga lahko potem damo vsepovsod. Zakaj je to tako pomembno? To podjetju, ki prodaja na internetu, zmanjša stroške trženja. Še pomembneje pa je to, da ustvarimo vir dohodka za tiste, ki imajo svoje internetne strani in ki trenutno zelo težko živijo od oglaševanja, članarin in naročin. V preteklih desetletjih je bilo v Sloveniji dosti več takih zanimivih internetnih strani, zdaj pa imamo samo še nekaj portalov, vse ostalo je opustelo in to je samo zato, ker niso imeli dovolj dohodkov. Vmes pošiljamo pakete denarja in delimo vse svoje osebnostne in poslovne skrivnosti raznim Googlom in Facebookom. Zakaj?

Oglaševalci so se iz lokalnih strani in portalov premaknili na Google in Facebook, ki promet obdržita zase, za razliko od tega, da bi promet pošiljali do tistih, ki so dejansko ustvarili vsebine. Posledično nimamo več vsebine, kot ekonomija pa dopušča Facebooku in Googlu, da imata ogromno moč nad neko državo, za prihodnost katere jih prav malo briga.

Inovacija ekipe 1o uporabniku ponuja možnost varnih transakcij na različnih straneh, kot založnik imaš možnost dosti boljšega poslovnega modela in kot trgovec si z njim znižaš stroške marketinga in oglaševanja, kar je eden največjih problemov. Rešujemo stvari na vseh frontah. Še zmeraj smo majhni, na začetku in moramo to zadevo začeti spravljati na trg in to je ta velik izziv. Tudi če izumiš avto, v redu, si izumil avto, ampak nikjer ni cest, nikjer ni asfalta, ni bencinskih črpalk. Mine veliko časa, preden lahko ena taka inovacija pokaže svoj polni potencial, in do takrat je treba inovacijo na starševski način negovati z železno voljo.

Kakšni so torej cilji za naprej?

Smo na točki, ko imamo uspešne pilotske projekte z vodilnimi založniki in prodajalci v ZDA. Če smo naredili en avto, pa še ni cest, smo zdaj ugotovili, kje so tisti, ki bodo še zmeraj imeli korist od avta, kljub temu da še ni cest. In potem začnemo razmišljati, ali bomo mi gradili ceste, ali bomo poiskali tiste, ki znajo graditi ceste, ali bomo ugotovili, kje so ceste oz. kaj bi lahko uporabili kot ceste.

Je na trgu, kot je ameriški, lažje ali težje uspeti, kot na primer na evropskem?

Popolnoma odvisno. Skoraj na vseh področjih so primeri, ko uspe podjetje, ki je štartalo v Ameriki, in podjetje, ki je štartalo drugje. Vodilno orodje za upravljanje z naročninami za medije je podjetje, ki je začelo na Slovaškem. Tam jim je uspelo združiti časopise, da so se dogovorili za skupno prodajanje naročnine, ki omogoča dostop do vseh lokalnih medijev. Slovaško podjetje se je nato združilo z nekim ameriškim podjetjem. V Sloveniji sem se jaz trudil časopise spraviti skupaj, da bi se naredilo malo drugačno tehnologijo, ampak mi takrat ni uspelo. Takrat je zmagalo slovaško podjetje, meni kot slovenskemu podjetju ni uspelo narediti preboja. Omejitev je bila takrat ta, da nisem uspel prepričati velikih medijev v Ameriki, da je to dober pristop, ker so mislili, da bodo to sami naredili.

Razpeti ste med ZDA in Slovenijo. S katerimi projekti se trenutno še ukvarjate?

Verjetno je glavni drugi projekt Sledilnik, kjer se vzpostavlja fantastična skupnost in kjer se marsikaj dela ob odnosu oblasti, ki spominja na mačehovstvo.

Od kje vam po vsem tem času, ki je minil od začetka pandemije, še ta energija, volja in pripravljenost?

Tukaj je znana tista zgodba: Zakaj vojaki ostanejo na fronti? Ostanejo zaradi vojaka na levi in vojaka na desni. Cela zadeva na neki točki mogoče nima smisla, še zmeraj pa delaš nekaj, kar je dobro, in imaš krog ljudi, ki delajo skupaj s tabo. gg

Velika omejitev slovenskih fakultet je, da študenti študirajo vse predmete samo na eni fakulteti.

Mine veliko časa, preden lahko ena inovacija pokaže svoj polni potencial, in do takrat je treba to zadevo na nek način negovati z železno voljo.

IZKORISTITE NAŠO POMOČ IN PODPORO PRI POSLOVANJU

www.spiritslovenia.si

Ste mladi, potencialni podjetniki? Morda podjetniki na začetku vaše poslovne poti? Ali pa zrelo, rastoče podjetje, ki želi krepiti mednarodno konkurenčnost?

Povežite se z javno agencijo SPIRIT Slovenija, nacionalno poslovno točko SPOT Global, **“one stop shop”** za podjetja v vseh fazah poslovanja, kjer vam nudimo številne brezplačne podporne aktivnosti in storitve:

- Podjetnikom nudimo možnost vključitve v podporne podjetniške mreže, podjetniške programe, mentorsko podporo ter evropski program Obzorje.
- Organiziramo poslovne dogodke doma in v tujini za krepitev kompetenc za mednarodno poslovanje, B2B srečanja in gospodarske delegacije ter nudimo možnost predstavitve na mednarodnih sejnih.
- Podjetjem z domačim in tujim kapitalom nudimo podporo pri iskanju tujih investorjev ter izobraževanja in srečanja za spodbujanje investicij.
- Na voljo so različne finančne spodbude za podjetja, kot so podpora gostinskemu in turističnemu sektorju, povračilo stroškov pri udeležbi na mednarodnih sejnih, varovanje inovacijskega potenciala v podjetjih...

Veselimo se sodelovanja!

Dan inovativnosti

Inovacije, ki so najbolj prepričale

Kmalu bo znano, kdo bo prejel najvišja nacionalna priznanja za inovacije.

Barbara Perko, foto: arhiv predlagateljev

Na letošnjih razpisih regionalnih gospodarskih zbornic je sodelovalo 210 inovacij. V izbor za najvišja nacionalna priznanja GZS se jih je uvrstilo 41. Na slovesni podelitvi, ki bo 12. oktobra 2021 pod sloganom »Nove inovacije, nova realnost« potekala na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, bodo podeljena najvišja nacionalna priznanja.

Kandidati za nacionalna priznanja so (po abecednem redu predlagateljev):

Dan inovativnosti

Mark Eco sistem »MES« z aragonitnim zadrževalnikom – 4inovations d.o.o.

Mark Eco »MES-ArgZM« je sistem za odpravo vodnega kamna v vodovodnih napeljavah in napravah, priključenih na vodovod, vključujoč hidrantne vode. Je edinstveni sistem, ki vodni kamen ne samo preprečuje, temveč tudi čisti nanose starega vodnega kamna le s pretokom vode.

Integrirani pametni sistem upravljanja avtodoma oz. prikolice MACH – ADRIA MOBIL d.o.o.

Integriran pametni sistem upravljanja avtodoma oziroma prikolice MACH omogoča tako lokalno kot oddaljeno upravljanje in nadzor avtodoma preko pametnega telefona. Obenem sistem deluje kot lastna mobilna dostopna točka, vsebuje pa tudi obširno bazo interesnih točk z navigacijo.

PipeCut 220 INOX – ATech d.o.o.

Kot najnovejši dodatek družini profesionalnih žag Exact Tools, PipeCut 220 INOX predstavlja novo generacijo orodij za rezanje cevi iz nerjavečega jekla, saj omogoča tudi do 10-krat več rezov na nerjavečem jeklu v enakem času v primerjavi s predhodnimi rešitvami.

Plinsko ogrevana industrijska peč za žarjenje – BOSIO d.o.o.

Peč Two in One, ki je primerna za proizvajalce, ki imajo majhne serije različnih izdelkov in potrebujejo fleksibilnost v proizvodnji. Pravzaprav gre za dve peči, ki lahko delujeta popolnoma samostojno in neodvisno, ali pa se obe peči združita in delujeta kot ena celota.

Inovativni kuhalni procesor Cookit – BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje

Prvi napreden univerzalni kuhinjski aparat Bosch Cookit odlikuje najnovejša digitalna tehnologija in je rezultat 65-letnih izkušenj in znanja podjetja pri proizvodnji univerzalnih kuhinjskih aparatov.

Platforma za ciljano TV oglaševanje Castoola – CASTOOLA d.o.o.

Castoola Addressable TV platforma je lasten razvoj podjetja Castoola, ki omogoča ciljano TV oglaševanje, kot ga poznamo v digitalnem svetu in omogoča interaktivne, ciljane in merljive oglase, prilagojene gledalcu.

AB-QM 4.0 – Tlačno neodvisen regulacijski ventil z visoko zanesljivim delovanjem v zahtevnem mediju – Danfoss Trata d.o.o.

AB-QM 4.0 tlačno neodvisni regulacijski ventil z visoko zanesljivim delovanjem v zahtevnem mediju, ki se uporablja za regulacijo hidravličnih sistemov ogrevanja in hlajenja stavb, zagotavlja do 40 % nižjo porabo energije za ogrevanje oz. hlajenje stavb.

Razvoj in industrializacija motorja 721 – Domel d.o.o.

Črpalka MP 150 je bila razvita za uporabo v e-vozilih in sicer za trajno hlajenje baterijskega sklopa in pogonskih elektromotorjev. Gre za povsem nov koncept črpalk, karakteristike pa presegajo najstrožje zahteve, postavljene s strani proizvajalcev e-avtomobilov.

Stroj za mozničenje masivnih lesenih sten in platforma za licenciranje partnerskih proizvodnih podjetij v tujini – iQwood d.o.o., Hidria d.o.o. in Cafuta d.o.o.

Visoko produktiven stroj za mozničenje masivnih lesenih sten brez lepil in vzpostavljena platforma za masovno proizvodnjo lesenih elementov s pomočjo licenciranih partnerjev širom Evrope.

Uporaba legirnih briketov Ni 60 v livarstvu – Ekstera d.o.o.

Briketi s komercialnim nazivom Ni 60 in znano kemijsko sestavo so izdelani iz odpadnega odbrusa za potrebe metalurgije. Briket je izdelan v stranskem oziroma vzporednem postopku (reciklaža, popolno krožno gospodarstvo) proizvodnje. Z briketi Ni 60 se lahko nadomestijo legure niklja in kroma.

Zložljive, vsestranske karving smuči – Elan, d.o.o.

Elan Voyager – prve zložljive, vsestranske karving smuči na svetu. Glede na hitro spreminjajoče se predpise o potovanjih je vse, kar lahko olajša doseganje tega cilja, neprecenljivo. Vabljeni v prihodnost.

Industrializacija nove generacije EFI-P – ETI Elektroelement d.o.o. in HIDRIA TC tehnološki center d.o.o.

Avtomatizirana montažna linija je plod razvoja tehnologije procesa montaže in kontrole prilagojene za novo stikalo na diferenčni tok EFI-P2 in EFI-P4. Proces montaže in kontrole se skoraj v celoti izvaja avtomatsko. V procesu montaže se 100 % kontrolira ves vhodni material in procesi montaže.

Nova generacija VV talilnih vložkov – ETI Elektroelement d.o.o. in RC eNeM d.o.o.

Nova generacija visokonapetostnih talilnih vložkov z razvitimi novimi talilnimi elementi in indikatorjem pregoretega s termičnim delovanjem zagotavlja najboljše razmerje med izgubno močjo in minimalno izklopno zmogljivostjo na tržišču, racionalno porabo materiala in optimizirano I/t karakteristiko.

Nova generacija samostojnih hladilno zamrzovalnih aparatov širine 600: CV-FS600-20 – Gorenje gospodinjski aparati d.o.o.

Nova generacija samostojnih hladilno zamrzovalnih aparatov širine 600 mm, ki so zastopani v višinah 1,85 m in 2 m. Gre za aparate z izboljšanimi funkcijami, ki omogočajo učinkovito delovanje, zagotavljajo podaljšano svežino hrane in hkrati omogočajo uporabniku zanesljivost, preglednost in enostavno uporabo.

Fast Joint – Hermi, d.o.o.

Povezovalni Hermi® element Fast Joint je namenjen hitrejšemu povezovanju kablskih polic brez uporabe vijakov in orodja, kar prihrani do 40 % časa. Primeren je za izdelavo spoja tipskih in odrezanih kablskih polic. Brez dodatnega galvanskega povezovanja.

Izolacijski ojačevalnik za pretvorbo signala senzorja tlaka – Hidria d.o.o.

ISOAMP omogoča uporabo nagrajene svečke s senzorjem tlaka (PSG Optymus) pri praktično vseh motorjih z notranjim izgoranjem. Inovacija sledi zahtevam proizvajalcev velikih ladijskih motorjev, ki zahtevajo galvansko ločitev senzorja od motorja in obenem tokovni izhodni signal (4-20mA).

Elektronsko komutirani ventilatorji EC R18 – Hidria d.o.o.

Elektronsko komutirani ventilator EC R18 je prispevek Hidrie k zmanjšanju globalnega segrevanja. V primerjavi s konkurenčnimi ventilatorji EC R18 dosega do 20 % boljše energetske učinkovitosti ter v življenjski dobi prispeva do 5.000 kg manj emisij CO₂.

Tracker, Intra lighting – Intra lighting d.o.o.

Tracker je maksimalno fleksibilno, popolnoma vgradno svetilo, ki rešuje problem vgradne linijske razsvetljave v arhitekturi fluidnih oblik. Brezkompromisno ji sledi v vse smeri in se z gibljivostjo hrbtnice povsem prilagaja različnim oblikam sten. Krivnam vgradnih površin, tako konveksnim kot konkavnim oblikam, se Tracker lahko prilagaja do minimalnega radija 0,5 m.

Vtisnemo vas v spomin

Digitalni tisk | UV tisk | Offset tisk
Inženiring | Laserski razrez

PIO Flash dekontaminacijski sistem – Iskra PIO d.o.o.

PIO Flash sistem je inovativen in tehnološko dovršen način distribucije dekontaminacijskega sredstva na osnovi vodikovega peroksida, ki zagotavlja generiranje zelo drobnih kapljic, ki se zaradi kombinacije uparjalne faze in suhe megle homogeno razporedijo po prostoru ter dosegajo odlične rezultate mikrobiološke dezinfekcije. Integrirati ga je možno v kompleksne in tudi enostavnejše sisteme za popolno dezinfekcijo določenega okolja.

Geografsko porazdeljeno zasebno oblako okolje za kritično infrastrukturo – Iskratel Cloud Platform (ICP) – Iskratel, d.o.o.

Ogromne količine podatkov, povezanost ter oddaljene lokacije predstavljajo velike izzive. Iskratel Cloud Platform omogoča izgradnjo več zasebnih oblakov na oddaljenih lokacijah, ki uporabniku približajo računsko moč, avtomatizirajo delovanje ter skrajšajo čas obdelave podatkov.

Baterijska tlačna čistilna naprava – Kolektor Group d.o.o.

Produkt odlikujejo karakteristike, ki so plod nove tehnologije volumetričnih črpalk, uporabe brez-kračnega motorja in vgrajenih polimernih materialov, iz katerih so izdelani vitalni deli, kar omogoča uporabo zelo različnih medijev. Produkt se v primerjavi s konkurenčnimi napravami priznanih blagovnih znamk ponaša z do 50 % nižjo težo, vir medija pa je lahko do 5 m nižje. Produkt se uporablja tako za čiščenje kot za naprščevanje raznih tekočin.

Sistem za odkrivanje povišane telesne temperature CORDEA – Kolektor Group d.o.o., enota Kolektor Digital

CORDEA je učinkovit sistem za hitro, natančno in brezdotično odkrivanje oseb s povišano telesno temperaturo. Za podjetja in organizacije z velikim pretokom ljudi je v času pandemije covid-19 nepogrešljiv pri preprečevanju hitrega širjenja okužb z novim koronavirusom in ostalih nalezljivih bolezni.

Enodelni železniški zavorni disk za potniški promet – KOVIS d.o.o.

Enodelni zavorni disk, tako imenovani FLEX, za železniška tirna vozila je primeren za višje hitrosti ter optimalno zmogljiv zaradi kombinacije visoke toplotne učinkovitosti in nizkega zračnega upora. Vpeljuje revolucionaren dizajn nosilcev, ki omogoča zavornemu disku izboljšavo njegovih glavnih lastnosti.

Dvoslojna tableta s kandesartanom in amlodipinom za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka – Krka, d.d., Novo mesto

Inovacija na področju zdravljenja zvišanega krvnega tlaka je kombinacija uveljavljenih učinkovin kandesartana in amlodipina, ki predstavljata izziv tako z biofarmacevtskega kot s stabilnostnega vidika. Ključna prednost za uporabnika je, da v eni tableti združuje dve učinkovini, ki delujeta sinergistično.

SMART BUSINESS

ZA VSE NOVE STRANKE
6
MESECEV
BREZPLAČNO
VODENJE
PAKETA

PAKET SMART BUSINESS

Vrhunsko pripravljeni na nove poslovne etape.

Celovite storitve po konkurenčni ceni.

Samodejno odoben limit na računu.

Poslovanje na enem mestu s poslovnim skrbnikom.

Za pametno poslovanje potrebujete **pametne nasvete najboljših strokovnjakov**. Zato za kar najvišjo kakovost vsakdanjega poslovanja sklenite paket **Smart Business**.

NovaKBM

080 17 70
nkbm.si/smartbusiness

Trdna farmacevtska oblika s kombinacijo olmesartana, amlodipina in hidroklorotiazida za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka – Krka, d.d., Novo mesto

Inovacija je tableta s kombinacijo treh uveljavljenih učinkovin za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka, in sicer olmesartana, amlodipina in hidroklorotiazida. Inovacija uspešno združuje tri zdravilne učinkovine, ki delujejo sinergistično, v eni tableti, kar poveča tako učinkovitost zdravljenja kot tudi bolnikovo sodelovanje pri zdravljenju.

Toplotna črpalka voda/voda Booster WPB – Kronoterm d.o.o.

Črpalka Booster WPB se prilagaja posameznemu objektu in omogoča doseganja visokih temperatur vstopne oz. izstopne ogrevalne vode. Naprava v kompaktni izvedbi je namenjena uporabi pri tako hišnih kot komercialnih, večstanovanjskih in predvsem industrijskih objektih.

Celovita proizvodna linija za izdelavo križno lepljenih elementov manjšega formata – LEDINEK ENGINEERING d.o.o.

Prva popolnoma avtomatizirana linija, ki je namenjena komercialni uporabi in združuje delo ter znanje enega proizvajalca. Z zasnovo te linije je proizvodnja križno lepljenega lesa (CLT) postala dostopna tudi manjšim podjetjem, ki so jim obstoječe rešitve na trgu predstavljale previsoke investicijske stroške.

Avtomatizacija procesov v razvoju podobnih bioloških zdravil – Lek farmacevtska družba d.d.

Z inovativnimi pristopi je podjetje v preteklih letih razvilo in implementiralo avtomatizirane analitske procese v razvoju podobnih bioloških zdravil. Avtomatizacija omogoča analizo večjega števila vzorcev v krajšem času, kar vodi v zmanjšanje stroškov razvoja in prispeva k večji dostopnosti zdravil, izboljšanju zdravja in kvalitete življenja ljudi.

Metoda in sestava rudninske dopolnilne krmne mešanice s kombinacijo zeolitov, beta glukanov in botanično definiranih naravnih proizvodov – Lek Veterina d.o.o.

Inovacija VetZeo je s področja reje domačih živali ter se nanaša na živinorejsko uporabno metodo in sestavo rudninske dopolnilne krmne mešanice s kombinacijo zeolitov, beta glukanov in naravnih botanično definiranih proizvodov.

Pametno domače polnjenje električnih vozil – Mega M d.o.o.

Mega Smart HC obsega revolucionarno celovito storitev destinacijskega polnjenja električnih vozil vključno s pametno polnilno postajo, povezano z inteligentnim sistemom, ki uravnava polnjenje v najbolj optimalnih intervalih, glede na stanje v internem in distribucijskem omrežju. S tem uporabniku omogoča stroškovni prihranek in hkrati optimalni energetski izkoristek.

DOMEL

Zanesljiv partner že od leta 1946.

Untouched by Light – prva penina na svetu, narejena v temi – Radgonske gorice d.o.o.

Dokazano je, da izpostavljenost vina dnevni ali umetni svetlobi povzroča spremembe v aromi. Zato celoten proces penine Untouched by Light poteka v temi. Proizvaja se iz najboljšega charonnaya po klasični metodi, izbrani terroir pa se izraža v karakteristikah penine, ki je zelo suha.

e.bottle pametne rešitve v stekleni embalaži – RC eNeM d.o.o. in Steklarna Hrastnik d.o.o.

Napredna steklena embalaža, opremljena z elektronskimi komponentami za komunikacijo kratkega dosega (NFC), razvitimi RFID čitalniki ter vzpostavljenimi naprednimi IKT storitvami omogoča enoznačno identifikacijo embalaže, natančno spremljanje in sledljivost lastnih proizvodov in povezovanje deležnikov verige vrednosti ter neposredno interakcijo s končnim uporabnikom.

Naprava za zajem in obdelavo podatkov SIGNALlab 250-12 – Red Pitaya d.o.o.

Naprava za zajem in obdelavo podatkov SIGNALlab 250-12 je inovativna z vidika dostopnosti inštrumentacije, saj kljub svoji majhnosti lahko nadomesti številne drage laboratorijske inštrumente, ki jih inženirji potrebujejo pri svojem vsakdanjem delu. Red Pitaya prinaša demokratizacijo visoke tehnologije, saj je inštrument odprtokoden in glede na zmogljivost cenovno zelo dostopen.

Orodno jeklo za delo v vročem z izboljšano toplotno prevodnostjo SITHERM S140R – SIJ Metal Ravne d.o.o.

Jeklo SITHERM S140R se ponaša s 50 % višjo toplotno prevodnostjo napram standardnim orodnim jeklom za delo v vročem. Orodja za tlačno litje aluminija, izdelana iz tega jekla, zvišajo produktivnost za 10 %, podaljša se življenjska doba orodij, strošek proizvodnje tlačno litih delov pa se zmanjša za vsaj 12 %.

Razvoj novega naprednega orodnega jekla za najzahtevnejše aplikacije luščenja furnirja – RANO@STEEL – SIJ Ravne Systems d.o.o.

Jeklo RANO@STEEL za najzahtevnejše aplikacije luščenja furnirja se ponaša s vrhunsko obrabno obstojnostjo in žilavostjo. S tem je podjetje poseglo v tržno nišo furnirskih nožev za rezanje mehkega lesa, kjer je do sedaj prevladovala kvaliteta jekel iz daljnega vzhoda, na področju celotne EU in širše pa so trenutno edini proizvajalec omenjenega jekla.

Satelitska platforma NANOsky I – SkyLabs d.o.o.

Satelitska platforma NANOsky I druge generacije predstavlja eno najbolj razširljivih platform na vesoljskem trgu od segmenta nanosatelitov (nekaj kg) vse do velikostnega razreda mikrosatelitov (do 50kg), ki danes opremlja že 4 konstelacijske misije, med drugim tudi konstelacijo v segmentu mikrosatelitov.

REZALNE PLOŠČE

METALYNX®

ACCU

Rezalna plošča, ki omogoča izjemne rezultate na akumulatorskih in električnih ročnih kotnih brusilkah. Varčuje z akumulatorjem.

Najboljše rezanje za oba svetova.

METAL

Rezalne plošče odlikuje optimalno razmerje med učinkovitostjo in ceno izdelka.

... in še mnogo več na
weilerabrasives.com

WEILER ABRASIVES d.o.o., Titova cesta 60, SI-2000 Maribor | info.slovenia@weilerabrasives.com

Inovativen trženjski pristop na medorganizacijskem trgu embalažnega stekla – Steklarna Hrastnik d.o.o.

Večina povpraševanj po novih izdelkih na področju embalažnega stekla je sprožena s strani kupcev. Z novim inovativnim trženjskim pristopom je podjetje, z lastnim dizajn studiem, proces obrnilo in pri kupcu generiralo potrebo po spremembi steklene embalaže.

Razvoj procesa Volvo – TPV AUTOMOTIVE d.o.o.

Podjetje je v sodelovanju s kupcem Volvo razvilo inovativen proces izdelave nosilca baterije za električni avto, ki poceni proizvodni proces in prispeva k manjšemu ogljičnemu odtisu izdelka. Z njim so bili izbrani za najbolj primerne dobavitelja aluminijastega nosilca baterije, ki je ključna komponenta avtomobila Volvo XC40 recharge.

Tesnjenje nosilca baterije s prečnim tesnilnim zvarom – TPV AUTOMOTIVE d.o.o. – Tovarna Šentlenart

Inovacija zagotavljanja tesnjenja s prečnim tesnilnim zvarom, ki je implementirano v električno vozilo enega izmed vodilnih proizvajalcev vozil. Z uporabo inovativne rešitve podjetje rešuje problematiko nezanesljivosti zagotavljanja tesnosti obstoječe rešitve.

Gradimo vključujoče, inovativno in povezano Zasavje – VDC (Varstveno delovni center) Zasavje

VIP – vključujoče, inovativno in povezano Zasavje je inovativen koncept vključevanja odraslih oseb s posebnimi potrebami (uporabnikov VDC) v družbo. Projekt je izgrajen celovito, na dveh temeljih hkrati – samozavest uporabnikov VDC in kreativno medsektorsko sodelovanje vodilnih, zaposlenih, učiteljev in otrok.

Rjavi ovojno-embalažni papir iz recikliranega kartona – VIPAP VIDEM KRŠKO d.d.

Rjavi embalažni papir VIP Brown S je proizvod, ki je v celoti izdelan iz recikliranih vlaken odpadnega kartona. Proizvodnja predelave odpadnega kartona poteka na inženirsko modificirani tehnološki liniji po deiking postopku, kjer se odstrani vse nečistoče, ki so v odpadnem kartonu. [gg](#)

BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje

B/S/H/

**Eden in edini.
Za vse kulinarčne zamisli.**

**Inovativnost v sodobni kuhinji -
Bosch Cookit.**

MADE WITH
**SLOVENSKI
IZDELEK**

BOSCH

Konferenca pred podelitvijo

Pred podelitvijo bo potekala konferenca, posvečena inovatorjem in inovacijam Slovencev in Slovenk po svetu. Beseda bo tekla o inoviranju v startupih, malih in srednje velikih ter velikih podjetjih širom po svetu, v katerih pomembno vlogo igrajo Slovenke in Slovenci. Konferenca je soorganizirana v sodelovanju z društvom VTIS.

Nacionalna partnerja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Soorganizator

Partner širjenja inovativnosti

Promocijski partner

Zlati pokrovitelj

Srebrna pokrovitelja

Bronasti pokrovitelj

Ambasadorji inovativnosti

Partner projekta

Gradiška ulica 3, SI - 2230 Lenart, Slovenija
T: +386 (0)2 729 16 00, F: +386 (0)2 729 16 10
E-mail: info@tbp.si

Družba TBP d.d. s sedežem v Lenartu že vrsto let svojim kupcem iz avtomobilske industrije ponuja kvalitetne izdelke in storitve, razvite v lastnem razvoju ali pripravljene po specifikacijah kupca.

Naš ekspertni timi nudijo naročnikom celovite rešitve od ideje, razvoja, testiranja do izvedbe, na področju predelave plastičnih mas, tlačnega litja neželeznih kovin, strojne obdelave kovin in izdelava orodij za brizganje ter nabrizgavanje plastičnih mas. Sodobni stroji in oprema, omogočajo izpolnjevanje najvišjih pričakovanj in standardov, ki so že vrsto let zahtevane v avtomobilski industriji. V kolikor vaše podjetje potrebuje storitev iz naslednjih področij:

- Brizganja plastičnih mas,
- Nabrizgavanja plastičnih mas,
- Ekstruzije plastičnih mas,

- Litja neželeznih kovin (zamak),
- Izdelava orodij za brizganje in nabrizgavanje plastičnih mas.

ali pa strojne obdelave kovin na CNC strojih nas kontaktirajte in z veseljem se bomo odzvali ter skupaj z vami oblikovali rešitve.

Imate potrebo po dvigu produktivnosti, učinkovitosti proizvodnih resursov in na sploh zniževanju proizvodnih stroškov? Naši sodelavci vam lahko pomagajo rešiti ta vprašanja z implementacijo učinkovitega in cenovno dostopnega sistema za nadzor nad stroji v vaši tovarni.

Za vsa dodatna vprašanja smo dosegljivi na telefonski številki 02 729 16 00 ali pa nam pišite na E-mail naslov info@tbp.si

Naše vrednote so spoštovanje posameznika, zaupanje, odprtost, lojalnost, kreativnost in inovativnost.

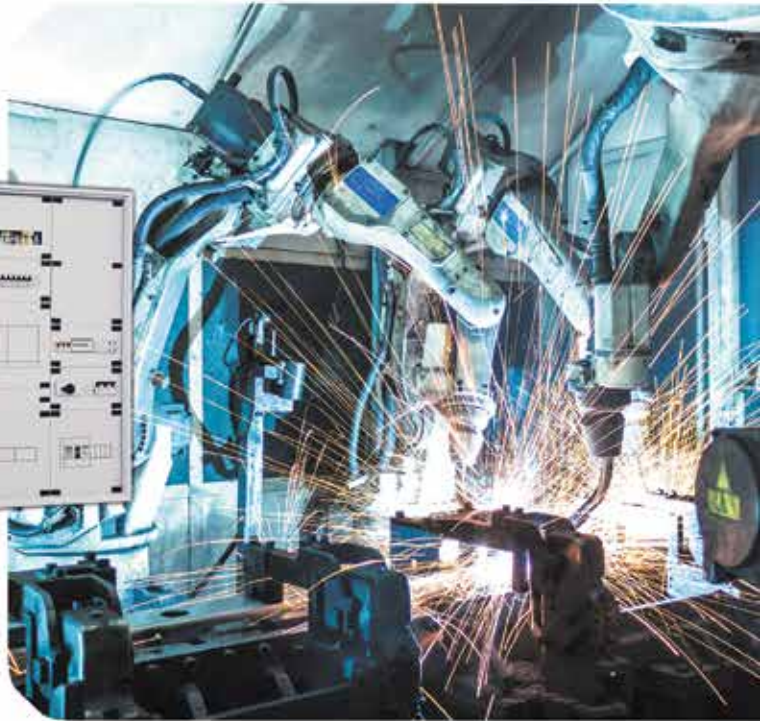
Celostne rešitve za zaščito električnih inštalacij

ETI

Zgradbe

Industrija

PV sistemi

www.etigroup.eu

Digitalno središče Slovenije

Umetna inteligenca, polna poslovnih priložnosti

V Digitalnem središču Slovenije smo mesec september v celoti namenili umetni inteligenci (UI) kot eni prioriteti Slovenije v okviru predsedovanja, pa tudi digitalizacije na splošno.

Katja Mohar Bastar, Digitalno inovacijsko stičišče Slovenije

Septembru - mesecu UI - bo v novembru sledil mesec kibernetike in 5G.

Umetna inteligenca je pri nas prisotna že več kot 30 let, predvsem na raziskovalnem nivoju, v zadnjih letih pa vedno bolj tudi v poslovnem svetu. Slovenija se je proslavila z odločitvijo Unesca za postavitev Mednarodnega raziskovalnega centra na področju umetne inteligence (IRCAI), težnji Slovenije postati vodilna na področju UI pa pritrjuje tudi konec maja sprejeti Nacionalni program spodbujanja razvoja in uporabe umetne inteligence do leta 2025, ki ga je vlada že sprejela, sledi oblikovanje vladne delovne skupine, določitev programskih prioritete, zagotovitev virov financiranja za izvedbo programa in umestitev UI med prioritete slovenskega predsedovanja. Na temo znanstvene odličnosti so se v DIH Slovenije srečali najboljši slovenski znanstveniki, ki se v različnih krogih ukvarjajo z UI na različne načine.

Umetna inteligenca sama po sebi širšemu krogu uporabnikov še vedno pomeni dokaj neznano področje, zato se mnogokrat porajajo dvomi o uporabi skupka tehnologij UI. V DIH Sloveniji smo v sodelovanju z Institutom Jožef Stefan (IJS) in IRCAI pripravili serijo dogodkov o zaupanju vredni UI. Spomladi smo začeli z debato o uporabi UI v industriji 4.0, sledila je tema medijev in uporabe UI v tekstovnih gradivih, z možnostjo kreiranja in prepoznavanja lažnih novic. V juliju je potekal dogodek zaupanja

vredne UI v pametnih skupnostih, nadaljevali bomo z uporabo UI v slikah, zvoku in videu. Predstavnike razvoja tehnologij, prodajnih rešitev, končnih uporabnikov, regulatorjev in pravnih strokovnjakov smo povabili, da predstavijo glavne prednosti uporabe tehnologije ter odprta vprašanja glede etičnih in pravnih načel. Cilj serije pogovorov je identificirati glavne prednosti in slabosti uporabe tehnologije, hkrati pa pripraviti smernice tudi za razpravo z zakonodajalcem in implementacijo evropske zakonodaje.

Za razvoj so pomembna tudi sredstva

Razvoj umetne inteligence je odvisen tudi od praktične implementacije tehnologij v praksi, še posebno v malih in srednjih podjetjih, ki so za takšne projekte lahko pridobila sredstva že leta 2018, ko je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo RS razpisalo sredstva za podprtje demo/pilotnih projektov, ki so vpeljevali UI, strojno učenje, tehnologije veriženja podatkov (blockchain), interneta stvari (IoT) ipd. v svoje poslovne procese. Od 33 izbranih projektov jih 24 načrtuje uporabo UI/strojnega učenja pri digitalni preobrazbi svojih poslovnih procesov, kar predstavlja približno 53 mio EUR Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in nacionalne naložbe v UI za podjetja. Obstajajo tudi različne spodbude za startup podjetja.

Poskrbeti je treba za izobraževanje

Poleg navedenih obstaja še ena izredno pomembna ciljna skupina, ki mora prepoznati način dela in tehnologije UI. To so mladi, ne smemo pa pozabiti niti na zaposlene, ki so šolski sistem že zapustili in iščejo pomoč pri pridobivanju dodatnih kompetenc, da se bodo lahko uveljavili na trgu dela. Z interaktivnimi delavnicami jim skušamo UI približati in preveriti, kakšne vsebine in pristope bi lahko v prihodnje vključili v študijske programe in razvoj digitalnih profilov prihodnosti. Primera takšnih interaktivnih delavnic neformalnega izobraževanja za zaposlene sta delavnici iz programa Grow with Google, Uvod v spletno prodajo in širitev v tujino ter Uporaba umetne inteligence v marketingu. [gg](#)

Več o dogajanju

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

NOVI, ČISTO ELEKTRIČNI

ENYAQ iV

NAJ TUDI VAS NAVDUŠI
NA TESTNI VOŽNJI!

skoda.si

Poraba električne energije po kriterijih NEVC v kWh / 100 km, komb: 21,6 – 14,6. Emisije CO₂: 0 g/km.

Emisije CO₂ med vožnjo in skupne emisije CO₂ so odvisne od vira električne energije, zato ŠKODA priporoča uporabo ekološko pridobljene električne energije. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

Intervju

Skrbi nas, da včasih s tako lahkoto prezremo poreklo surovine ali izdelka

Barbara Perko, foto: Kraftart

Celotna agroživilska panoga bi v tem trenutku potrebovala še več investicijskega denarja, da bi bila konkurenčna tujim ponudnikom. Trgovinska polica pogosto ne vpraša, od kod prihaja izdelek.

Eden najbolj zanimivih fenomenov je visoka rast prodaje mok, na drugi strani pa padec nakupa pekovskih izdelkov. Potrošnik se je resnično spremenil.

V kmetijstvu in živilstvu je veliko izzivov, ki so odvisni od okolja, od tega, kaj si pridelal, kako boš predelal in kako se bo potrošnik odzval. »To je res živ ekosistem, kjer se ti vedno nekaj spreminja in je težko, včasih tudi nevhvaležno napovedovati, kaj se bo zgodilo,« pravi direktorica GZS - Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij, dr. Tatjana Zagorc. S pojavom epidemije covida-19 se je pokazalo, da so naše verige ranljive in da bo njihovo upravljanje čedalje bolj pomembno, zato je zdaj treba narediti kakovostne premike.

Kako bi opisali trenutno stanje v živilskopredelovalni industriji? Kje se najbolj čutijo posledice epidemije covida-19?

Treba je pohvaliti vsa podjetja in delavce, da so v času epidemije delali naprej in da so proizvodni procesi tekli nemoteno. Tudi tam, kjer je prišlo do okužb, so se

znali organizirati. Že lani je občasno prišlo do pomanjkanja različnih materialov in zamika dobav. Takrat se je razgalilo, kako stabilna je živilska industrija in kako stabilne so celotne dobavne verige. Pokazalo se je, kako pomembno je imeti več strateških dobaviteljev.

Ljudje so popolnoma spremenili način nakupovanja, kar se je poznalo praktično v vseh segmentih. Eden najbolj zanimivih fenomenov je visoka rast prodaje mok, na drugi strani pa padec nakupa pekovskih izdelkov. Potrošnik se je resnično spremenil in nekatere navade obdržal.

Na strateškem nivoju pa se je znotraj agroživilske verige največ dogajalo na področju ureditve proizvodnih agroživilskih verig. Veliko je bilo govora o prireji prašičjega mesa. Pokazalo se je, da je sivi trg dejansko enako velik kot regularni trg. Ker je bil sivi trg praktično zaprt, so živali iz sivega trga želeli prodati na

regularni trg in prišlo je do cenovnega boja. Mlekarski sektor je pokazal, da zna preseči izzive iz preteklosti in je pomagal tudi rejcem, ki imajo prirejo mleka za izvoz, ki se je takrat zmanjšal. Sodelovanje pri odkupu in predelavi so znali tudi promovirati naprej do trgovine in potrošnika.

Kaj vse to pomeni za prihodnost?

Smo v času, ko se pripravlja Strateški načrt programa razvoja podeželja za obdobje 2023-2027. Naše verige so ranljive in njihovo upravljanje bo čedalje bolj pomembno, zato je zdaj treba narediti kakovostne premike. Nespoštovanje pogodbenih razmerij slabi verigo, ker ne veš, koliko česa boš dobil na trg. Stabilizacija verige je izrednega pomena ne samo zaradi covid-19, ampak tudi zaradi konkurence iz tujine ter boljše oskrbe slovenskega trga.

Čeprav smo na skupnem trgu EU, države različno upravljajo svoje živilske verige in vanje različno veliko vlagajo. Tam, kjer prihaja do neke hiperprodukcije ali pa do izrazite podpore s strani države, se njihovi produkti hitro znajdejo na našem trgu. Spomnimo se primera poljskih jabolk ob ruskem embargu. V tem času prihaja na naš trg veliko poljskega perutninskega mesa, ker je očitno tam reja tako podprta, da so kot panoga bolj konkurenčni in zanimivi. Ob tem moram poudariti, da je slovenska živinoreja izredno dobra živinoreja z dobro veterinarsko prakso, manjšo uporabo antibiotikov in drugih substanc. Skrbi in čudi nas, da včasih s tako lahkoto prezremo poreklo surovine ali izdelka.

Veliko časa posvečamo tudi postcovidnim izzivom. Izjemno pomembna je utrditev verig na pridelavi in prireji, potem na predelavi, trgovini in na potrošniku. Ko rečemo potrošnik, s tem lahko mislimo kupca, lahko pa tudi javni zavod ali gosta v gostilni. Letos poudarjamo, da je Slovenija evropska gastronomska regija, pa vendarle se premalokrat vprašamo, kaj dobimo na krožnik, ko gremo jest v gostinski lokal.

Pomemben dejavnik v tem trenutku je cenovni pritisk. S čim se soočate?

Na eni strani je pritisk s strani trgovine, ki vztraja na trenutnih cenah in zelo težko povišuje cene, saj bi to vplivalo na potrošnika. Po drugi strani ima potrošnik enormne zahteve do nas – po dobrobiti živali, po trajnostno naravnem kmetovanju in predelavi. Trgovinska polica pa pogosto ne vpraša, od kod prihaja izdelek. Svet se spreminja in tudi proizvodnja se mora temu prilagajati, a je treba imeti veliko znanja, da presodiš, kaj ja in kaj ne.

Kmetijstvo in živilstvo nista enostavni panogi, potrebna je veliko znanja. Ko govorimo o ekološki pridelavi sadja in zelenjave, smo vsi za, po drugi strani pa je treba imeti za tržno ekološko pridelavo veliko znanja. Sadovnjak je treba izredno dobro upravljati, zaradi drugačne pridelave večkrat iti v sadovnjak, s čimer pa ustvarjamo višji ogljični odtis. Za kaj se bomo torej odločili? Ne moremo samo marketinško govoriti o tehnoloških izzivih v kmetijstvu in živilstvu,

ampak moramo dobro razmisliti, kaj vse z določenim ukrepom počnemo.

Živilskopredelovalna panoga je v težki situaciji, tudi ko gre za pogajanja znotraj celotne verige.

Ko živilsko podjetje zaprosi za dvig cen, je to eno najbolj težkih in premišljenih dejanj v podjetju. Podjetje mora še vedno ostati konkurenčno, vedeti mora, kaj se dogaja ne samo na slovenskem trgu, ampak tudi na evropskem in ne nazadnje, kaj se dogaja s strani drugih politik. Poleg surovin so tu še stroški dela, stroški, povezani z varovanjem okolja, spremembami pri komunalnih storitvah. Odziv trgovcev je pogosto predolg. Seveda tudi trgovina začne tehtati, kaj se bo zgodilo na trgu ali bodo konkurenčni.

V tem trenutku imamo situacijo, ko je živilska industrija stisnjena med na eni strani trgovino in na drugi strani proizvajalci surovin. Razume se, da je tudi na proizvajalski strani potrebno razumevanje in je treba pogledati, ali se bo tudi njim lahko cena povišala. Dokler nimaš na eni strani odprtih vrat, ne moreš spuščati še druge.

Vidite kakšno rešitev?

Vprašanje je, kako dolgo lahko zdrži celotna prehranska veriga, da en od členov ne počí, ali da se mu kaj ne zgodi. To ni samo slovenski fenomen, ampak evropski fenomen. Razumno je treba pristopiti k upravljanju tega. Na splošno govoriti je eno, kar se pa tiče samih cenovnih politik, je to izredno strogo regu-

Ko živilsko podjetje zaprosi za dvig cen, je to eno najbolj težkih in premišljenih dejanj v podjetju.

lirano področje tudi s strani varovanja konkurence. Tukaj ni odstopanj.

Omenili ste, kako pomembno je znanje na tem področju. Ga imamo dovolj, ga znamo negovati in uporabiti? Se ljudi, ki imajo znanje, dovolj upošteva? Agroživilstvo je proizvodni sistem, kjer rabiš izrazito multidisciplinarna znanja – ljudi, ki veliko vedo. Sistem zahteva izobražene ljudi na področju kmetijstva, predelave, hkrati ob sodelovanju novih tehnologij. Tu prihajajo na plan strojniki, elektroinženirji, logisti, informatiki – druge panoge, ki nekako spodbujajo razvoj v naši panogi.

Mislím, da smo premalo ponosni sami nase in da se to mora spremeniti, saj smo prišli do točke, ko bo potrebnega še več znanja.

Mislím, da smo premalo ponosni sami nase in da se to mora spremeniti, saj smo prišli do točke, ko bo potrebnega še več znanja, še več upravljanja celotne verige in tukaj bo izredno pomembno vlogo imel šolski sistem. Pokazati je treba, da so poklici v kmetijstvu in proizvodnji hrane izredno pomembni, strateški poklici. Zavedanje o tem je treba gojiti že od vrtca naprej. Mi se trudimo in delamo na tem, tako v okviru sodelovanja v Strateško razvojno-inovacijskem partnerstvu Hrana kot v Kompetenčnem centru za razvoj kadrov Hrana. Pomembno je tudi, kako delamo s kadri v panogi. Nekatera podjetja imajo dobro razvito upravljanje kadrovske politike, nekatera pa zaostajajo. Želimo jih spodbuditi, da delajo na svojih

kadrih in pomagajo izboljšati ugled delavca ali tehnologa v agroživilskem sistemu.

Kako se inovativnost odraža v živilskopredelovalni industriji?

Inovativnost je izredno pomembna. Na nivoju izdelka ali procesa imata živilska panoga in tudi kmetijstvo velike uspehe. V prvi vrsti bi omenila spremembo hranilne sestave izdelkov. Del trenda sloni na manj – torej manj maščob, manj sladkorja, manj soli – drugi del pa na več, na primer več vitaminov, hranilnih snovi, ki ugodno vplivajo na prehransko sestavo izdelka. V tem trenutku imamo tri sektorje, ki so podpisniki zavez, da bodo spremenili hranilno sestavo svojih izdelkov. Ledino so orali proizvajalci brezalkoholnih pijač, sledili so mlekarji in pekovski sektor. Laskave nazive pobiramo na različnih ocenjevanjih, tudi tam, kjer tekmujejo druge panoge. Ne nazadnje so bile Ljubljanske mlekarne tovarna leta 2019.

Eden od izzivov so tudi podnebne spremembe in vse, kar prinašajo. Kakšen je njihov vpliv?

Določen del kmetijske proizvodnje je pod milim nebom. Seveda tehnologija zadnjih let napreduje in do neke mere se da z njo pomagati, seveda ob velikih investicijah. Investicije iz programa razvoja podeželja so tu izredno pomembne, predvsem ko gre za tehnološki napredek v kmetijski predelavi. Vsaka slaba sezona oslabi podjetje ne samo finančno, ampak tudi psihološko. Če imate v desetih letih sedem slabih sezon, za katere niste nič krivi, je fenomen preživeti, obdržati pogum in iti naprej. Trg se namreč spreminja, ti pa se moraš truditi obdržati proizvodnjo, kaj šele, da bi izvajal investicije in spreminjal sorte.

Do težav prihaja tudi v živinorejskem delu. Podjetja so nedolgo nazaj investirala v spremembo načina priraje jajc, ko je prišla nova zahteva s strani trgovcev glede priraje jajc, ki so sledili željam potrošnikov. Kljub že opravljenim visokim investicijam, so morali rejci temu slediti in v zelo kratkem času ponovno spremeniti način tehnologije priraje jajc. Tako kot v sadovnjak ne moreš postaviti protitočne mreže ali namakanja čez noč, tako tudi načina priraje živali ne moreš spremeniti čez noč.

Veliko je teh izzivov in čaka nas še veliko dela. Celotna panoga težko vzdržuje že bazno linijo in bi v tem trenutku potrebovala še več investicijskega denarja, da bi jo dvignili na nivo, da bo konkurenčna doma in v tujini.

Tu je še rast cen surovin. Kakšne so trenutno razmere na trgu?

Še vedno ostajajo ključni izziv žita, oljnice in soja. Tukaj cenovni pritisk ne popušča. Cene so v tem trenutku nerazumno visoke. Na malo Slovenijo to izrazito močno vpliva, zato je optimizacija naših procesov in analiza naših verig ključnega pomena. Tukaj bi bilo izredno pomembno, da bi ministrstvo, ki je odgovorno, da s politikami usmerja pridelavo in predelavo

hrane v Sloveniji, prepoznalo svojo vlogo in strateško usmerjalo razvoj in pridelavo ter predelavo zadostnih količin surovin in hrane. Tako pa dostikrat ne vemo, koliko česa imamo, čeprav imamo neke baze, registre, pa vendarle v letu 2021 ugotavljamo, da so te baze in registri nepovezani. Na ministrstvu bi morali pogledati, kaj se v Sloveniji dogaja na surovinski bazi in kaj na proizvodni, nato pa skušati na to vplivati s pravnimi in pametnimi mehanizmi politike.

Ali imamo torej neko realno sliko, na podlagi katere bi ocenili našo samooskrbo in se znali orientirati?

Za res optimalno upravljanje verig tega ni, ampak z določenimi številkami pa vendarle operiramo. Mislim, da bi morali glede na prehransko energijsko bilanco izračunati, koliko česa potrebuje Slovenija, da ima za neko določeno obdobje za preživetje. Mislim, da se to že dolgo ni storilo, vsaj ne da bi mi vedeli za to. Dejstvo je, da bomo morali določene verige narediti konkurenčnejše, ker bodo zagotavljale večji del potrebne kalorične vrednosti hrane slovenskega prebivalstva. Naša dolžnost je, da to zagotovimo. Seveda ne samo kalorično vrednost, ampak tudi hranilno vrednost, da mi kot populacija zaužijemo dovolj kakovostne hrane. To je tisto, kar bi morali dati na tehtnico kot resor in pogledati, kaj imamo in kaj podpiramo ter seveda kaj počnemo tudi kot upravljavci krajine. Mi dajemo vrednost tudi turizmu in gastronomiji. Če je pokrajina zaraščena, tudi oni nimajo česa ponuditi.

Se vam zdi, da slišijo vaše pozive?

Veliko govorimo vsi. Ali smo se slišali in ali smo slišani, bi v tem trenutku težko rekla. Mislim, da bi strokovni del ministrstva moral zagotavljati kontinuiteto na tem nivoju. Seveda pride do odločitev na politični ravni, kjer so lahko zasuki v eno ali drugo smer, ko gre za strategije kmetijstva. Vseeno pa je dolžnost vseh, zagotavljati stabilnost na dolgi rok.

Kako ocenjujete kampanje, katerih namen je spodbujati kupovanje slovenskih izdelkov in krepitev slovenskih znamk?

Slovenija si je dolgo prizadevala za to. Deset let je trajalo, da smo prišli do Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov, še pet let do njegove implementacije. Zdaj, ko smo že v šestem letu implementacije, pa se nam dogaja, da kampanja Naša super hrana in promocija sheme Izbrana kakovost Slovenija zaradi različne zakonodajne pogojenosti in pogojenosti financiranja traja omejeno časa, potem ugasne in se nekaj časa nič ne dogaja. Potrošnik se preusmerja in njegovo pozornost pritegnejo druge kampanje. Promocija sheme Izbrana kakovost Slovenija bi morala teči nepretrgoma in biti tako zastavljena, da stalno držimo pozornost potrošnika, ga informiramo in izobražujemo. V poplavi različnih blagovnih znamk kampanj pa je tako, da se potrošnik kaj hitro izgubi.

Proizvodnja izdelkov, ki imajo certifikat Izbrana kakovost Slovenija je certificirana pri neodvisnih

certifikacijskih organih, ima reden nadzorni sistem in potrošniku zagotavlja slovenski izvor. Hkrati s temi izdelki prispevamo k obdelanemu in poseljenemu podeželju, ki je temelj turistične ponudbe ter zagotavljamo številna delovna mesta domačemu prebivalstvu. Mislim, da to premalo poudarjamo.

Ali je vse to dogajanje v zadnjem obdobju podjetja v panogi povezano? Ali lahko optimistično gledamo naprej?

V vsaki krizi se okrepi potreba po sodelovanju in izpostavi pomen soodvisnosti vseh, ki delujemo v prehranski verigi. Pa ni le kriza tisti motivator, ki spodbuja sodelovanje. Naj omenim prireditve Po Primorsko, ki je dober primer sodelovanja. Primorska živilska podjetja in zadruge iz različnih sektorjev kmetijstva in živilstva že vrsto let v septembru prebivalcem Ljubljane predstavijo svojo ponudbo. Podjetja uspešno med sabo poslovno sodelujejo skozi vse leto. Njihova povezanost je občudovanja vredna. To je tisti pravi pristop k temu, da bomo vsi kot panoga napredovali. Poslovno povezovanje na eni strani, na drugi pa tudi kanček tega prijateljskega sodelovanja. Tak primer se najde tudi v nekaterih sektorskih segmentih, kjer res dobro sodelujejo. Mislim pa, da ima večina še veliko manevrskega prostora za izboljšanje sodelovanja. Tukaj je naša vloga, da se podjetja med sabo spoznavajo. Na koncu je ves posel na ljudeh, neka toplota poslovnih odnosov včasih prinese tudi izboljšanje poslovnega rezultata. gg

Kampanja Izbrana kakovost Slovenija bi morala teči nepretrgoma in biti zastavljena tako, da držimo pozornost potrošnika.

Kot strokovnjaki za pritrjevanje rastejo že 30 let

Ljubljanski Epro, d. o. o., je majhno družinsko podjetje, ki je na trgu prisotno že dobrih 30 let. V prvih letih delovanja je bila njihova ključna dejavnost trgovina z belo tehniko, nato so nekaj let delovali na področju plinskih peči (bili so glavni zastopnik nemške tovarne Vaillant). Od leta 2000 pa so prisotni v gradbeništvu kot specialisti za pritrdilne sisteme in kasneje tudi za sisteme, ki preprečujejo padec z objektov in tudi znotraj industrijskih sistemov.

Prehod v gradbeništvo je bil, kot pravi direktor Igor Torkar, pravo naključje: »Po prvih začetkih v gradbeni branži sem hitro ugotovil, da obstaja veliko prostora za razvoj podjetja, kar mi je predstavljalo veliko motivacijo za nadaljnje delo.«

V gradbeništvu so se znašli več kot odlično. V zadnjih dvajsetih letih se je nabralo veliko večjih projektov, med drugim centralno skladišče Lidl v Komendi in kasneje še novo skladišče v Arji vasi, trgovski center King Cross v Zagrebu in Mercatone v Splitu, verigi trgovski centrov Mercator in Merkur, logistični center Philip Morris v Bitoli, Magna, Ikea, celotna nova logistična cona na Brniku itd.

Dejavna prisotnost na trgu

Ves čas imajo v pripravi nove projekte, saj je gradbeništvo dinamična dejavnost, kjer se situacije menjajo na tedenski, včasih pa kar na dnevni ravni. »Bistvo našega dela je aktivna prisotnost na trgu, ker je to edini način, da ostanemo v toku dogajanja. Za nas je pomembno, da ves čas skrbimo za kakovostno, strokovno in logistično podporo svojim kupcem, kar pa zahteva ogromno dela, učenja in prilagajanja dnevnim izzivom,« pove Igor Torkar. Nekaj prilagajanja je seveda zahtevala tudi epidemija, a k sreči ni pretirano vplivala na njihovo delo. Nekaj zastoja so imeli na začetku epidemije, kljub temu pa so leto končali ob minimalnem padcu prometa v primerjavi s predhodnim rekordnim letom.

Sledenje tehnološkemu razvoju

Čemu pa se bodo v Epru posvetili v naslednjih letih? »V poslovnem svetu so spremembe postala stalnica vsakdana. V prvi vrsti sledimo tehnološkemu razvoju na svojem področju in tako bo ostalo tudi v prihodnje,« pravi direktor podjetja. Doda, da imajo precej rezerve še na marketinškem področju. Poleg tega so za njihovega švicarskega principala že

»V prvi vrsti sledimo tehnološkemu razvoju na svojem področju in tako bo ostalo tudi v prihodnje,« pravi Igor Torkar, direktor družbe Epro, d. o. o.

dolga leta centralno skladišče za področja nekdanje Jugoslavije in Albanije. Prav na teh trgih opažajo čedalje večje povpraševanje po njihovem znanju in podpori, zato bodo na tem področju še intenzivirali svoje aktivnosti. Aktivno pa se pripravljajo na vrnitev na trg prezračevanih fasad, kjer so bili pred leti že prisotni.

Vodilo: lojalnost in kolegijski odnos

V času, ko se medosebni odnosi malo izgubljajo in se spreminjajo tudi odnosi na trgu dela, ko vse poteka precej brezosebno in je podvrženo dnevnim interesom posameznika, pri Epru še vedno močno stavijo na lojalnost in kolegijski odnos. To jim je izjemno pomembno vodilo v njihovi ekipi zaposlenih, na katere je direktor Igor Torkar zelo ponosen.

Jih pa, ker so družinsko podjetje, v naslednjih letih čaka še en pomemben izziv – prehod vodenja podjetja na mlajšo generacijo, česar se lotevajo zelo skrbno in odgovorno.

—
*Toplotna črpalka zrak/voda
VERSI je kompaktna, oblikovno
dovršena ter raznolika v
uporabi in izvedbi.*

OGREVALNI SISTEM, KI GA LAHKO SKRIJETE V OMARO

Stanovanja ter v zadnjem času tudi novozgrajene bivalne hiše imajo majhno kvadrato. Velike prostore in številna nadstropja starih hiš z dolgimi hodniki in širokimi stopnišči iz osemdesetih in devetdesetih so zamenjali premišljeni, manjši ter večnamenski prostori. Manjša kvadratura doma pa obenem pomeni manjko nekaterih prostorov, ki so sicer za bivanje še kako pomembni, kot je na primer kuhinja.

Kam umestiti oz. vključiti ogrevalni sistem v manjših novogradnjah ali stanovanjih predstavlja kar velik problem. Običajni ogrevalni sistemi navadno zasedejo kar precej prostora, poleg tega jih ni možno postaviti kamorkoli bi si želeli. Podjetje Kronoterm je naredil konec ugibanju, kam skriti ogrevalni sistem, da bo čim manj moteč za bivanje ter zasedel karseda malo prostora. Prepričani so, da so zasnovali rešitev, ki bo spremenila možnosti uporabe okolju prijaznega ogrevanja, t.j. toplotnih črpalk.

NI PROSTORA, NI PROBLEMA

Inovativna toplotna črpalka VERSI je zasnovana za stavbe s prostorsko omejitvijo ter stavbe z majhnimi

potrebami po ogrevanju, do moči 6 kW. Toplotna črpalka zrak/voda VERSI je kompaktna, oblikovno dovršena ter raznolika v uporabi in izvedbi. Zahvaljujoč majhnim dimenzijam se jo lahko postavi tudi v najmanjši kotiček doma, na podstrešje, balkon ali teraso ter celo ob bok ostalim gospodinjskim aparatom. Namenjena je za nizkoenergijske in pasivne hiše ter stanovanjske hiše do 100 m². Prav tako jo je moč uporabiti v stanovanjih, na vikendih, v kočah, pisarnah in celo v manjših poslovnih stavbah.

1 NAPRAVA, 3 IZVEDBE, NESKONČNO REŠITEV

Raznolikost uporabe in vgradnje omogočajo tri različne izvedbe z možnostjo postavitve zunaj ali znotraj stavbe. Izvedbe VERSI-I, VERSI-O in VERSI-X, katerih osnovna tehnologija je enaka, rešujejo številne različne izzive uporabnikov. Toplotna črpalka VERSI nudi popolno prilagodljivost toplotne moči glede na potrebe objekta. Omogoča ogrevanje in hlajenje prostorov ter segrevanje sanitarne vode.

PRIHRANEK DENARJA IN OKOLJA

S toplotno črpalko VERSI uporabniki ne prihranijo le prostor, ampak tudi pri

stroških ogrevanja. V 15 letih se lahko v primerjavi z drugimi energenti prihrani do kar 20.000 evrov. Poleg prihranka pa je pomemben tudi prispevek k zmanjšanju škodljivih emisij. Vsaka toplotna črpalka VERSI v 15 letih prečrpa do 200 MWh obnovljive toplote iz okolja, kar pomeni prihranek 45 ton CO₂ oz. 220 dreves.

SKORAJDA NEOPAŽNA IN NESLIŠNA

Toplotno črpalko VERSI odlikuje monolična podobna minimalističnih linij, ki je ustvarjena, da se zlije z okolico in postane nevidna. Izvedbi za postavitve v notranjosti stavbe in na balkonu ali terasi zaznamujejo čiste linije brez vidnih vijakov. Četudi se lahko toplotno črpalko VERSI postavi na balkon in tik ob steno stavbe, je za bivanje popolnoma nemoteča in celo 40-krat tišja od zahtev Evropske direktive za toplotne črpalke.

V kolikor potrebujete ugodno, učinkovito in brezskrbno ogrevanje, ki vam ne bo zasedlo veliko prostora;

- obiščite www.kronoterm.com
- pokličite na 080 23 22
- pišete na info@kronoterm.com

Živilskopredelovalna industrija

Med člani agroživilske verige je premalo zaupanja

Za slovensko kmetijstvo in živilstvo je velik potencial lokalna oskrba s hrano. Treba pa bo poskrbeti za boljše povezovanje in uspešnejše organiziranje agroživilskih verig, menijo na pristojnem ministrstvu.

Barbara Perko

Razmere se postopoma izboljšujejo, vendar je na obzorju nova grožnja, in sicer podražitev surovin in energentov, kar bo vodilo do višjih cen ostalih inputov.

V Sloveniji ne moremo biti v celoti zadovoljni z načini povezovanja in uspešnostjo organiziranja agroživilskih verig.

Zaradi izbruha epidemije covida-19 je bilo kmetijstvo prizadeto predvsem zaradi omejevanja gibanja ljudi, v začetku pa tudi pretoka blaga in storitev, posledično pa tudi zaradi motenj v dobavi surovin za proizvodnjo. »Najobsežnejše negativne posledice so bile v živilnoredi, kjer je prilagajanje razmeram na trgih veliko počasnejše, ti sektorji se s težavami ubadajo še danes. V rastlinski proizvodnji so največ škode utrpeli pridelovalci vina in jabolk, ki so se zaradi zmanjšanja obsega prodaje soočili z velikim povečanjem zaloga. Kmetijskim sektorjem, ki so utrpeli občuten izpad dohodka, je bila nudena možnost finančne pomoči. Zaježitveni ukrepi epidemije so imeli negativne posledice tudi v prehranski verigi navzgor, saj se je živilskopredelovalna industrija soočala s precejšnjim upadom obsega industrijske proizvodnje. Najbolj je bila prizadeta dejavnost proizvodnje pijač (alkoholnih in brezalkoholnih), ki je v precejšnji meri povezana tudi s prodajo v gostinstvu in turizmu,« pravijo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

Razmere se postopoma izboljšujejo, vendar je na obzorju nova grožnja, in sicer podražitev surovin in energentov, kar bo vodilo do višjih cen ostalih inputov, pomembnih za kmetijstvo. »Postopoma lahko tako pričakujemo tudi višje cene hrane,« pravijo na ministrstvu. Med izzivi izpostavljajo tudi spreminjene vzorce potrošnikovega vedenja in odnosa do hrane.

Treba je poskrbeti za večjo povezanost

»Slovensko kmetijstvo je lahko glede na naravne in strukturne danosti konkurenčno in odporno le ob izraziti usmeritvi v večjo dodano vrednost, ki je obenem okoljsko vzdržna ter podpira potrebe potrošnika. Zato potrebujemo znanje, ustrezne pridelovalne tehnologije ter sodobno in konkurenčno živilskopredelovalno industrijo, ki temelji na podjetniških pristopih in tržni naravnosti,« pravijo na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. »V zadnjem času zaznavamo povečan interes potrošnika po kakovostni hrani slovenskega izvora, kar je priložnost za še nadaljnjo krepitev lojalnosti domačih potrošnikov in pri proizvajalcih usmeritev v proizvode z višjo dodano vrednostjo, identiteto in prepoznav-

nostjo. Ob močnem povezovanju osnovne pridelave in predelave hrane, zanimanju za dolgoročno partnerstvo, ob krepitvi položaja kmeta v verigi in enakopravnem obravnavanju deležnikov se kmetijski pridelovalci lahko hitreje in lažje preusmerijo s svojo pridelavo ter na ta način krepijo svojo odpornost in odzivnost na hitro spreminjajoče se razmere na trgu.«

Na ministrstvu opozarjajo na eno pomanjkljivost: »V Sloveniji ne moremo biti v celoti zadovoljni z načini povezovanja in uspešnostjo organiziranja agroživilskih verig. Ne glede na tradicijo združništva je premalo zaupanja med člani agroživilske verige. Živilskopredelovalna industrija tako ne koristi dovolj prednosti lokalne pridelave. Ta pa je pogosto nepovezana in tudi ne nudi zadostne količine kmetijskih pridelkov ter je po mnenju živilskopredelovalne industrije nezanesljiva, sezonsko pogojena in cenovno nezanimiva.« Največjo priložnost vidijo v bolj urejenem dolgoročnem sodelovanju/zavezujočem pogodbenem odnosu med deležniki v verigi preskrbe s hrano in trajnem dialogu med njimi, saj se s tem dvigne raven medsebojnega poznavanja, zaupanja in razumevanja.

Naša super hrana

»Celoten projekt Naša super hrana je od leta 2016 do sedaj zrasel v vseslovenski projekt predstavitev lokalne hrane, ki se bo v prihodnjih letih še nadgrajeval, saj pod to krovno ime vstopajo številni sektorji, ki so v tem prepoznali ogromen potencial. S projektom lahko rečemo, da smo zelo zadovoljni, saj vse ankete in raziskave kažejo, da je prepoznavnost slovenske hrane s tem projektom narasla ter tako posledično ogromno pridobila,« pravijo na ministrstvu.

Pod imenom Naša super hrana potekajo splošne in sektorske promocije, ki jih sofinancirajo tudi sektorji (mleko, meso, sadje), znotraj katerih se promovira shema kakovosti izbrana kakovost. Promocije, ki jih izvajajo, so poleg sektorskih promocij tudi generične promocije vseh shem kakovosti. Prav tako se promovira celotno verigo od pridelave do predelave.

Pridelava, poraba in stopnja samooskrbe z rastlinskimi pridelki v letu 2020

	Površina (ha)	Pridelek (t)	Izvoz (t)	Uvoz (t)	Domača poraba (t)	Stopnja samooskrbe (%)	Poraba na prebivalca (kg/leto)
Žito*	101.277	749.229	450.370	519.010	838.910	89	116,1
– pšenica in pira	27.282	158.131	120.460	213.110	275.430	70	75,2
– koruza za zrnje	39.836	429.925	305.850	242.120	370.640	116	11,5
Krompir skupaj	2.941	89.078	34.700	102.680	149.410	60	63,6
Oljnice	9.761	17.614					
Hmelj	1.489	2.723					
Zelenjadnice*	7.116	137.227	25.830	172.600	284.000	48	119,2
Sadje (vključno z jagodami)	11.754	112.949	156.710	357.220	313.460	36	129,4
– od tega sveže sadje	11.754	112.949	134.290	252.500	231.160	49	84
Grozdje	15.265	103.637					
– vino tržno leto 2019/20 (hl)	:	735.250	69.270	93.600	763.200	96	35,7 litra

*skupaj z naknadnimi posevki

Vir: SURS, KIS

Pospešuje se razvoj kratkih verig

Za slovensko kmetijstvo in živilstvo je velik potencial lokalna oskrba s hrano. »Vpliva na trajnostni razvoj kmetijstva z večanjem konkurenčnosti kmetijstva, zmanjševanjem sproščanja toplogrednih plinov zaradi transporta, zagotavljanjem trajnostne rabe površin, namenjenih pridelavi hrane, ohranjanjem delovnih mest ter dvigom stopnje samooskrbe s kakovostno, lokalno pridelano hrano ter tako izboljšuje prehransko varnost prebivalstva,« poudarjajo na ministrstvu.

S tem namenom se pospešuje razvoj kratkih verig, ki zagotavljajo krajše transportne poti od kmetijskih gospodarstev do končnega potrošnika oziroma lokalnega trga, s čim manj posredniki, in s tem hitrejšo dobavo, večjo kakovost, svežino proizvodov. »Da bo kakovostna slovenska hrana dostopna slovenskim potrošnikom, bodo v okviru priprave Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 opredeljeni različni vzvodi za odpornejši in trajnostni prehranski sistem,« napovedujejo pristojni.

Na voljo bodo sredstva za različne projekte

S pomočjo sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost bodo financirani trije projekti na področju kmetijstva:

- **Digitalizacija kmetijstva, gozdarstva in prehrane** – skupni ocenjeni stroški investicij naložb v digitalizacijo kmetijstva, prehrane in gozdarstva znašajo 28,72 mio EUR z DDV, od tega bo iz NOO zagotovljenih 24,055 mio EUR, torej vrednost brez DDV;
- **Nacionalni inštitut za hrano kot osrednji steber inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano** – ocenjena vrednost nepovratnih sredstev znaša 5,3 mio EUR (brez vključenega DDV);

- **Center za drevsničarstvo, semenarstvo in varstvo gozdov**

– ocenjena vrednost nepovratnih sredstev naložbe v obdobju 2021 do 2024 znaša 5,1 mio EUR (brez DDV).

V okviru Programa razvoja Podeželja 2014–2020 na podkrepu 4.2 Podpora za naložbe v pridelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov so podpore namenjene naložbam v pridelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov za naložbe v (1) pridelavo kmetijskih proizvodov v kmetijske proizvode, (2) pridelavo kmetijskih proizvodov v ne-kmetijske proizvode ter (3) trženje kmetijskih proizvodov iz lastne pridelave oziroma pridelave. Upravičene so naložbe za namen pridelave ali trženja kmetijskih proizvodov za (1) ureditev objektov oz. nakup opreme; (2) ureditev skladiščnih kapacitet; (3) oskrbo z vodo ter posodobitev sistemov za varčno uporabo vode, shranjevanje vode in čistilnih naprav; (4) proizvodnjo električne in toplotne energije za lastno porabo ter proizvodnjo bioplina (do 50 kW); (5) posodobitev energetske učinkovitih ogrevalnih sistemov in energetske varčnejše opreme; (6) ponovno uporabo stranskih proizvodov in (7) ureditev distribucijskih centrov.

Do podpore za naložbe v trženje kmetijskih proizvodov so poleg navedenih naložb upravičene naložbe v (1) ureditev prodajnih in degustacijskih prostorov, (2) nadgradnjo lastnih mobilnih prodajal oz. nakup pripadajoče opreme, (3) namenske aparate za prodajo ter (4) opremo za namen dostave in ohranjanja kvalitete kmetijskih proizvodov.

Upravičenci so mikropodjetja. V celotnem programskem obdobju 2014–2020 lahko pridobijo največ 1,5 milijona evrov javne podpore, mala podjetja največ 3 milijone evrov, srednje velika in velika podjetja pa največ 5 milijonov evrov podpore. »Na začetku programskega obdobja PRP 2014–2020

Da bo kakovostna slovenska hrana dostopna slovenskim potrošnikom, bodo v okviru priprave Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 opredeljeni različni vzvodi za odpornejši in trajnostni prehranski sistem.

Pridelava, poraba in stopnja samooskrbe z živilnorejskimi proizvodi v letu 2020

	Število živali	Domača proizvodnja (t)	Izvoz (t)	Uvoz (t)	Domača poraba (t)	Stopnja samooskrbe (%)	Poraba na prebivalca (kg/leto)
Meso skupaj*	:	154.090	62.230	100.570	184.520	84	87,9
Govedo*	485.608	44.200	8.430	13.160	41.140	107	19,6
Prašiči*	229.483	27.420	18.490	58.460	68.740	40	32,7
Perutnina*	:	73.360	30.350	23.680	66.180	111	31,5
Drobnica*	139.414	1.750	10	90	1.830	96	0,9
Proizvodnja kravjega mleka	:	634.800	403.500	243.800	436.800	134	208
Znesena jajca**	391	23.460	1.830	3.120	21.790	95	10,4
Med	:	1.290	310	1.110	1.920	67	0,9

* uvoz in izvoz mesa in izdelkov

** proizvodnja v milijonih kosov

Vir: SURS, KIS

V oktobru naj bi bila objavljena še dva javna razpisa iz sredstev PRP, in sicer naložbe v zbirne centre in naložbe v krožno gospodarstvo.

je bilo slabše črpanje sredstev. Podjetja so zaradi konjunktura na trgu sama izvedla potrebne naložbe in niso kandidirala na javnih razpisih. Precej vlog je bilo zavrnjenih zaradi presoje vplivov na okolje. S spremembo gradbene zakonodaje je ta sedaj sestavni del gradbenega dovoljenja, še vedno pa so dolgotrajni postopki pridobitve tega soglasja tako za novo-gradnje kot za opremo. Finančni instrumenti se v tem programskem obdobju niso izvajali. S 7. spremembo PRP se je odpravila omejitev za velika podjetja do 750 zaposlenih ali letnim prometom do 200 milijonov evrov, katerih končni proizvod je kmetijski proizvod. S tem se je še povečal interes upravičencev za podpore naložbam,« pojasnjujejo na ministrstvu.

V oktobru naj bi bila objavljena še dva javna razpisa iz sredstev PRP, in sicer naložbe v zbirne centre in naložbe v krožno gospodarstvo. Predvidoma decembra naj bi bil objavljen tudi razpis za naložbe v predelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov.

V Strateškem načrtu so na specifičnem cilju 2 Krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, tudi z večjim poudarkom na raziskavah,

tehnologiji in digitalizaciji, predvidene tri ključne intervencije, in sicer:

- **Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilsko predelovalnih obratov** – poudarek bo na povečanju konkurenčnosti, zniževanju stroškov, digitalizaciji, krožnemu gospodarstvu ter večji uporabi stranskih proizvodov, spodbujanju kolektivnih naložb ipd.;
- **Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano** – spodbujalo se bo naložbe v distribucijske centre za pripravo blaga na trg, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov;
- **Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij – sredstva so namenjena tako za osnovno kmetijsko pridelavo, kot tudi za predelavo in trženje** – za kmetije in podjetja. Cilj intervencije je spodbuditi povečanje pridelave, predelave in trženja ekoloških proizvodov. [gg](#)

OKUSNA, ZDRAVA, DOMAČA

**Najboljša so
jajca izpod
Kamniških planin**

jata emona

Sommelier GAŠPER ČARMAN,
eVino

Chefinja NINA ČARMAN,
Danilo - gostilna & vinoteka

POPOLNOST DOPOLNJEVANJA

LIMITED
EDITION

Odkrijte kreativno dopolnjevanje brata in sestre – chefinje Nine Čarman in sommelierja Gašperja Čarmana, ki sta svoje znanje združila v vrhunskem pozdravu iz kuhinje. Okusite popolno fuzijo okusov nežne posoške postrvi, izrazitega pehtrana in belega vina Sulec, ki ga je Gašper ustvaril posebej za Argeto Exclusive.

argeta.com

Foto: Incom

Živilskopredelovalna industrija

Potrošniku je treba ponujati vedno nekaj novega

Podjetja se na eni strani soočajo z rastjo cen surovin in na drugi strani vedno novimi zahtevami potrošnikov.

Barbara Perko

»Vsaka takšna sprememba takoj prizadene določen člen v verigi. Izziv pa nastane, če se ta cenovna sprememba ne more amortizirati znotraj enega člena, temveč jo je treba prenašati po verigi navzgor,« o spremembah na tržišču surovin pravijo v Mlekarni Celeia.

»V tem trenutku se soočamo z velikimi izzivi glede cen in razpoložljivosti surovin. Ta trend traja že od začetka leta 2021 in se še ne umirja, tako da je zelo težko napovedovati, v kateri smeri se bodo gibale cene končnih izdelkov,« pravi Boštjan Jerončič, direktor podjetja Incom. »Po drugi strani pa je na našem trgu pomanjkanje proizvodnih kapacitet, kar pomeni dodatne pritiske na proizvajalce in pomembno je, da se odločimo za prave posle, ki nam omogočajo še večji razvoj za prihodnost.«

V podjetju Don Don se pri nekaterih osnovnih surovinah soočajo z več kot 50 % rastjo cen v letu dni. Cenejših alternativ niso iskali, saj želijo ohraniti najvišji nivo kakovosti, zato so veliko truda vložili v pogajanja nabavnih služb in odlično sodelovanje z dobavitelji.

V Žitu poleg močnega povišanja cen surovin izpostavljajo tudi podražitev primarnih surovin za izdelavo folij za pakiranje in višje cene transportnih embalaž iz papirja. »Zaradi umikanja surovin s trga, nenapovedanega podaljševanja dobavnih rokov in odstopov od terminskih zakupov smo imeli v Žitu tudi nekaj težav z dobavo posameznih surovin,« pravijo.

»Zaradi rasti cen surovin in težav pri njihovi dobavi smo tako v prvi polovici leta minimalno morali korigirati cene nekaterih trajnih in pekovskih izdelkov.«

»Vsaka takšna sprememba takoj prizadene določen člen v verigi. Izziv pa nastane, če se ta cenovna sprememba ne more amortizirati znotraj enega člena, temveč jo je treba prenašati po verigi navzgor,« o spremembah na tržišču surovin pravijo v Mlekarni Celeia. Poseben izziv je tudi, kako povežati celotno verigo od kmetij do zadrug, mlekarn in trgovcev ter ob tem skrbeti za dolgoročno vzdržno razdelitev verige vrednosti.

V podjetju Don Don opozarjajo še na en pomemben izziv v pekarstvu, ki izhaja predvsem iz deficitarnosti poklica pekov, pa tudi živilskih tehnologov in vzdrževalcev, ki so ključni za razvoj in nemoteno delovanje proizvodnje. Za odličnost njihovih izdelkov so izrednega pomena peki, zato je treba obrniti trend in mlade navdušiti nad poklicem. Izziv rešujejo tudi z uvajanjem tehnoloških procesov in sodobnih avtomatiziranih linij, ki posnemajo ročno delo in omogočajo enako kakovost, kot bi jo naredile izkušene roke.

Nenehno vlagajo v nove proizvodnje linije, trenutno načrtujejo peto specializirano in avtomatizirano linijo.

Odnos potrošnikov do kategorije je izziv, s katerim se pri Argeti uspešno soočajo

Pri Argeti, eni ključnih blagovnih znamk Atlantic Grupe, pričakujejo, da se bo rast cen surovin v naslednjem letu še dodatno pospešila. Skupaj z dobavitelji iščejo skupne rešitve, kot so dolgotrajnejše pogodbe, zakupi količin za prihodnja leta, optimizacija njihovih procesov. Kljub temu pa so vsake toliko primorani dvigniti cene izdelkom, a nikoli za odstotek, kolikor rastejo surovine. »Napovedi za rast cen olja ali aluminija so kar 30 % in višje. Večji del povečanih proizvodnih stroškov absorbiramo sami, zelo majhen del prenesemo naprej na potrošnika, vendar mu za to vedno ponudimo tudi nekaj več oz. neko izboljšavo v našem izdelku. Torej za višjo ceno povečamo tudi vrednost našim izdelkom, kot je npr. izboljšava prehranskega profila letos na liniji Argeta Junior ipd.,« pojasnjujejo.

Velik izziv zanje predstavlja tudi odnos potrošnikov do kategorije paštet, ki se popravlja, a vseeno predstavlja priložnost za nadaljnjo rast pomena kategorije. »Veliko napora smo vložili v komunikacijo kakovostnih sestavin, pripovedovali smo o kosih najboljšega mesa, iz katerih je Argeta, naravnih začimbah, rastlinskih

Foto: Argeta

oljih, izpostavljali smo prehransko vrednost izdelka, dejstvo, da je popolnoma brez aditivov, da je embalaža kakovostna in brez BPA premaza, da poslujemo trajnostno in si prizadevamo za krožno gospodarstvo. Opaziti je, da se celotna kategorija premika v smeri vedno bolj kakovostnih izdelkov,« povedo. Pred povsem drugačnim izzivom so na mednarodnih trgih, kjer ponekod potrošniki ne poznajo oziroma niso vajeni uporabljati kategorije paštet.

Res okusna!

PRAVA MORTADELA

100% PIŠČANČJA

NOVO

**100%
PIŠČANČJE
MESO**

Top okus!

**Slovensko
poreklo**

Foto: Argeta

Korona je prinesla tudi izzive na področju nabave embalaže

V nekaterih segmentih so se v zadnjem obdobju pojavljale težave z dobavo embalaže za izdelke. »Na začetku pandemije smo tudi sami izkusili podoben

izziv, in sicer niso bili dobavljivi naši easy-peel »pokrovčki« oz. mehanizem zapiranja paštet Argeta. Veliko izdelkov v kategoriji paštet ima klasičen način odpiranja v stilu konzerv, pri Argeti pa imamo s ciljem, da so naši izdelki potrošnikom čim prijaznejši, že nekaj let enostavnejši in bolj priročen način odpiranja, ki ga imenujemo easy-peel. Ker le-ti nekaj časa niso bili dobavljivi, smo imeli spomladi oz. poleti 2020 nekaj serij paštet s tem klasičnim načinom odpiranja v stilu konzerv. Ta začasni ukrep je prizadel večino trgov, kjer smo prisotni. Začasno spremembo smo komunicirali na socialnih omrežjih, transparentno in obvestili uporabnike, da zaradi trenutnih razmer žal ni bilo druge rešitve, da pa je zgolj začasna,« o situaciji, v kateri so se znašli, povedo pri Argeti.

»Teh izzivov je bilo kar nekaj, vendar imamo več dobaviteljev za posamezne embalaže in tako smo stvari skupaj z njimi kar uspešno reševali. Poudariti je treba bistveno podaljšanje rokov dobave za tovrstne surovine,« pravi Boštjan Jerončič, direktor podjetja Incom.

Potrošnikom ponudili številne novosti

V Mlekarni Celeia so letos dali na trg več izdelkov, ki odražajo želje potrošnikov. Pred poletjem so ponudili osvežilen okus tekočega jogurta bela breskev in pomarančni cvet v priročnem pakiranju. Obogatili so linijo LCA, saj so v tekoči segment dodali okus aronija in grozdja. Prav tako so obogatili linijo izdelkov brez dodanega sladkorja z inovativnim okusom brusnica in acai jagode, liniji brez laktoznih izdelkov so dodali nov okus borovnice. Razširili so tudi linijo Oki Doki, ki je namenjena otrokom, in jo obogatili z Oki Doki jogurtom z vanilijo in maslenimi piškoti. Čisto pred kratkim pa je luč ugledal nov, čisto poseben desert mlečne kraljice Strastna pomaranča in hrustljave čokoladne kroglice. Skupina Don DON ima za seboj plodno leto. Med novimi izdelki izpostavljajo brezkrvasni beli kruh, ki so ga poimenovali Huda štručka. Novost med funkcionalnimi kruhi je Super kruh VITAMIN+, pri katerem so bogato sestavo kruha s super živili nadgradili z dodatkom vitaminov in mineralov. »Zelo pomembna novost je tudi certifikacija za proizvodnjo BIO pekovskih izdelkov, s katero smo na trg postavili BIO Babičin kruh, ki dopolnjuje družino babičnih kruhov, ki veljajo za sinonim kakovosti in odličnega okusa,« pravijo. Razširili so tudi družino izdelkov za dopeko doma, in sicer z Mojstrskim kruhom Craft, ki sledi starim pristopom priprave kruha, kjer je ključna dolga fermentacija testa preko noči. V liniji delno pečenih zamrznjenih kruhov, ki se dopečejo na prodajnih mestih, so zelo uspešni z Rustikalno bageto. Na liniji za proizvodno somunov so razvili že osem različnih izdelkov - od 50 g peciva do 300 g kruha iz krušne peči. Med novostmi med pakiranim pecivom izpostavljajo nove Burger bunse in Hot Dog štručke, na trg so poslali tudi nov Mediteranski toast

z olivnim oljem. Glavna novost pri sendvičih Tvojih 5 minut je produktna linija Gurme in Gurme Snack, kjer odlične sestavine in dobre kombinacije okus krasi poseben način odprtega zlaganja. V kategoriji cvrtega peciva so glavne novosti zadnjega tromešča krof Borovnica, pri krofih z oblivi pa Zvezda, Karamela in Sacher.

Podjetje Incom je letos na trg lansiralo tri nove LEONE izdelke (Kornet Vrtnica Borovnica & Cheesecake, Lonec Brownie & Lešnik, Palčka 3D Čokolada), 2 nova ALIVE izdelka (Bars Lešnik, Palčka Chia & Borovnica) in 2 nova LEONE licenčna izdelka (My Little Pony in Transformers). Na trg so dali veliko inovativnih izdelkov tudi pod drugimi blagovnimi znamkami, kjer so predvsem ponosni na najbolj zahtevne razvojne projekte za njihove najzahtevnejše kupce.

V Žitu so na trg dali novi kruh Drožnik, narejen iz droži. »Izdelava takšnega kruha ni mačji kašelj, saj sama fermentacija droži traja več kot 30 ur, hkrati pa naši peki ročno zamesijo in oblikujejo slastne hlebčke. Želeli smo, da je izdelek zares vrhunski, zato smo uporabili samo lokalne sestavine, recept pa pridobili od največjih mojstric – naših gospodinj,« predstavijo novi izdelek. Drožnik ima podaljšano vsežino, je bolj obstojen, se ne drobi in je lažje prebavljiv.

Argeta je za slovenski trg letos pripravila dve novosti, in sicer Argeto Tuna Pikant, priljubljen ribji namaz z dodatkom čili paprike, ob koncu leta pa bodo potrošnike razvajali z novo omejeno izdajo Argete Exclusive s chefinjo Nino Čarman in njenim bratom, priznanim sommelierjem, Gašperjem Čarmanom, ki je ekskluzivno za novi okus Argete pripravil novi beli blend, vino Sulec.

»Embalaža igra pomembno vlogo pri zagotavljanju celotne verige in prav tako beleži med 30- in 50-odstoten dvig cene v primerjavi z letom 2020,« pravijo v podjetju Don Don, kjer težav z dobavo sicer niso imeli.

Nadaljuje se trend zdrave prehrane

»Še vedno je v porastu močan trend zdrave prehrane, ki je iz dneva v dan večji. Ko govorimo o bolj zdravi prehrani, je govora o prehrani z večjo vsebnostjo beljakovin, nižjo vsebnostjo sladkorjev, nižjo vsebnostjo kalorij, veganskih izdelkih, izdelkih brez glutena, izdelkih, ki spadajo v keto dieto,« pravi Boštjan Jerončič in dodaja, da se podjetja vedno bolj usmerjajo v trajnostni razvoj in razvoj izdelkov, ki bodo narekovali to smer (3P – profit (dobiček), planet (planet), people (ljudje)).

V pekarnstvu je še vedno močan trend t. i. funkcionalnih kruhov, ki so prilagojeni željam potrošnikov in jih v skupini Don Don pripravljajo iz posebnih vrst moke ter različnih semen. V Pekarni Grosuplje so prvi v razvoju kruhov s kvasnim nastavkom in uporabo kislega testa, ki je zelo soroden pripravi z drožmi. Naravne tehnike in postopki jim omogočajo pripravo kruhov z dolgo svežino brez uporabe aditivov in konzervansov. »Lani smo izvedli certifikacijo naše proizvodnje za peko BIO kruha in pekovskih izdelkov,

ki nam odpira vrata na trgu zahtevnih in ozaveščenih potrošnikov, ki želijo trajnostno pridelavo in predelavo živil in prehrane,« pravijo. Koronakriza je spremenila navade potrošnikov. Priljubljena je družina kruhov za domačo dopeko, v kateri imajo že šest vrst kruha in dve vrsti peciva (žemlje in kajzerice).

Že od leta 1904.

www.gea.si

Foto: Žito

Potrošnik si lahko v domači pečici dopeče svež kruh v le 10 minutah.

Na področju mlečnih izdelkov gredo trendi v smer posebnih izdelkov za ljudi s specifičnimi potrebami, kot so izdelki brez laktoze, izdelki s povečano vsebnostjo proteinov, izdelki z manj sladkorja in izdelki, ki so namenjeni razvajanju, ki morajo biti izrazitejšega in polnega okusa, poudarjajo v Mlekarni Celeia. V porastu so tudi izdelki, ki nosijo funkcionalnosti in skrbijo za vitalen ter zdrav življenjski slog, kot so na primer jogurti z različnimi dodatki.

Daljša svežina, več naravno prisotnih funkcionalnih sestavin

Spremenjene navade potrošnikov, predvsem pri kruhu, so zaznali tudi v Skupini Žito, kjer opažajo, da potrošniki redkeje kupujejo v klasični trgovini. »Zato lansiramo izdelke s podaljšano svežino, daljšim rokom uporabe, kot je npr. naš kruh s podaljšano svežino Vandrovec. Gotovo bo rasla kategorija izdelkov s kontrolirano atmosfero, vse bolj bo aktualna dopeka na prodajnem mestu,« navedejo. Vedno več je kuhanja zdravih in uravnoteženih obrokov doma, čemur je namenjena široka paleta Žitovih in Podravkinih izdelkov (riž, testenine, kaše, polente, žitarice za zajtrk Zlato Polje, začimbe Maestro, čaji 1001 Cvet, bio linija semen, kaš in stroščnin Natura, čokolade Gorenjka).

Med trendi izpostavljajo povečanje naravno prisotnih funkcionalnih sestavin v izdelkih, kot so npr. prehranske vlaknine, povečana vsebnost beljakovin, mineralov, ter izdelovanje manj kompleksih, a kakovostnih izdelkov z enostavnimi deklaracijami. Vpeljujejo uporabo stročnic in izdelkov iz ekološko pridelanih surovin, poleg tega pa so skrbni pri uporabi aditivov. »Izogibamo se uporabi konzervansov, umetnih barvil, določene aditive smo uspeli nadomestiti z uporabo drugih sestavin, npr. vlaknin, ki so tudi sicer zaželeno v prehrani in jih zaužijemo premalo. Pri razvojnih aktivnostih zmanjšujemo uporabo alergenih snovi ter upoštevamo usmeritve zdrave prehrane o zmanj-

šanem vnosu sladkorja in soli,« dodajajo. S podpisom »Zaveze odgovornosti« so se zavezali, da bodo do leta 2022 zmanjšali vsebnost dodane soli v kruhu za 5 % in povečali vsebnost polnozrnatih sestavin. Razvijajo tudi izdelke z zmanjšano vsebnostjo sladkorja, na primer bonboni Šumi in Herba s 30 % manj sladkorja ter Herba trdi bonboni brez sladkorja.

Sodobni potrošnik je zahteven

Inovativnost, hitrost in tehnična dovršenost so trije stebri, na podlagi katerih deluje podjetje Incom. »Moramo se zavedati, da je sodobni potrošnik zelo zahteven in išče vedno nekaj novega. Predvsem pa je zelo pomembno za obstoj blagovnih znamk na trgu (ob vsej konkurenci trgovskih blagovnih znamk in ostalih multinacionalnih blagovnih znamk), da ponujajo potrošniku vedno nekaj novega, da se le ta ne naveliča,« pravi direktor Boštjan Jerončič. Najbolj inovativne izdelke umestijo v blagovne znamke LEONE in ALIVE. »Kot primer lahko izpostavimo prav Leone sladoledne kornete v obliki vrtnic, ki so postali prava senzacija na globalnem trgu sladoleda. Gre za največjo inovacijo na področju kornetov v zadnjih 20 letih. To potrjujejo tudi razne mednarodne nagrade, kot so DLG, AGRA, Superbrands, Izbran produkt leta ...,« poudarja Jerončič.

»Inovativnost je del našega DNA pri razvoju izdelkov. Ne pozabimo, da smo izdelke LCA, ki vsebujejo kulturi *Lactobacillus acidophilus* La-5® in *Bifidobacterium animalis* BB-12®, ponudili našim potrošnikom veliko, preden so prišli na trg tuji ali domači konkurenti. Prav tako smo inovativen koncept lansirali preko linije jogurtov LCA brez dodanega

Zaradi spremenjenih navad potrošnikov v Žitu veliko pozornosti namenjajo izdelkom s podaljšano svežino in daljšim rokom uporabe.

Foto: Tomo Jeseničnik

sladkorja in sladil, katerih inovativnost je bila prepoznana na nacionalnem nivoju – inovacija leta (nagrada Inštituta za nutricionistiko),« pravijo v Mlekarni Celeia. Inovativnost ni povezana le z razvojem izdelkov, prek sodelovanja zaposlenih iz različnih oddelkov in tudi zunanjih sodelavcev, jo vgrajujejo v njihovo kulturo.

V skupini Don Don se na spremenjene razmere na trgu odzivajo z razvojem novih izdelkov in poti do potrošnika. Lani pomladi so tako lansirali delno pečene kruhe, ki so namenjeni domači dopeki. »Taka vrsta kruha ima daljši rok uporabe, hkrati pa poskrbimo za varnost z največjo zaščito potrošnika,« pojasnjujejo. Napovedujejo nadaljnji razvoj izdelkov z izboljšano sestavo ter posebnih »craft« pekovskih izdelkov, BIO izdelkov, izdelkov z manj soli in večjim deležem polnozrnatih moke.

Potrošnike želijo pritegniti tudi z domiselnim videzom izdelkov

Pri Argeti se trudijo ponuditi potrošnikom čimbolj kakovosten mali obrok. Stremijo k temu, da so njihovi izdelki trajnostno naravnani in prehransko uravnoteženi. Argeta je tako brez konzervansov, umetnih barvil, umetnih ojačevalcev arom in glutena. V recepturi Argete Junior so zmanjšali vsebnost maščob in soli ter povečali delež beljakovin. Veliko delajo na inovacijah in kombiniranju okusov, ki v osnovi sodijo v različne kategorije, kot sta na primer zelo dobro sprejeta KokoKrem in kremTuna. »Izboljševanje prehranske vrednosti je permanentna naloga,« poudarjajo. Želijo se približati lokalnim potrošnikom, zato vsako leto na trg uvajajo okuse, ki so značilni samo za določen trg in pri tem sodelujejo z lokalnimi dobavitelji surovin.

»Velik projekt v letošnjem letu je bil redesign embalaže. Z novo podobo dozic smo se oddaljili od industrijskega videza, ki prevladuje pri konkurentih znotraj kategorije (po vsem svetu) ter hladni, industrijski podobi, ki smo je vajeni na izdelkih mesnih in ribjih namazov, tako dodali barve in sodobnost,« povedo. »Nova podoba Argetinih dozic na drugačen in zelo opazen način nagovarja ljubitelje Argete in jim z ilustracijami približuje karakter in zgodbo posameznega okusa. Gre za več kot 20 ilustracij, ki so ozaljšale asortiment Argete, Argete Junior in Argete Exclusive.«

Slovenski izdelki morajo biti dobro izpostavljeni in označeni

»Menimo, da je treba nadgrajevati izpostavljenost na trgovskih policah in njihovo označitev. V Sloveniji namreč radi kupujemo domače, lokalne pridelke, takim izdelkom tudi bolj zaupamo, a so ti včasih pomaknjeni v ozadje,« o tem, kako še poskrbeti za promocijo slovenskih izdelkov, pravijo v skupini Don Don. »Vsi slovenski izdelki, resnično izdelani lokalno in iz lokalnih sestavin bi morali imeti enotno in vidno oznako, da bi jih potrošnik lažje prepoznal.«

V Mlekarni Celeia menijo, da je potrebno delovanje na dveh nivojih. »Prvi nivo je spodbujanje inovacij in digitalizacije v vseh členih verige, s čimer se doseže večanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Foto: Don Don

Drugi nivo je dvig zavesti Slovencev, da so kratke verige od vil do vilice, tisto, kar je na dolgi rok koristno tako za kvaliteto hrane, ki jo uživamo, kot za okolje, v katerem živimo,« poudarjajo.

Boštjan Jerončič se strinja, da imamo v Sloveniji zelo kakovostne in inovativne izdelke ter blagovne znamke. »Ker blagovne znamke niso tako močne, kot so močne na primer blagovne znamke multinacionalk, v večini primerov pri večjih tujih trgovcih ne uspejo oziroma je potrebne veliko več energije, da nam jih uspe lansirati v tuje države. Prvič zaradi velikih denarnih vložkov, ki jih zahtevajo veliki svetovni trgovci, drugič pa tudi zaradi same moči in prepoznavnosti le-teh. Zato bi bilo dobro povezovanje blagovnih znamk na vseh področjih. V našem primeru, na področju FMCG industrije, bi bilo dobro povezovanje z ostalimi slovenskimi živilskimi podjetji, saj bi si tako delili dobre prakse, kontakte ...,« meni. »Poudariti velja, da imamo Slovenci veliko znanja in energije in se ne smemo ustrašiti tuje konkurence, saj smo na marsikaterem področju boljši od njih. Potrebujemo več zaupanja vase in odprte so nam vse poti in možnosti.«

Pri Argeti poudarjajo, da imamo v Sloveniji številne izvrstne izdelke, tako tehnološke, prehranske kot iz drugih panog, ki jih že uspešno tržimo v tujini, a menijo, da je še vedno zelo veliko prostora za slovenske blagovne znamke in izdelke v tujini. Ključno pa je, da »se morajo podjetja bolj strateško in načrtno lotiti trženja v tujini, predvsem pa je pomembno, da si podjetja medsebojno pomagajo. Še bolje bi bilo, če bi se vzpostavilo povezovanje med poslovnimi klubi oz. mednarodni oz. evropski poslovni klub slovenskih podjetij v tujini, ki bi skrbel za ustrezno obveščenost o zakonodaji, specifikah trga, skrbel za mreženje, kontakte in pa dostop slovenskih podjetij do preverjenih poslovnih partnerjev ipd. Na tak način bi slovenski izdelki hitreje, bolje, uspešneje prišli do potrošnikov na evropskem ali svetovnem trgu.«^{gg}

»Slovenci imamo veliko znanja in energije in se ne smemo ustrašiti tuje konkurence, saj smo na marsikaterem področju boljši od njih.«
Boštjan Jerončič, direktor podjetja Incom

AGRA 2021

Dokazali, da je več kot le sejem

Več kot 50.000 obiskovalcev si je letos ogledalo sejem AGRA, kjer so imeli kaj videti. Kot je že v navadi, so bila podeljena tudi priznanja najboljšim udeležencem ocenjevanj izdelkov.

Barbara Perko, foto: Jure Zauneker

»Z vidika našega ministrstva sem lahko zadovoljen tudi z rezultati, s pogajani, z izmenjavo mnenj.«

*dr. Jože Podgoršek,
minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano*

»Največji dosežek je, da smo ga pripravili v času epidemije in ukrepov, omejitev, ki nam niso vlivale optimizma, da bomo lahko sejem doživeli v živo. Ocenjevali ga bomo tudi po tem, da smo organizatorji skupaj z razstavljalci, s kmeti, živilsko industrijo in pristojnimi institucijami vztrajali, ker spoštujemo skoraj šestdesetletno sejensko tradicijo in dolgoročno poslanstvo slovenskega podeželja,« je po zaključku 59. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA 2021 dejal Janez Erjavec, predsednik uprave Pomurskega sejma. »Agra je še enkrat dokazala, da je več kot le sejem. Na njem se zrcalijo slovensko kmetijstvo, kmetijska politika in podeželje.«

Sejem je kot uspešen označil tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek. »Z vidika našega ministrstva sem lahko zadovoljen tudi z rezultati, s pogajani, z izmenjavo mnenj, pa ne le o Skupni kmetijski politiki, ki je bila rdeča nit mene in moje najožje ekipe na sejmu, imeli smo namreč še številne druge razprave: o šolstvu, podnebnih spremembah, o novi strategiji EU za gozdove, skratka – po mojem mnenju smo naslavljali prave vsebine, pomembne za Slovenijo. In sejem ima dodano vrednost, da smo v tako kratkem času izpeljali toliko dogodkov,« je dejal.

Več kot 50.000 obiskovalcev

Na sejmu AGRA 2021 je sodelovalo 1.100 razstavljalcev, ki so se predstavili na skupaj 53.800 m² razstavnih in predstavitvenih površin. Sejem, katerega država partnerica je bila Francija, si je ogledalo več kot 50.000 obiskovalcev.

Sejem so, kot vsako leto, spremljali strokovni dogodki, ki so jih organizirale sodelujoče institucije, strokovna ocenjevanja kakovosti in številna stanovska druženja. Med drugim je na sejmu AGRA potekala za javnost odprta seja Odbora Državnega zbora RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter posvet o Strateškem načrtu Skupne kmetijske politike do 2027.

Pripravili so tudi razstave slovenskih avtohtonih pasem domačih živali, govedorejsko razstavo, razstavo konj, prašičev in drobnice. Obiskovalci so si lahko ogledali osrednji sejenski vrt, ki ga ureja Biotehniška šola Rakičan, perkamulturni – biodinamični vrt in Poligon zeleni dragulji narave ter gozdno parkovni nasad. Letošnja novost je nasad medovitih rastlin in sodoben vzorčni čebelnjak, veliko pozornosti pa je pritegnil tudi slovenski trsni izbor in ekstenzivni nasad starih jablan.

Visok delež izdelkov najvišje kakovosti je stalnica

Pod okriljem sejma AGRA je potekalo več ocenjevanj izdelkov, v času trajanja sejma pa so bila podeljena priznanja najboljšim. Na mednarodnih ocenjevanjih kakovosti mlečnih in mesnih izdelkov, brezalkoholnih pijač, vina in medu je sodelovalo 323 proizvajalcev s 1.406 izdelki iz osmih držav.

Na ocenjevanju mesa in mesnih izdelkov je sodelovalo 46 podjetij s 432 izdelki. Strokovna komisija je izdelke nagradila z 10 šampionskimi naslovi, s štirimi velikimi zlatimi medaljami, 99 zlatimi medaljami, 58 zlatimi medaljami za tržno ponudbo, 158 srebrnimi, 36 srebrnimi medaljami za tržno ponudbo, s 37 bronastimi ter z 10 bronastimi medaljami za tržno ponudbo. »Delež nagrajenih izdelkov je že nekaj let podobno visok (94,4%). Za najvišjo kakovost so v dveh (od petih) skupinah izdelkov podeljene štiri velike zlate medalje. Z zlato medaljo za odlično kakovost je nagrajenih 30,8 % izdelkov. Visok delež izdelkov najvišje kakovosti je na tem ocenjevanju stalnica. Posebno priznanje šampion kakovosti je za stalnost odlične kakovosti prejelo 6 izdelkov,« je povedal predsednik strokovne ocenjevalne komisije za kategorije A, B in C, prof. dr. Božidar Žlender. Šampioni kakovosti so izdelki, ki so tri leta zaporedoma dobili zlato medaljo. »Tokrat so bili kar štirje iz treh slovenskih mesnopredelovalnih podjetij. Podjetje Perutnina Ptuj je za svojo celotno kolekcijo na ocenjevanju prejela tudi Priznanje za tržno ponudbo mesa,« je povedala

predsednica strokovne ocenjevalne komisije za sveže meso, kategorija D, prof. dr. Lea Demšar.

Vzdržujejo visok nivo kakovosti

Na ocenjevanju mleka in mlečnih izdelkov je sodelovalo 22 podjetij z 211 izdelki. »Sodelujoči proizvajalci se zavedajo in prepoznajo kakovostne parametre za posamezne izdelke. Dokaz vzdrževanja visokega nivoja kakovosti ter priznavanja pomembnosti omejenega ocenjevanja je osem šampionov kakovosti, kar 62 velikih zlatih medalj in samo en izdelek, ki ni bil nagrajen,« je povedala predsednica strokovne ocenjevalne komisije Stanka Podkrajšek.

Posebno priznanje za doseženo izjemno kakovost je komisija soglasno podelila skuti brez laktoze MUKI Ljubljanskih mlekar.

Splošni vtis članov komisije je, da se je nekoliko zmanjšala sladkost izdelkov, vidijo pa tudi napredek v kakovosti izdelkov manjših proizvajalcev.

Izpostavili izvirnost proizvajalcev

Mednarodnega ocenjevanja sokov, brezalkoholnih pijač in embaliranih vod se je udeležilo 39 podjetij s 136 izdelki. Strokovna komisija je izdelke nagradila s petimi šampionskimi naslovi, 28 velikimi zlatimi, 36 zlatimi, 55 srebrnimi in 11 bronastimi medaljami.

»Ocenjevalna komisija 25. mednarodnega ocenjevanja sokov, brezalkoholnih pijač in embaliranih

vod je bila prijetno presenečena nad izredno velikim številom vzorcev in podjetij, ki so sodelovala letos. Ob visoki udeležbi moramo v prvi vrsti izpostaviti izvirnost proizvajalcev. Predstavili so inovativne izdelke, tako v smislu ponudbe vod, pijač kot tudi sokov. V široki paleti izdelkov najdemo nove kombinacije okusov, predvsem pa tudi pijače z manjšo vsebnostjo sladkorja. Poudariti moramo visoko kakovost vzorcev vod, ki predstavljajo sam kakovostni vrh embaliranih vod. To velja tako za izvirske kot tudi za mineralne vode,« je povedal predsednik ocenjevalne komisije prof. dr. Janez Hribar.

Na AGRA 2021 je sodelovalo 1.100 razstavljavcev iz 29 držav. Sejem je obiskalo več kot 50 tisoč obiskovalcev.

*Z ljubeznijo že 70 let ohranjamo krušno dediščino Slovenije.
Hvala za zaupanje.*

Kakovost višja kot lani

Na 2. ocenjevanju medenih pijač je sodelovalo 8 čebelarjev oz. podjetij s 14 vzorci medenih pijač. Podeljena je bila ena velika zlata medalja, enajst zlatih medalj in ena srebrna medalja.

»Število vzorcev je bilo v letošnjem letu manjše kot lani. Razlog za manjše število vzorcev so posledice epidemije covid-19 in slaba letina medu zaradi neugodnih vremenskih razmer v času medenja rastlin. Kakovost ocenjenih vzorcev je po oceni strokovne komisije višja kot v lanskem letu. Ocenjene medice so bile pripravljene s strokovnim znanjem brez napak in bolezni ter dosegle visoko kakovost. Pri medenih likerjih so pridelovalci uporabili destilate dobre kakovosti,« je pojasnila Leonida Gregorič, predsednica ocenjevalne komisije. »Na trgu z medenimi pijačami še vedno opažamo zelo veliko medenih pijač, ki niso primerne za promet, kar negativno vpliva na izbiro potrošnika.«

Že petič prejeli laskavi naziv Vinar leta

Na treh prestižnih vinskih tekmovanjih je sodelovalo 170 vinarjev s 569 vzorci vin iz petih držav. Prestižni naslov Vinar leta je osvojila ormoška vinska klet Puklavec Family Wines, ki se je s tem nazivom okitila že petič. Na tokratnem tekmovanju so prejeli kar 27

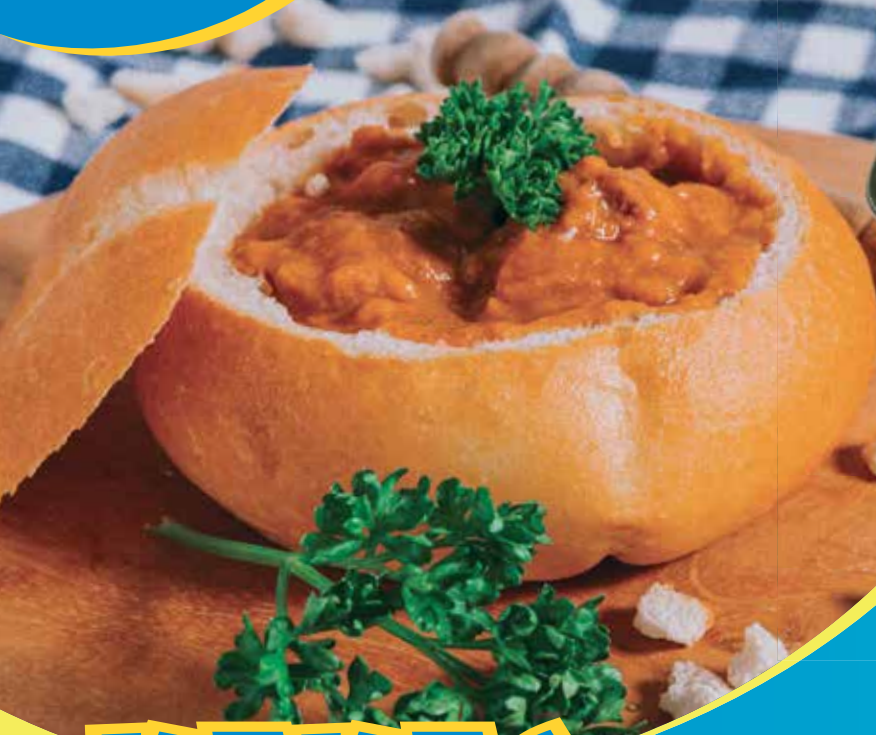
medalj, med drugim enega šampiona, tri velike zlate medalje, devet zlatih medalj, 12 srebrnih medalj, eno zlato medaljo na ITC in posebno nagrado Stanka Čurina.

Boštjan Zidar, predsednik ocenjevalnih komisij Vino Slovenija Gornja Radgona, je po končanem ocenjevanju dejal, da so imeli ocenjevalci težko delo, saj je morala komisija »med splošno zelo dobrimi vzorci za šampionske nazive izbirati res tiste najboljše, kar pa ni bilo enostavno«. Poudaril je, da vse medalje, ne glede na lesk, izkazujejo visoko kvaliteto pridelanega vina. gg

Na treh prestižnih vinskih tekmovanjih je sodelovalo 170 vinarjev s 569 vzorci vin iz petih držav.

NOVO

Ne skrb!
Danes kuha Kekec.

KEKEC

GOVEJI GOLAŽ

WWW.KEKEC-PASTETA.SI

PREZRAČIMO SLOVENIJO!

DECENTRALNI PREZRAČEVALNI SISTEMI LUNOS

Inovativni, učinkoviti in preverjeni decentralni prezračevalni sistemi **LUNOS** zagotavljajo **varno, ekonomično in zdravo kulturo bivanja** ter so hkrati trajna rešitev za vse težave z odvečno vlago in plesnijo. Za vsakogar, ki gradi in si želi, da bi bil njegov dom oaza dobrega počutja. **Cenovno ugoden** in izjemno **enostaven za vgradnjo** v novogradnje kot tudi v starejše hiše ali stanovanja. Zaradi rekuperacije zraka ponuja **znatne prihranke pri ogrevanju** – ob relativno nizkih investicijskih in obratovalnih stroških. Kakovost in varnost **jamčimo** s svojim imenom.

**SKORAJ NESLIŠNO
DELOVANJE**

**PREPROSTO IN
POCENI VZDRŽEVANJE**

**ODPRAVA ODVEČNE
VLAGE IN PLESNI**

**VARČEVANJE
Z ENERGIJO**

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

Specialisti za prezračevanje.

080 73 13

lunos.si

Kakovostna trsna cepljenka za kakovosten in obilen pridelek grozdja

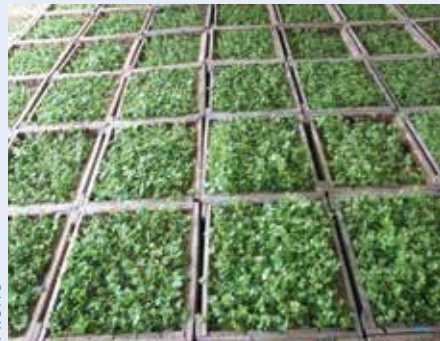
Trsničarska zadruga Trsnica Vrhpolje, z. o. o. si je že ob ustanovitvi kot prvo nalogo zadala, da bi imeli vsaj 70 % lastne proizvodnje podlag in cepičev ter delo na izvozu trsnih cepljenk. Danes imajo posajenih 15,5 ha brezvirusnih baznih matičnjakov za proizvodnjo podlag, kar predstavlja več kot polovico slovenske proizvodnje.

»V naših matičnjakih pridelujemo različne klone podlag SO4, Kober 5BB in Paulsen 1103. Prav tako imamo posajenih 5,6 ha brezvirusnih baznih matičnih vinogradov,« povedo. Tako imajo posajene vse slovenske klone sort, ki se pridelujejo v primorskem vinorodnem rajonu, rebulo, malvazijo, refošk, zelen, pinela, ter tuje klone, kot so chardonnay, laški rizlig, sauvignon, merlot, cabernet sauvignon, modri pinot, marselan.

»Naš najpomembnejši cilj je bila in je kakovostna trsna cepljenka, ki bo v vinogradu obrodila obilen in kakovosten pridelek grozdja in iz katere bo mogoče pridelati vrhunsko vino,« poudarjajo v Trsnici. Kot prvi v Sloveniji so bili letos dobitniki priznanja kakovosti SQ (slovenska kakovost).

3 milijone trsnih cepljenk

Letos imajo posajene tri milijone trsnih cepljenk. V svojih vzgajališčih – trsnicah imajo posajenih 63 različnih sort iz vse Evrope. Kar 85 % izvozijo – v vse evropske države.

»Trsne cepljenke cepimo na devet različnih podlag, kot so 5BB, SO4, Paulsen 1103, Richter 110, Rugeri 140, 3309C, Gravasac, 41B, Fercal,« še dodajo in poudarijo, da se z različno izbiro podlag in sort prilagodijo vsakemu kupcu in njegovim talnim in podnebnim razmeram. Seveda to zahteva veliko znanja. Do tega so morali priti sami, ker vsaka sorta in podlaga zahtevata svoje pogoje v pridelavi, predvsem pa, kot poudarijo, v času najpomembnejšega tehnološkega postopka v proizvodnji – v času siljenja.

Najsodobnejša oprema in skladiščenje

Celotno proizvodnjo imajo podprto z najsodobnejšimi stroji trsničarske proizvodnje pa tudi s stroji za splepenje in razrez podlage, polagalci folije in kapljičnega namakanja, s stroji za vršičkanje in izkop trsnih cepljenk ter linijo za pripravo in klasiranje – pripravo cepljenk za prodajo. Vse cepljenke parafinirajo in zapakirajo v kartonsko embalažo in skladiščijo v hladilnici na 2 stopinjah Celzija do prodaje. »Tako da ima vinogradnik ob predhodni rezervaciji trsne cepljenke pri nas skladiščene do sajenja. S tem ima zagotovljeno najboljše skladiščenje in zagotovljen uspeh pri sajenju v vinogradu,« še povedo v zadrugi in poudarijo, da vsem vinogradnikom zagotavljajo 100-% sortnost in jim svetujejo pri napravi novega vinograda.

Največji izziv bo dovolj zemljišč

Kot največji izziv v prihodnje vidijo zagotovitev zadostne količino primernih,

kakovostnih zemljišč za vzgajališča trsnih cepljenk: »Čeprav je naša proizvodnja popolnoma tržno naravna, specifična in visoko produktivna in donosna, če gledamo na enoto zemljišča, nimamo razumevanja in prednosti pri zakupu zemljišč. Zaradi šestletnega kolobarja potrebujemo trikratne količine zemljišč glede na letni obseg proizvodnje.« V letu 2003 so zgradili nove hladilnice za skladiščenje, ki pa so zaradi povečanja proizvodnje že skoraj premajhne, zato v letošnjem in prihodnjem letu načrtujejo izgradnjo novega skladišča za repromaterial.

»Seveda si želimo in se trudimo v prihodnje pridelati kakovostno trsno cepljenko, ki nas bo najboljše predstavljala v svetu in doma in ki nam bo zagotavljala naš nadaljnji razvoj in prepoznavnost Trsnice Vrhpolje doma in v svetu,« zaključijo.

Novice Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij

Povezani ustvarjamo odličnost

GZS – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij (GZS-ZKŽP) se je s svojimi člani širši javnosti predstavila na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA 2021 v Gornji Radgoni.

Anita Jakuš, GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Na tokratnem že tradicionalnem 59. sejmu AGRA, ki je potekal od 21. do 26. avgusta 2021, se je na razstavnem prostoru skupaj z GZS - Zbornico kmetijskih in živilskih podjetij predstavilo 12 podjetij, naših članov. Vsak dan smo imeli vinarja dneva, z nami pa so bili tudi mladi, sodelujoči v projektu Ecotrophelia. Razstavni prostor so obiskali številni predstavniki slovenske živilskopredelovalne industrije, kmetijstva, vladnih in nevladnih organizacij, stanovskih zbornic ter izobraževalnih institucij.

Na razstavnem prostoru GZS - Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij so se ustavili Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije, Zdravko Počivalšek, podpredsednik Vlade RS in minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, dr. Jože Podgoršek, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s sodelavci, Janez Cigler Kralj, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, poslanci Državnega zbora RS in Aleš Cantarutti, generalni direktor GZS.

Dogajanje na sejmu smo zaznamovali tudi s strokovnim programom in organizacijo številnih poslovnih srečanj. Najbolj odmevni so bili Sadjarski posvet 2021, Srečanje partnerjev SRIP HRANA ter Posvet o javnem naročanju in aktualnih prehranskih temah.

Sadjarstvo pred novimi izzivi

Stanje v slovenskem sadjarstvu je resno in tudi napovedi za letošnje leto niso prav obetavne, saj se napoveduje skoraj 60 % zmanjšanje pridelka jabolk v Sloveniji, je odmevalo na Sadjarskem posvetu 2021 na sejmu AGRA.

dr. Vesna Miličič, sekretarka sekcije za sadjarstvo pri GZS-Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Sekcija za sadjarstvo, ki deluje v okviru Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS, je na sejmu AGRA v okviru SRIP Hrana pripravila že tradicionalni Sadjarski posvet. Stanje in napovedi pridelka jabolk in hrušk letošnje letine je v uvodu predstavil Boštjan Kozole, predsednik Sekcije za sadjarstvo pri GZS - Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij. Sadjarji se že šesto leto zapored srečujejo z velikimi škodami, saj so nasadi letos utrpeli hujše škode zaradi naravnih nesreč, kot sta pozeba ali toča. Letos bo letina jabolk zaradi pozebe porazna, dodaten izpad bo ob obiranju zaradi posledic pozebe. Škoda na hruškah bo več kot 90-odstotna, ostalega sadja pa skoraj ni bilo, razen jagod, pri katerih je bila ena boljših sezon.

Foto: Arhiv ZKŽP

»Zato je še toliko pomembnejše, da sadjarstvu posebno pozornost namenimo preko intervencij v novem strateškem načrtu in ga umestimo med sektorje v težavah, ki bo deležen posebnih podpor,« je izpostavil Kozole. Med pomembnejše intervencije sodijo naložbe v prilagajanje podnebnim spremembam in bolj okolju prijaznemu kmetovanju, integrirana pridelava, promocija, zavarovanje letine in proizvodnje ter druge intervencije. V Sloveniji imamo 4.400 ha površin s sadjem in se z leti povečujejo, od tega jih je 57 % pokritih z zaščito. V letu 2020 smo pridelali 83.000 ton različnega sadja, od tega 66.000 ton jabolk. Minister je izpostavil pomoč sadjarjem zaradi naravnih nesreč, pomen vključitve sadjarjev v shemo Izbrana kakovost Slovenija za sadje in shemo šolskega sadja. Sodelavci ministrstva so v nadaljevanju predstavili delovanje skupin in organizacij proizvajalcev za sadje

in zelenjavo. Predstavniki Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin RS so predstavili poročilo o nadzoru kakovosti sadja in zelenjave na stojnicah, kjer so preverjali sledljivost, kakovost, označenost, še zlasti navajanje porekla sadja in zelenjave. Letos je mednarodno leto sadja in zelenjave, ki ga bo tudi Slovenija obeležila z različnimi dogodki.

Krog sodelovanj z deležniki v SRIP Hrana vse večji

Stanje na področju raziskav in razvoja je spodbudno, saj številne prakse in projektne aktivnosti različnih partnerskih organizacij SRIP Hrana kažejo na to, da je partnerstvo intenziviralo aktivnosti, ki v praksi pomenijo nove produkte na trgu.

dr. Petra Medved Djurašinović, GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Na področju doseganja trajnostne pridelave in predelave hrane so v ospredju cilji za zagotavljanje varnosti, kakovosti in sledljivosti hrane, učinkovito in trajnostno rabo virov ter optimizacijo vseh procesov oskrbne verige. To lahko dosežemo z boljšim vertikalnim in horizontalnim sodelovanjem oskrbnih verig, interdisciplinarnim povezovanjem deležnikov, uporabo naprednih tehnologij in opreme, razvojem digitalizacije v vseh fazah oskrbne verige ter ustreznim načrtovanjem in sodelovanjem na nacionalnem in medregijskem nivoju. Na srečanju partnerjev SRIP Hrana na sejmu AGRA so bile izpostavljene raziskave in najnovejši rezultati na področju preprečevanja izgub in zavržkov hrane, aktivnosti na področju razvoja novih sort pri rastlinski proizvodnji, spremljanja medonosnih čebel, uporabe naprednih tehnologij za daljinsko zaznavanje, novih pristopov varstva rastlin, sistemov namakanja in fizioloških odzivov sadja na svetlobo. SRIP Hrana je strateško razvojno-inovacijsko partnerstvo za prednostno področje S4 Trajnostna pridelava hrane. Deluje in se razvija kot dinamična skupnost kmetijskih gospodarstev, podjetij, združenj, razvojno-raziskovalnih ustanov, investorjev in drugih deležnikov, katerih pozornost je usmerjena v ciljno intenziviranje razvojnih in raziskovalnih aktivnosti za potrebe industrije. Osrednji cilj delovanja SRIP Hrana je rast in razvoj članov agroživilskega sektorja ter celotnega slovenskega gospodarstva.

Živila izboljšane hranilne sestave tudi v javnih naročilih

Na posvetu o javnem naročanju so poudarili pomen vključevanja živil izboljšane hranilne sestave v javna naročila ter predstavili novosti v javnem naročanju in nadgradnji spletnega kataloga živil za javno naročanje in glavne trende na področju prehrane.

Jana Ramuš, vodja področja javno naročanje živil, Katarina Jevšjak, vodja projekta VEČ ugodnejših, dr. Petra Medved Djurašinović, vodja projekta Odloči se ZA

Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS je v sodelovanju s Skupnostjo socialnih zavodov in Združenjem zdravstvenih zavodov na sejmu AGRA organizirala Posvet o javnem naročanju. Sprememba Zakona o javnem naročanju (ZJN-3), ki stopi v veljavo 1. januarja 2022, prinaša predvsem dvig mejne vrednosti za objavo in izjeme, za katere se zakon ne uporablja. Da se v javne zavode vključi čim več živil iz lokalnega okolja, živil označenih s shemami kakovosti, kot so ekološko, zaščitena označba porekla, zaščitena geografska označba, shema Izbrana kakovost Slovenija in druge, je javnim zavodom v pomoč Katalog živil za javno naročanje. Konec leta 2020 je kode za dostop do Kataloga živil prejelo

več kot 14.000 uporabnikov gostinskih in turističnih storitev. Od leta 2017 lahko uporabniki – javni zavodi, v katalogu najdejo tudi živila, ki imajo izboljšano hranilno sestavo, zato smo v sklopu projektov Odloči se ZA in VEČ ugodnejših izvedli nadgradnjo aplikacije, ki omogoča uporabnikom hitrejše iskanje živil izboljšane hranilne sestave.

V okviru aktivnosti projekta Zaveza odgovornosti podjetja širijo ponudbo novih izdelkov z manj sladkorja, soli, maščob in/ali z več prehranskih vlaknin, vitamini in minerali. Podjetja pa ne razvijajo samo novih izdelkov, ampak tudi obstoječim blagovnim znamkam izboljšujejo hranilno sestavo in s svojo proaktivnostjo doprinašajo k spremembam prehranjevalnih navad ter posledično k bolj zdravemu življenjskemu slogu potrošnikov. Kaj vse podjetja ponujajo na trgu, je predstavljeno v Katalogu živil izboljšane sestave, ki ga redno izdaja GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij in je namenjen predvsem potrošnikom, naročnikom javnih zavodov ter gostinstvu in turizmu.

Več o
Katalogu živil

Slovenski vinogradniki in vinarji enotno za boljši jutri

Na sejmu AGRA je na pobudo Vinske družbe Slovenije potekal podpis Izjave o sodelovanju vinogradnikov in vinarjev, s katero slovenski vinogradniki in vinarji želijo skupaj razvijati sektor v prihodnje. Izjavo je podpisalo tudi Združenje slovenskih vinarjev pri GZS - Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij.

Tina Buh, sekretarka Združenja slovenskih vinarjev pri GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Podpisniki izjave so predstavniki vseh pomembnejših institucij in organizacij s področja vinogradništva in vinarstva v Sloveniji. V izjavi so se podpisani zavezali k sodelovanju in k skupni izvedbi naslednjih ciljev:

- oblikovanje skupne razvojne strategije in vizije vinogradniškega in vinarskega sektorja v Sloveniji;
- vzpostavitev generičnega telesa po vzoru sosednjih držav, ki bo skrbelo za strateško dolgoročno oblikovanje, načrtovanje in izvedbo promocije slovenskih vin na domačem in tujih trgih;

- aktivno sodelovanje podpisnikov pri oblikovanju in vzpostavitvi sheme izbrana kakovost za vino;
- prizadevanje za oblikovanje intervencij v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027, ki bodo razvojne in bodo spodbujale k večji konkurenčnosti slovenskega vinogradništva in vinarstva ter posodobitev drugih nacionalnih zakonodajnih ukrepov, vezanih na vinogradništvo in vinarstvo;
- spodbujanje sodelovanja z gostinstvom in turizmom za dolgoročni razvoj vinogradništva in vinarstva, s ciljem povečanja zastopanosti odličnih slovenskih vin v gostinsko turistični ponudbi Slovenije;
- zavzemanje za ustvarjanje pozitivnega poslovnega okolja na zakonodajnem in davčnem področju, ki bo omogočalo uspešen razvoj vinarskega sektorja in učinkovito ureditev delovanja trga z vinom v Sloveniji.

Napovedujemo:

MLEKARSKA KONFERENCA 2021

Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS organizira 13. oktobra 2021 v Ljubljani Mlekarsko konferenco. Na njej bodo predstavljeni stanje mlekarskega trga in izzivi mlekarskega sektorja v prihodnje. Posebna pozornost bo namenjena potencialom pridelave ekološkega mleka v Sloveniji.

Več o konferenci na https://www.gzs.si/zbornica_kmetijskih_in_zivilskih_podjetij

**Čebelji pridelki
in izdelki
slovenskih
čebelarjev.
Odlično darilo.**

Informacije o
čebelah in čebelarstvu:

WWW.CZS.SI

Ponudbo slovenskih čebeljih
pridelkov in izdelkov najdete:

www.slovenskimed.si

Lestvica

Največjih 50 družb po prihodkih v živilskopredelovalni industriji v letu 2020

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
1	PERUTNINA PTUJ d.o.o.	1.583	185.896	102,7	46,4	68.549	118,0
2	Atlantic Droga Kolinska d.o.o.	467	181.808	99,9	61,6	45.006	104,4
3	LJUBLJANSKE MLEKARNE d.o.o.	593	177.477	99,7	39,2	36.240	110,3
4	Pivovarna Laško Union d.o.o.	574	148.101	93,7	31,6	57.375	84,6
5	ŽITO d.o.o.	751	98.373	90,9	28,3	27.446	100,3
6	CELJSKE MESNINE d.o.o.	330	86.198	95,3	12,0	15.364	150,3
7	INCOM d.o.o.	481	77.663	117,3	90,8	25.337	130,2
8	JATA EMONA d.o.o.	267	75.555	99,8	5,9	15.851	114,6
9	Panvita MIR d.d.	312	65.578	98,1	6,0	10.963	120,8
10	MLINOTEST d.d.	510	61.298	101,5	17,5	17.733	104,2
11	MLEKARNA CELEIA, d.o.o.	192	58.722	95,7	20,9	9.131	120,8
12	PIVKA d.d.	409	45.106	99,3	16,6	11.438	102,1
13	FRUCTAL d.o.o.	313	40.622	89,2	46,7	13.884	89,7
14	POMURSKE MLEKARNE d.d.	145	39.376	110,7	13,7	7.067	130,6
15	MESO KAMNIK d.d.	140	37.266	108,1	8,8	4.679	127,3
16	PANVITA KMETIJSTVO d.o.o.	64	36.806	105,7	4,9	3.130	113,1
17	RADENSKA d.o.o.	246	34.702	86,2	20,3	13.963	87,7
18	PEKARNA PEČJAK d.o.o.	341	33.485	88,4	12,0	14.314	98,8
19	Don Don d.o.o.	288	30.988	83,6	12,8	11.015	89,2
20	KRAS d.o.o.	149	29.492	70,3	10,9	4.650	96,0
21	GEA d.o.o.	91	28.164	89,6	34,2	3.497	93,4
22	MESARSTVO OBLAK d.o.o.	89	26.750	101,3	13,7	3.789	121,7
23	Loške mesnine d.o.o.	97	26.121	99,9	16,4	4.350	136,6
24	ETA Kamnik, d.o.o.	131	20.499	100,4	8,1	7.835	108,7
25	KOTO d.o.o.	116	20.055	104,6	55,0	6.697	119,2
26	VITIVA d.d.	95	18.528	95,8	98,5	6.581	104,3
27	MERCATOR-EMBA, d.d.	110	16.612	85,3	80,6	5.362	78,5
28	Dana, d.o.o.	106	15.766	92,2	36,5	4.993	94,2
29	POSTOJNSKE MESNINE, d.o.o.	69	15.139	107,1	6,9	2.049	104,0
30	MESARSTVO BLATNIK d.o.o., Ljubljana	85	14.765	132,0	0,2	2.957	131,4
31	MEDEX d.o.o.	71	14.666	110,0	23,8	6.474	122,4
32	EKOLAT d.o.o.	34	13.291	109,9	96,9	1.753	112,1
33	HOČEVAR d.o.o.	39	13.049	89,6	86,1	1.670	96,0
34	HLEBČEK d.o.o.	184	12.464	89,0	1,1	5.522	97,4

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
35	NEKTAR NATURA d.o.o.	104	12.437	43,2	51,1	4.315	49,4
36	NIMROD d.o.o.	78	12.414	80,3	93,3	2.987	117,2
37	NARAYAN d.o.o.	42	11.202	153,5	92,8	1.872	130,4
38	KOŠAKI TMI d.o.o.	99	10.922	98,5	3,4	2.554	114,7
39	MLEKARNA PLANIKA d.o.o. Kobarid	70	10.721	100,2	5,1	2.657	95,7
40	ŠUMI BONBONI d.o.o.	94	9.569	85,4	46,8	2.650	87,6
41	VINAKOPER, d.o.o. Koper	90	9.282	85,6	8,0	4.244	84,2
42	MLINOPEK d.d. Murska Sobota	127	9.035	89,6	4,6	3.409	93,6
43	BIOVIS d.o.o.	32	8.656	254,6	18,9	1.206	183,1
44	NUTRISLIM d.o.o.	36	8.470	202,5	76,6	1.791	224,1
45	MESNINE ŠTAJERSKE d.o.o.	42	8.468	95,8	0,0	1.676	132,7
46	MLIN KATIČ d.o.o.	25	7.896	98,8	37,9	1.304	108,6
47	PROCONI d.o.o.	68	7.686	96,7	80,7	1.524	107,5
48	LEK VETERINA d.o.o.	31	7.453	112,3	61,0	1.677	113,7
49	ErgoPharma d.o.o.	41	6.932	109,4	5,8	1.677	120,1
50	LEDAS, d.o.o., Celje	49	6.922	80,7	1,0	1.205	96,4

Opomba: GVIn, Ajpes, javna objava; upoštevanih 50 največjih družb po celotnih prihodkih na podlagi nekonsolidiranih finančnih izkazov za leto 2020 v dejavnostih C10-Proizvodnja živil in C11-Proizvodnja pijač.

Tukaj smo zato, da se vam cedita med in mleko.

PO DOMAČNOST IN SVEŽINO PRIDITE V LIDL.

**Preprosto
več za vas**

Jugovzhodna regija

Kljub epidemiji je bilo poslovanje uspešno

V regiji Dolenjska in Bela krajina, ki po kazalnikih na zaposlenega dosega vrh med slovenskimi regijami, se osredotočajo na inovativnost in razvoj. Tudi v epidemičnem letu 2020 so zabeležili stabilnejše poslovanje družb v primerjavi z državno ravno.

Lea Teraž

Izvoz je ključen, saj družbe že skoraj **70 %** prihodkov ustvarijo na tujih trgih.

Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine (GZDBK) ostaja zelo aktivna in se razvija, pravi direktor Tomaž Kordiš. »V letu 2020 smo zastopali interes regijskega gospodarstva pri infrastrukturnih projektih, razvoju visokega šolstva in področju inovacij, ki ga želimo še posebej poudariti. GZDBK je namreč bogatejša za Sekcijo za inovativnost.«

V sklopu regijske podelitve nagrad in priznanj za inovacije, ki so jo izpeljali sredi septembra v Novem mestu, so tudi širši javnosti na Glavnem trgu predstavili pozitivne trende na področjih makroekonomskega razvoja, vključevanja potreb kupcev in trga, usmerjenosti k pozitivnim vplivom na družbo in okolje ter tehnološkega napredka. »Spodbujamo željo po stiku inovacijske kulture tudi nasploh v družbi. Že sedaj

dobro sodelujemo s šolami tudi za to področje. Naša regija je poznana po visoki dodani vrednosti, želimo pa si prepoznavnosti tudi kot regija, ki vlaga v razvoj in inovacije. Gre za misijo, ki je ne moremo doseči v enem letu, temveč postopoma in premišljeno,« doda Kordiš.

Tudi v novih razmerah našli tržno priložnost

Epidemično leto 2020 je vplivalo na poslovanje gospodarskih družb in podjetnikov, na nekatere negativno, nekateri pa so v novo nastalih razmerah našli svojo tržno priložnost. Gospodarska moč družb v regiji, merjena s prihodki, neto čistim dobičkom in številom zaposlenih, je od leta 2014 do 2019 naraščala, v letu 2020 pa se je obrnila. Poslovanje je bilo le nekoliko manj uspešno kot v preteklih letih.

Družbe so realizirale za 6,1 milijarde evrov prihodkov, kar je 8 % manj kot v letu 2019, največ z opravljanjem predelovalnih dejavnosti in ob močni usmerjenosti v izvoz. S prodajo na tujih trgih so družbe ustvarile dve tretjini vseh svojih prihodkov, večinoma na trgih držav EU. Rast prihodkov od prodaje na tujih trgih je bila za eno odstotno točko nižja od rasti prihodkov od prodaje na domačem trgu.

Poslovanje družb v regiji je tradicionalno boljše, pa tudi stabilnejše od poslovanja družb v državi. Tako je bilo tudi v letu 2020, na kar kažejo vrednosti izbranih kazalnikov gospodarnosti, donosnosti, produktivnosti in financiranja. Vrednosti vseh kazalnikov so za družbe v regiji ugodnejše kot za družbe v državi. Zadolženost družb v regiji se je zmanjšala. Družbe v regiji so precej manj zadolžene kot družbe v državi.

Najmočnejši v regiji ostajata farmacevtska in avtomobilska industrija

Regija Dolenjska in Bela krajina po kazalnikih na zaposlenega sodi v sam vrh med slovenskimi regijami. Neto dodana vrednost na zaposlenega je znašala 63.000 evrov. Kazalniki pričajo v prid tudi poslovnim subjektom. Družbe so v letu 2020 povečale neto dodano vrednost. Ustvarile so jo za 1,8 milijarde evrov oziroma za 3 % več kot v letu 2019.

Povprečna mesečna bruto plača v družbah regije je znašala 2.038 evrov in je bila višja od povprečne plače

Podatki o višini skupnih prihodkov, neto čistega dobička in številu zaposlenih v družbah v regiji v zadnjih 15 letih*

Leto	Prihodki skupaj (v mio EUR)	Neto čisti dobiček (v mio EUR)	Število zaposlenih v tisočih
2006	3.764	219,3	25,1
2007	4.594	247,5	26,6
2008	4.775	242,4	27,2
2009	4.395	206	26
2010	4.605	199,3	23,7
2011	4.485	166,9	23
2012	4.258	177,6	21,8
2013	3.951	178	21,3
2014	4.223	228,5	21,4
2015	4.502	244,8	22,2
2016	4.802	267,2	23,5
2017	5.777	363,7	25
2018	6.272	402,7	27
2019	6.598	455	28,7
2020	6.102	424	27,7

*Vir: Podatki iz predloženih letnih poročil za leta 2006 do 2020.

v slovenskih družbah, ki je znašala 1.774 evrov. Na razmeroma visoko povprečje plač so najbolj vplivale družbe s sedežem v občini Novo mesto, ki so imele tudi največje povečanje števila zaposlenih.

Prevladujeta predvsem farmacevtska in avtomobilska industrija. Med glavne dejavnosti regije se uvrščajo tudi gradbena dejavnost, proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav, izdelkov iz gum in plastičnih mas, pohištva ter nekovinskih mineralnih izdelkov.

Med 70 in 75 % ustvari proizvodna dejavnost, storitve pa bistveno manj. Izvozna usmerjenost regije po mnenju Kordiša zahteva posodobitev in nadgradnjo infrastrukture: »Dosegli smo dober čisti dobiček v vrednosti 441 milijonov evrov, beležimo pa tudi najvišjo dodano vrednost na zaposlenega v regiji. Zavedamo se, da je za družbe ključen izvoz, saj namreč že skoraj 70 % prihodkov ustvarijo na tujih trgih, zato težimo k celovitejši ureditvi in posodobitvi prometne in elektro infrastrukture.«

Sedanje stanje cest omejuje razvojni potencial regije

V zbornici ocenjujejo, da je zmogljivost cestne infrastrukture neustrezna glede na potrebe, hkrati pa v sedanjem stanju omejuje razvojni potencial regije.

Že leta je eden izmed bolj perečih izzivov prometna infrastruktura, natančneje južna 3. razvojna os. Ta bo zagotovila boljše izkoriščanje proizvodnih, storitvenih in turističnih zmogljivosti regije ter hitrejši dostop do avtocestnega omrežja.

»Vsa zemljišča v Novem mestu so odkupljena, sedaj čakamo zgolj na pravomočnost gradbenih dovoljenj, da se lahko prične z gradbenimi deli. Vsa ostala dokumentacija je že pripravljena in čaka na izvedbo,« pojasni Kordiš. Za traso Novo mesto–Maline poteka izdelava projektne dokumentacije v vrednosti več kot 6 milijonov evrov.

Dars načrtuje, da bo z deli na 5,5 km dolgem odseku od obstoječega priključka Novo mesto vzhod na dolenski avtocesti A2 do priključka Osredek (Revoz), pričel še letos. Dotični odsek naj bi zgradili v 30 mesecih od uvedbe izvajalca v delo. Nato je načrtovana izgradnja naslednjega odseka, to je od priključka Osredek (Revoz) do Malin v dolžini 12,4 kilometra.

Posodobitev ceste je načrtovana tudi v Metliki. »Pridobili smo tudi sredstva v višini 2,8 milijona evrov za 2,5 km dolg odsek za ureditev cestne infrastrukture pri mejnem prehodu Metlika sever, ki je poleti zelo obremenjena. Gre za pomembno pridobitev, saj pot predstavlja mednarodno povezavo naprej do Jadrana in ostalih držav v regiji Balkana,« doda Kordiš.

»Naša regija je poznana po visoki dodani vrednosti, želimo pa si prepoznavnosti tudi kot regija, ki vlaga v razvoj in inovacije. Gre za misijo, ki je ne moremo doseči v enem letu, temveč postopoma in premišljeno.«

Tomaž Kordiš, direktor GZDBK

www.krka.si

NAŠE ZNANJE ZA VAŠE ZDRAVJE.

Lasten razvoj, inovativni postopki in sodobni izdelki so naš prispevek k učinkovitemu zdravljenju.

10 % prihodkov od prodaje za razvoj in raziskave napredne farmacevtske oblike in tehnologije patentno zaščitene inovacije

KRKA

Živeti zdravo življenje.

Foto: Depositphotos

Elektroenergetsko omrežje bo narejeno po njihovih željah

Nerešen ostaja problem železniške infrastrukture, ki se ni posodobila že desetletja.

»Elektroenergetsko omrežje na Dolenjskem bo narejeno po naših željah. 110 kV omrežje v Novem mestu ima t. i. odbojno zanko, kar je odlično za velike gospodarske družbe in večje odjemalce. S tem se zaključuje projekt gradnje daljnovoda 2x110kV Grosuplje–

Ivančna Gorica–Trebne, ki bo omogočil kvalitetno povezavo in boljše pogoje obratovanja podjetij v občini Trebnje in Mirnski dolini,« razloži Kordiš.

Zaključuje se tudi izdelava RTP 110/20kV Dobruška vas, razdelilne transformatorske postaje Šentjernej v Dobruški vasi. Občina Škocjan s tem pridobiva možnost, da se obrtno-industrijska cona nadgradi z novimi proizvodno-logističnimi objekti, kar bo privedlo tudi do novih zaposlitev.

V nasprotju pa v Beli Krajini posodobitev poteka počasneje, saj so, kot pravi Kordiš, soočeni z nasprotovanjem civilne iniciative. Kot še zaključí, ostaja nerešen problem železniške infrastrukture, saj se ni posodobila že desetletja, vlaki pa še vedno vozijo z majhno hitrostjo. Zbornica poskuša preko razvojnega sveta jugovzhodne statistične regije uspeti s pobudo revitalizacije proge Ljubljana–Novo mesto, Bela Krajina pa je zaradi tunela pri Semiču zaenkrat v precej slabši poziciji. [gg](#)

Eden od vodilnih svetovnih proizvajalcev strojev in opreme za področje večslojne keramične tehnologije.

MOBILNE HIŠE

MODULARNE HIŠE

MOBILNI ŠOTORI

PLAVAJOČE HIŠE

Adria z bogatimi izkušnjami in inovativnimi produkti upravljalcem počitniških destinacij ponuja celovito storitev "One stop shop", njihovim strankam pa zagotavlja edinstveno ter udobno počitniško izkušnjo. Adrijina konkurenčna prednost je storitev, ki zajema vse od proizvodnje standardnih ali po meri izdelanih mobilnih in modularnih hiš ter glamping šotorov, do garancije ter odlične poprodajne storitve. Od ideje in priprave celotnega koncepta do trženja turistične destinacije.

Adria Dom d.o.o.

Kanižarica 135 • SI-8340 Črnomelj • Slovenija

Telefon: +386 (0) 7 35 69 100

E-poštni naslov: info@adria-home.comwww.adria-home.com | www.adria-holidays.net#adriahome
#adriaglamping

Foto: Adria Mobil

Jugovzhodna regija

Nepredvidljivo leto izkoristili za razvoj izdelkov in storitev

Razvoj Dolenjske in Bele Krajine je neločljivo povezan z uspešnostjo tamkajšnjih gospodarskih subjektov. Ta so preteklo leto dobro izkoristila.

Lea Teraž

Pričakovanja za uspešne poslovne izide letošnjega poslovanja so še višja v primerjavi z lani. Kljub vsemu pa so se globalne motnje v dobavnih verigah preslikale v proizvodnjo podjetij v regijah.

Adria Mobil beleži rekordni skupni tržni delež

Evropski trg počitniških vozil v zadnjem letu dni izkazuje vidno rast, predvsem karavaning doživlja ponovni razcvet. »Večjo rast sicer izkazuje trg avtomobov in predelanih kombijev, v Adrii Mobil pa beležimo tudi zavirljivo rast povpraševanja po naših počitniških prikolicah. To potrjuje tudi Adriin skupni tržni delež 7,1 %, ki predstavlja rekordno raven,« pravijo v podjetju.

»Opravili smo celovito delo na področju razvoja novih izdelkov ter navkljub motnjam uspeli zagotoviti kontinuiteto proizvodnega procesa,« opišejo svojo dejavnost med letom epidemije. Prizadevanja so usmerjena tudi na področje trajnostnega razvoja, kjer so z mednarodnimi partnerji razvili recikliran

material, iz katerega danes izdelujejo distančnike in jih vgrajujejo v avtodome za izdelavo dvojnega poda.

Inoviranje izdelkov in storitev je pri uspešnih podjetjih stalnica, največje izzive pa v podjetju vidijo pri zagotavljanju redne oskrbljenosti proizvodnje, še posebej ob rekordnem obsegu naročil. V avtomobilski industriji je ena izmed težav v zadnjem času dobava

V avtomobilski industriji je ena izmed težav v zadnjem času dobava čipov. Problematika se je izrazito pokazala tudi pri dobaviteljih za Adria Mobil.

Foto: Adria Mobil

čipov. Problematika se je izrazito pokazala tudi pri dobaviteljih za Adrio Mobil. Kljub svoji prilagodljivosti ocenjujejo, da bo izpad dobav in posledični vpliv na količinski obseg proizvodnje težko v celoti nadomestljiv.

Rekordno leto tudi za Krko

Tovarna zdravil Krka kot eno najuspešnejših in največjih podjetij zaposluje več kot 11.600 ljudi, od tega 5.000 iz dolenske regije. Njihova lokacija jim ne predstavlja nikakršne ovire pri poslovanju, pravijo v Krki. Posreden vpliv na regijo imajo tudi s poslovnim sodelovanjem s številnimi regionalnimi podjetji, posebno pozornost pa namenjajo tudi razvoju lokalnega okolja.

V letu 2020 so beležili rekordne poslovne rezultate. Prodaja, ki je v 94 % dosežena na zunanjih trgih, je bila rekordna, saj je dosegla 1,53 milijarde evrov. Kot pravijo, so z večjo prodajo in učinkovitostjo poslovnih procesov izboljšali marže in zabeležili največji čisti dobiček doslej, 289 milijonov evrov, kar je 18 % več kot v letu 2019.

V podjetju kot glavni vir procesne učinkovitosti izpostavljajo svoj vertikalno integrirani poslovni model, s katerim obvladujejo celoten proces in nadzirajo oskrbno verigo, obenem pa se lažje prilagodijo razmeram in potrebam bolnikov na posameznih trgih. Za leto 2021 v skupini Krka načrtujejo prodajo izdelkov in storitev v višini 1 milijarde 535 milijonov evrov in čisti dobiček okoli 265 milijonov evrov.

Trimo vidi izzive predvsem v dobavi surovin

V mednarodnem okolju posluje tudi podjetje Trimo, ki trenutne razmere in gibanja na trgu ocenjuje kot zelo ugodna in dinamična. »V prvi polovici letošnjega leta smo krepko presegli pričakovano rast za naš paradni produkt Trimoterm, saj smo povečali prodajo za več kot 74 % v primerjavi s preteklim letom,« pravijo. V tem obdobju so povečali prihodke od prodaje za 57 % v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Izzivi ostajajo v dobavni verigi zaradi pomanjkanja surovin na trgu, posledično pa so številna podjetja primorana omejiti svojo ponudbo. Posledice tega trenda so občutili tudi v Trimu: »Višjo gospodarsko rast ta hip omejujejo predvsem izzivi na strani ponudbe, saj so se

Foto: Krka

dobavni roki številnih surovin precej podaljšali, hkrati pa so se surovine precej podražile.«

Trimo je prejel priznanje za najuglednejšega delodajalca v panogi gradbeništva po oceni kadrovske agencije Mojedelo v letu 2020, mednarodno nagrajeni pa so bili tudi za svoj odnos do okolja in trajnosti.

Kolpa krepi svojo inovacijsko dejavnost

V podjetju Kolpa beležijo rast prodaje, tako na blagovni znamki Kolpasan kot tudi Kerrock.

Kljub rasti zaznavajo, da se je v zadnjih desetih mesecih trg surovin in materialov predrušil, sektorji prodaje, nabave in proizvodnje so bili v prvi polovici leta moteni. Kot pravijo, so zaradi poslovne odločitve, da imajo strateške surovine vedno na zalogi, uspešno botrovali tem razmeram. »V podjetju smo že v letu 2020 povečali zaloge surovin in repro materiala ter skladiščenja gotovih produktov. Trend smo nadaljevali tudi v letu 2021,« pravijo v Kolpi.

Pripravljajo novosti v sanitarnem programu Kolpasan in novo tehnologijo izdelave blagovne znamke Kerrock. V letu 2021 so na trg plasirali rešitve za hitro prenovo kopalnic, poimenovane Quick Qube in se odločili za popolno rekonstrukcijo njihovih salonov, tudi v tujini. Za svoje delo so bili nagrajeni z dvema nagradama BIG SEE za rešitve za arhitekturno in oblikovno zahtevne projekte. gg

Izzivi ostajajo v dobavni verigi zaradi pomanjkanja surovin na trgu, posledično pa so številna podjetja primorana omejiti svojo ponudbo, pravijo v Trimu.

Zaradi odločitve, da imajo strateške surovine vedno na zalogi, so v Kolpi uspešno botrovali razmeram na trgu.

Občina Škocjan se uvršča med manjše slovenske občine, a je kljub temu zanimiva in privlačna v vseh pogledih. S poslovno cono Dobruška vas tik ob avtocesti Ljubljana-Zagreb ustvarjamo odlične pogoje za razvoj gospodarstva. Občina ima poslovno cono velikosti 9 ha za proizvodno, skladiščno, trgovsko, poslovno, servisno in storitveno dejavnost. Prostorsko pa se umešča nova cona v velikosti kar 18 ha prav tako ob AC priključku, kar bo omogočilo nadaljnji razvoj gospodarstva.

OBČINA ŠKOCJAN

Vodilna razvojna institucija v Beli krajini

Razvojno informacijski center (RIC) Bela krajina je razvojna institucija na področju podjetništva in vodilna organizacija za razvoj in promocijo turizma v Beli krajini. Kot taka omogoča edinstven pregled trendov in potreb na različnih področjih gospodarstva, prav tako pa prinaša številne sinergijske učinke, ki izhajajo iz interdisciplinarnosti institucije.

Treba je poudariti, da je RIC Bela krajina edina razvojna institucija v subregiji in je zato intenziteta izvajanja aktivnosti večja kot v drugih primerljivih institucijah. Ob manku fakultet in ostalih institucij terciarnega izobraževanja ima RIC Bela krajina tudi izjemno izobraževalno funkcijo, predvsem v sklopu Podjetniškega inkubatorja Bela krajina in projekta SPOT Svetovanje JV Slovenija, ki v regijo pripeljeta inovativna znanja ter svetovne trende v obliki predavanj in delavnic. Podjetniški inkubator Bela krajina deluje tudi kot platforma, ki združuje inovativne posameznike s specifičnimi znanji in jim nudi prostor za pridobivanje ter izmenjavo izkušenj in znanj. Na ta način oblikujemo močno intelektualno jedro, ki je gonilo

gospodarskega razvoja. SPOT točka izvaja edinstvene mrežne dogodke in ogleda dobrih praks uspešnih podjetij ter nudi svetovalno podporo pri ustanovitvi podjetja.

Čutiti je rast interesa za butično ponudbo

RIC Bela krajina kot vodilna organizacija (DMMO) za razvoj in promocijo turizma v Beli krajini skupaj s partnerji in ostalimi deležniki vlaga napore v razvoj kakovostne turistične ponudbe. V času globalne epidemiološke krize, ko se je turizem znašel pred zaprtimi vrati, smo vsi iskali rešitve in načine soočanja z novo realnostjo. Turistične destinacije, ki namesto množičnega turizma ponujajo bolj individualno doživetje v zavetju varnega oddiha, so posledično postale bolj iskane. To je povzročilo, da se je na listi povečanega turističnega povpraševanja znašla tudi turistična destinacija Bela krajina. Da so avtentična, izkustvena in zelena doživetja pomembna na trgu, je pokazala tudi letošnja Slovenska turistična borza, kjer je bilo s strani tujih turističnih agencij zaznati velik interes za butično ponudbo, individualna potovanja oziroma potovanja manjših skupin. K temu lahko sami dodamo

Foto: Tania Mendillo

Barbara Papež Lavrič,
direktorica RIC Bela krajina

pomembnost povezovanja akterjev na strani turistične ponudbe, s čimer prispevamo h konkurenčnosti in povečanju prepoznavnosti destinacije.

Nujna je čim prejšnja posodobitev infrastrukture

Bela krajina se kot del regije Jugovzhodna Slovenija spoprijema z izzivi, ki niso vedno enaki izzivom ostalega dela regije. Kažejo se predvsem v nizki dodani vrednosti na zaposlenega, ki ne dosega niti 60 % v primerjavi z regijo JV Slovenija in je za četrtno nižja od slovenskega povprečja. Težava je tudi v zaostanku povprečnih plač in visoki stopnji brezposelnosti, ki je kljub zniževanju po letu 2014 še vedno nad povprečjem regije in države, podjetja pa kljub visoki stopnji brezposelnosti težko pridobijo primeren kader. Poleg tega belokranjsko gospodarstvo pestita slaba prometna infrastruktura in ranljivo elektrodistribucijsko omrežje. Zaradi vsega omenjenega v Beli krajini opozarjamo na potrebnost 3. razvojne osi ter posodobitev železniškega in elektro omrežja.

Foto: Jan Kocijan

PROMO

YASKAWA

MotoMINI

MAJHEN - LAHEK - HITER

Robot MotoMINI je najmanjši in najlažji 6-osni industrijski robot z nosilnostjo 0.5kg in polmerom dosega 350mm. Težak zgolj 7 kg je enostaven za prenašanje in montažo na različne površine kot so miza, tla, strop ali zidne inštalacije.

Kompaktna zasnova omogoča namestitvev robota blizu delovnih površin, ob stroj, ob proizvodnjo linijo ali v robotsko celico. MotoMINI zagotavlja visoke pospeške in je tako idealen za aplikacije montaže manjših delov ali pakiranje izdelkov.

Upravlja ga nov, ekstremno kompakten robotski krmilnik YRC1000 micro.

KLJUČNE PREDNOSTI:

- Majhen in hiter
- Lahek in prenosljiv
- Vrhunska zmogljivost pri manipulaciji manjših kosov
- Fleksibilna postavitev

Jugovzhodna regija

Stopnja robotizacije in avtomatizacije je najvišja v Sloveniji

Jugovzhodna Slovenija se lahko ponaša z najvišjo stopnjo robotizacije v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami. Visoka stopnja avtomatizacije in robotizacije prinaša pozitivne učinke tudi na drugih področjih poslovanja, česar se podjetja v regiji zavedajo. Temu primerno sledijo tudi vlaganja v raziskave in razvoj.

Lea Teraž

»Z avtomatizacijo in robotizacijo utrjujemo našo konkurenčno prednost na zahtevnih svetovnih trgih, povečujemo produktivnost, zagotavljamo visoko kakovost naših izdelkov ter zaščito in varnost zaposlenih in humanizacije dela v proizvodnji,« ocenjujejo svoje izkušnje.

Vlaganja v razvoj in raziskave so prednostni cilji podjetij, pri tem pa ključno podporo razvoja predstavljajo vlaganja v proizvodne, razvojne in infrastrukturne zmogljivosti ter opremo, kamor spadata tudi robotizacija in avtomatizacija. »V Krki koncept avtomatizacije in robotizacije izvajamo praktično v vseh proizvodnih obratih, vendar glede na opremo in zahtevnost na različnih ravneh. Najnaprednejši s tega vidika je najnovejši obrat za proizvodnjo trdnih oblik zdravil, poimenovan NOTOL 2, za katerega je Krka leta 2018 prejela naziv tovarna leta,« pojasnjujejo.

Nove proizvodne zmogljivosti v podjetju vedno vsebujejo načrte o uporabi robotskih sistemov. Največ robotske opreme je vgrajene v obeh pakirnicah obrata NOTOL 2, nova pakirnica pa je povezana s preostalim delom obrata kot tudi s sosednjim obratom NOTOL prek enotnega računalniško vodenega avtomatiziranega logističnega sistema z avtomatsko vodenimi vozički (AGV).

Pozitivne izkušnje se kažejo tudi na drugih področjih, tako v drugih proizvodnih obratih v okviru skupine Krka kot tudi v drugih organizacijskih enotah. »Z avtomatizacijo in robotizacijo utrjujemo našo konkurenčno prednost na zahtevnih svetovnih trgih,

povečujemo produktivnost, zagotavljamo visoko kakovost naših izdelkov ter zaščito in varnost zaposlenih in humanizacije dela v proizvodnji,« ocenjujejo svoje izkušnje.

Poleg učinkovitosti in kakovosti pomembna tudi humanizacija dela

Vlaganje na področju robotizacije je vsako leto večje tudi v podjetju Kolpa. »Investicije v tovrstne tehnologije so nujne za doseganje boljše učinkovitosti, kakovosti in humanizacije dela. Vlagamo tako v tehnologijo kot v znanje zaposlenih, predvsem ožjega tima sodelavcev, ki se ukvarja s projekti na področju robotizacije in avtomatizacije,« pomembnost tovrstnih tehnologij oriše Damir Jambrošič iz Kolpe.

V teku je kar nekaj projektov, tudi inovativnih, ki jih nameravajo implementirati v proizvodni proces prihodnje leto. Zavedajo se, da delavec s svojo ustvarjalnostjo doprinese k višji dodani vrednosti njihovih izdelkov, v prihodnje pa bodo iskali vmesne rešitve.

Popolnoma avtonomne in avtomatizirane robotske celice

V podjetju Trimu je avtomatizacija procesov od nekdaj predstavljala eno ključnih komponent pri implementaciji novih tehnologij in naprav. »Na proizvodni liniji panelov Qbiss One imamo trenutno vgrajene tri robotske celice, ki so popolnoma avtonomne in avtomatizirane. Za starejše linije za proizvodnjo panelov Trimoterm pa ta trenutek tečejo trije projekti, s katerimi želimo nadomestiti relativno enostavne, a delovno intenzivne ročne procese,« opišejo novosti na tem področju.

Ukrepi, povezani s covidom-19, ne predstavljajo zgolj tveganja, ampak tudi priložnost za uveljavitev novih razvojnih trendov, predvsem v smeri digitalizacije, vpeljave novih znanj, implementacije novih sistemov in soustvarjanja sprememb na trgu.

V Trimu obratuje avtomatiziran visokoregalni sistem skladiščenja ključnih materialov in gotovih izdelkov. Kot pravijo, je njihova proizvodnja visoko avtomatizirana, vpeljujejo pa tudi tehnologije

strojnega vida in umetne inteligence na področju zagotavljanja kakovosti.

Tehnološki asistenčni sistemi za bolj nadzorovano izvedbo montaže

Pomembnost vlaganja v procese avtomatizacije za zagotavljanje konkurenčne prednosti in optimizacije delovnih procesov so prepoznali tudi v Adria Mobil. V podjetju so v zadnjem obdobju vložili več kot 8 milijonov evrov v razširitev in tehnološko posodobitev proizvodnje, ki velja za eno najsodobnejših v panogi počitniških vozil.

»Kljub sorodnosti se proizvodnja počitniških vozil pomembno razlikuje od avtomobilske proizvodnje, kjer tako zaradi manjših količin kot tudi specifik izdelave obseg robotizacije, kot ga poznamo v avtomobilski industriji, ni mogoč,« pojasnjujejo. Realizirali so tudi vlaganja v t. i. tehnološke asistenčne sisteme, ki zaposlenim omogočajo bolj nadzorovano in ergonomsko izvedbo montaže. Inovacije tako pomembno vplivajo na doseganje potrebnega nivoja kakovosti izdelave. gg

Foto: Depositphotos

Iščete *svobodo* in dogodivščine?

Adria. Navdih za *vaše* dogodivščine.

Naša vozila oblikujemo iz srca, za dušo, s strastjo do inovacij in kakovosti. Naše avtodome, počitniške prikolice in vane odlikujejo navdihujoči novi dizajni, občutek domačnosti, novi sodobni bivalni prostori, inovativne rešitve in široka izbira tlorisov.

»Največji izziv sta pospešena digitalizacija in robotizacija«

razvojni center
novo mesto

Spodbudno podjetniško okolje, predvsem na začetku poti, je izjemnega pomena. Tako poudarja Franci Bratkovič, direktor Razvojnega centra Novo mesto, kjer razvijajo podporno okolje za rast podjetništva in nastanek delovnih mest ter omogočajo lokalnim skupnostim trajnostni razvoj za kakovostno življenje prebivalcev regije.

Kakšno je trenutno stanje na področju gospodarstva in podjetništva v jugovzhodni Sloveniji?

V povprečju zelo dobro. Večina podjetij ima veliko naročil, je pa zdravstvena situacija na posamezna podjetja učinkovala različno. Nekateri sektorji so doživeli razcvet, drugje pa beležijo padce prihodkov. Ocenjujem, da bo regijsko gospodarstvo iz sedanje situacije postalo še bolj odporno na različne krize. Izkazalo se je, da smo v regiji navajeni zanašati se nase in na svojo sposobnost prilagajanja, biti pri tem inovativni in predvsem, da ne iščemo vzrokov za vse slabo le drugje. To nam koristi, da lahko hitreje ukrepamo in smo pri tem učinkovitejši.

Kateri pa so največji izzivi, s katerimi se soočate?

Ves čas se je treba razvijati in pridobivati nove kupce, iskati nove trge in optimizirati poslovanje. Največji izziv vidim v pospešeni digitalizaciji in robotizaciji. Pri tem lahko podjetjem pomagamo tudi na Razvojnem centru Novo mesto.

Na kakšen način?

Razvoj spodbudnega podjetniškega okolja je ena od naših najpomembnejših nalog. Zelo veliko se ukvarjamo z zagonskimi podjetji. Imamo podjetniški inkubator, ki deluje že več kot 10 let. Narejena je bila analiza dosedanjega delovanja, kjer smo ugotovili, da preživi več kot 90 % podjetij, ki so delovala v inkubatorju. Ta podjetja so bila deležna različnih mentorskih pomoči, katere zagotavljamo, kar pa je za obstoj podjetij zelo pomembno. Naši naslednji koraki bodo v smeri vzpostavitve tehnološkega parka kot okolja, v katerem se dobro počutijo hitro razvijajoča se podjetja.

Lahko o njem poveste kaj več?

Pripravljen imamo že idejni načrt za izgradnjo Univerzitetnega tehnološkega parka Dolenjske. Ta bi predstavljal jedro, okoli katerega bi se razvijala druga

»Vzpostavili bomo tehnološki park kot okolje, v katerem se dobro počutijo hitro razvijajoča se podjetja«, pravi Franci Bratkovič, direktor Razvojnega centra Novo mesto.

podjetja. Vse to z namenom, da v prihodnjih letih pomagamo razviti podjetja, ki imajo potencial rasti in ki bodo v naslednjih 10–15 letih postala pomemben zaposlovalec. S tem bomo pripomogli tudi k večji razpršenosti regijskega gospodarstva in s tem večji odpornosti na krize.

Na kaj ste najbolj ponosni?

Kot najpomembnejši dosežek letošnjega leta bi izpostavil odprtje demonstracijskega centra pametne tovarne, ki ga načrtujemo v oktobru. Center je namenjen predstavitvi najnovejših tehnologij, ki jih zajema strategija Industrija 4.0. Ciljna skupina bodo šole in gospodarstvo. V centru bodo imeli možnost videti v živo, kako poteka proizvodnja v popolnoma avtomatiziranem okolju, se pogovoriti s strokovnjaki in preveriti, kakšne rešitve bi bile primerne za njih. Za šolarje bo to izkušnja, da bodo videli možnosti, ki jih ponujajo tehniški poklici, za študente pa tudi priložnost za vzpostavitev prvega pravega stika z delodajalci.

Jugovzhodna regija

Izzivi na področju kadrov ostajajo

Podjetja v regiji izkazujejo potrebe predvsem po naravoslovno-tehničnih kadrih, a tudi ostalih perspektivnih kandidatih. Udeleženi so pri razvoju izobraževanja v regiji in podpirajo idejo o četrti javni univerzi v Novem mestu.

Lea Teraž

Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine (GZDBK) predstavlja pomembnega regijskega akterja pri razvoju izobraževanja, prirejanju dogodkov, izvedbi projektov in posvetov, pri čemer izpostavljajo vidno delo Sekcije za ravnanje s človeškimi viri. »Naša regija je specifična v tem, da gre del potencialnih in perspektivnih kadrov proti Ljubljani ali v tujino. Ne zadostimo vsem kadrovskim potrebam. Smo blizu meje s Hrvaško, zato imamo večje število dnevnih migrantov delavcev in tudi kadrov iz držav Balkana,« pove direktor zbornice Tomaž Kordiš.

Kot opažajo, je v regiji presežek kadra iz družboslovnih ved, tamkajšnje potrebe pa kličejo predvsem po tehničnem kadru. »Vedno bolj potrebujemo visoko izobražen kader, saj smo regija z največjo proizvodno avtomatiziranoostjo v Sloveniji. Zahteve so tudi po vedno novih dodatnih kompetencah zaposlenih,« razloži Kordiš in doda, da se GZDBK zavzema za razvoj visokega šolstva, podpirajo pa tudi načrte o četrti javni univerzi v Sloveniji, ki bo v Novem mestu.

Podjetja iščejo kadre tudi na sejmi, ki jih v sodelovanju s podjetji organizira GZDBK. Kot opažajo na GZDBK, se na tovrstnih dogodkih uspejo povezati z ustreznim kadrom, a so kadrovske potrebe še vedno večje zaradi gospodarske rasti, staranja prebivalstva ter fluktuacije. »Pomanjkanje kadra vodi do tega, da podjetja iščejo sodelavce v sosednjih državah,« pojasni Kordiš.

V družbah jugovzhodne regije se je število zaposlenih v lanskem letu zmanjšalo. V letu 2020 je bilo tako 27.700 zaposlenih, kar je 856 manj kot v letu 2019. Najbolj se je zmanjšalo število zaposlenih v družbah, ki se ukvarjajo s predelovalnimi dejavnostmi in gostinstvom.

Potrebne so nove ideje pri pridobivanju kadra

V Trimu opažajo primanjkljaj tako visoko strokovnih kadrov kot tudi nižjih strokovnih kadrov oziroma priučene ravni, a obenem poudarjajo, da je brezposelnost v Sloveniji in v sami regiji relativno nizka.

Izziva so se lotili na svojevrsten način. Obstoječi kadrovski prijemi v zdajšnjih tržnih okoliščinah po njihovih besedah ne zadoščajo več, tudi v smislu zagotavljanja zadovoljivih rezultatov. Poleg številnih kadrovskih aktivnosti, vezanih na zunanji trg, so se odločili za uvedbo novosti z internim razpisom

»Priporoči novega sodelavca«, ki se je izkazal za učinkovito orodje pri pridobivanju novih kadrov.

»Ključno pri tovrstnem kadrovanju je, da tako izbrane sodelavce potem v podjetju tudi obdržimo. In to ni vse. Sodelavci se zelo dobro pozanimajo o tovrstni notranji razpisni ponudbi, podrobneje preverijo naloge in odgovornosti in tako so pričakovanja obeh strani bližje realnosti, s tem pa tudi bolj obvladljiva,« opisujejo kadrovske novosti. Nadalje razmišljajo tudi o uvedbi kadrovskih štipendij, zlasti pri kadrih, kjer so potrebna tehnična in poklicno specifična znanja, za katera je potreben čas za usposabljanje.

Trenutno imajo največje potrebe na področju proizvodnje, kot so operaterji na liniji, v logistiki ter prodaji, pa tudi za fizično zahtevnejša dela, za katera je značilen manj ugoden delovni urnik.

V Kolpi so letos zaposlili 32 delavcev

Iskanje ustreznih kadrov je zahtevna kadrovska naloga tudi v podjetju Kolpa. Kljub temu so se izzivov uspešno lotili in v letošnjem letu zaposlili 32 delavcev.

Najboljše talente zadržujejo s poudarjanjem in zagotavljanjem vrednot, kot so stabilnost in varnost, urejeni odnosi, prijetno delovno okolje ter vlaganje v svoje zaposlene. »Pri iskanju novih sodelavcev smo imeli in še vedno imamo veliko težav,« pripomni Štefka Zvonkovič iz Kolpe.

»Naša regija je specifična v tem, da gre del potencialnih in perspektivnih kadrov proti Ljubljani ali v tujino. Ne zadostimo vsem kadrovskim potrebam,« pravi direktor zbornice Tomaž Kordiš.

V Trimu so se odločili za uvedbo novosti z internim razpisom »Priporoči novega sodelavca«, ki se je izkazal za učinkovito orodje pri pridobivanju novih kadrov.

Foto: Depositphotos

Program vajeništva že daje prve rezultate v podjetju Adria Mobil.

Trenutno imajo odprte potrebe po komercialistih in tehnologih. Vodijo lastni portal, iščejo pa tudi prek drugih zaposlitvenih portalov v Sloveniji in na Hrvaškem. V zadnjem letu so tudi začeli z izobraževanjem zaposlenih s poudarkom na pridobivanju dodatnih znanj in veščin.

Program vajeništva že daje prve rezultate

Primanjkuje tudi specifičnih znanj na nivoju poklicne izobrazbe elektro ali lesarske stroke: »Tovrstne izzive v Adrii Mobil rešujemo z bazo štipendistov in s programom vajeništva, ki tudi že daje prve rezultate in zaposlitve vajencev,« pravijo. Kot so opazili, se zaradi njih mladi kadri radi vrnejo v delovno okolje. Vir zagotavljanja potrebnega kadra v Adrii Mobil predstavlja tudi dolgoletno sodelovanje z izobraževalnimi institucijami tudi izven dolenjsko-belokranjskega območja.

V Krki so pomemben element sodelovanja z mladimi tudi Krkine nagrade, s katerimi tako srednješolce kot študente spodbujajo k raziskovalnemu delu.

Zaposlujejo tudi strokovnjake in perspektivne kadre z drugih področij, kot je na primer trženje. »Ne poslužujemo se agencijskih storitev. Imamo svojo bazo kandidatov, ki bi se pri nas želeli zaposliti,« pravijo. Dodajajo, da so pričakovanja glede kadrov dobra, upoštevajoč uspešno poslovanje in mednarodni značaj podjetja.

Mlade je treba spodbujati k raziskovalnemu delu

Tovarna zdravil Krka prav tako prispeva k razvoju visokega šolstva v Novem mestu, ki bo mladim omogočilo kvaliteten študij, dolenskim podjetjem pa zagotavljalo domači visoko strokovni kader. Pomemben element sodelovanja z mladimi so poleg štipendiranja tudi Krkine nagrade, s katerimi tako srednješolce kot dodiplomske in podiplomske študente spodbujajo k raziskovalnemu delu. Podjetje na različne načine sodeluje tudi z drugimi izobraževalnimi institucijami po Sloveniji.

S stalnim vlaganjem v razvoj podjetja se povečujejo tudi kadrovske potrebe, ki jih v Krki uspešno zadovoljujejo. Poleg strokovnjakov s področja farmacije in kemije so iskani tudi strokovnjaki s področij ekonomije, računalništva, strojništva, elektrotehnike ter delavci za delo v proizvodnji.

Svojim zaposlenim nudijo ugodnosti, ki so večje, kot jih predvideva panožna kolektivna pogodba. Krka tako že več let prejema priznanje za najuglednejšega delodajalca v Sloveniji in priznanje TOP 10 izobraževalni management za sistematično vlaganje v izobraževanje. **gg**

FerroECOBlast®
EUROPE
since 1964

Več kot **55 let** znanja in izkušenj
na področju **površinskih obdelav**
v **najbolj zahtevnih** industrijah.

www.ferroecoblast.com

Zračno **peskanje**

Mikrokovanje

Čiščenje in hrapavljenje
z **laserjem**

Čiščenje s **suhim ledom**
in suhim snegom

Rešitve za
medicinsko industrijo

Rešitve za
aditivno proizvodnjo
(3D tisk)

Foto: Jan Kocjan

Sodevska stena

Turizem

V smeri butičnega turizma v neokrnjeni naravi

Poleg številnih naravnih znamenitosti nudita Dolenjska in Bela Krajina široko ponudbo kulturne dediščine in dogodkov. Čas epidemije so turistično informacijski centri in društva izkoristili za posodobitev, razvoj novih produktov in povezovanje.

Lea Teraž

Zanimanje še vedno narašča tudi med tujimi gosti. Strategije razvoja gredo v zagotavljanje trajnostnih in avtentičnih izkušenj za zahtevnejše obiskovalce. Ciljajo tudi na vseletni obisk, ki je sicer izraziteje sezonski.

Kljub epidemiji se obiskanost večja

V Razvojno-informacijskem centru Bela Krajina pravijo, da je želja po pristnejšem stiku z naravo v covid časih še večja. Gostom ponujajo oddih, ponovno vzpostavitev vezi z naravo in ljudmi v različnih destinacijah, tudi ob reki Kolpi, najdaljši in najtoplejši slovenski rivieri.

»Če primerjamo turistične sezone pred covidom in zdaj, nam podatki s terena in kazalniki tudi statistično potrjujejo, da je letošnji obisk sicer presegel leto 2019, vendar je nekoliko nižji od lanskega leta 2020, ko smo v Beli krajini beležili rekorden obisk,« pojasni Barbara Papež Lavrič iz RIC Bela krajina.

Vsakoletno rast nastanitev in nastanitvenih kapacitet, z izjemo lanskega leta, beležijo tudi v občini Trebnje. V TIC Trebnje pravijo, da največji delež obiska in nočitev zaradi močno razvitega gospodarstva predstavljajo poslovni gostje, a se povečujejo tudi nočitve na podeželju in nočitve v zidanicah.

Foto: TIC Trebnje

Zidaniški turizem

Lani so v Beli krajini beležili rekorden obisk turistov. Letošnji obisk bo presegel leto 2019, a bo nekoliko nižji od lanskega.

Epidemiološke razmere so vendarle močno posegle v turistično in nastanitveno dejavnost, čemur so se morali prilagoditi. Vlado Kostevc, predsednik Turističnega društva Suha krajina, pojasnjuje, da je covid-19 »še posebej močno posegel v delovanje turistično-društvenih organizacij, ki s svojim prostovoljnim delom skrbijo za turistično ponudbo na podeželju in v območjih, kjer turizem nima močnih turističnih podjetij in ponudnikov.«

Turistični boni so tako pomagali predvsem direktnim ponudnikom, turističnim agencijam pa precej manj. So pa vsekakor pripomogli k prepoznavnosti turizma v zidanicah, kjer izjemoma beležijo 100 % rast, pove Mateja Sušnik iz Kompas Novo Mesto in doda, da na domačem trgu prav tako beležijo »solidno prodajo poslovnih potovanj in letalskih vozovnic. Vračajo se tudi povpraševanja za organizacijo motivacijskih potovanj in dogodkov za podjetja.«

Še vedno je manko tujih gostov

Turistične agencije je prizadelo tudi zmanjšanje števila tujih gostov. »Kljub lastnim naporom še vedno iskreno računamo na delno pomoč in podporo države pri ohranjanju delovnih mest. Vse turistične agencije, še posebej pa receptivne turistične agencije, še vedno nimamo pogojev za delo,« pravi Sušnikova. V primerjavi z 2019 še vedno dosegajo zgolj 10 % prihodkov.

V KNM travel so se t. i. »novi realnosti« prilagodili z usmeritvijo v razvoj novih produktov, osvežili so svojo podobo in ponudili novo blagovno znamko.

Regija je vsako leto bogatejša za nove destinacije in produkte

Novi produkti sledijo spremembam v trendih potovanj, na kar so se turistični ponudniki na Dolenjskem in v Beli krajini uspešno odzvali. V KNM travel so pod znamko KNMexclusive pričeli ponujati produkte za bolj zahtevne goste. »Ali kot radi rečemo, programe za goste z izbranim okusom,« razloži Sušnikova. Znamka nagovarja predvsem individualne goste z željami po avtentični izkušnji.

Turistične agencije je prizadelo tudi zmanjšanje števila tujih gostov. Novi realnosti so se prilagodili z usmeritvijo v razvoj novih produktov.

Izvir Krupce-

Foto: Uroš Raztresen

RIC Bela Krajina, ki organizira najstarejši folklorni festival v Sloveniji – Jurjevanje v Beli krajini – in je upravljelec Krajinskega parka Lahinja ter Mestne muzejske zbirke Črnomelj, čas epidemije ni zaustavil pri razvojnem vidiku. V pomoč jim je bila tudi edinstvenost lokacije destinacij. »Smo dežela na prepihu kultur, kjer sobivata peterica etničnih skupin in trojica religij, kar je posebnost destinacije,« pravi Papež Lavričeva.

V Črnomlju so odprli novo interaktivno turistično točko – mestno Zakladnico. Regija je bogatejša za doživetja, ki vsebujejo elemente animiranja, kot so Presta pot, Otonova pustolovščina, Trip in the bag in Metliška pustolovščina. Digitalizirali so tudi tri objekte kulturne dediščine, skozi katere obiskovalec spozna zgodovinski razvoj črnomaljskega in metliškega gradu ter taborskega obzidja v Semiču.

Zidaniški turizem se je razcvetel

V TIC Trebnje se lahko pohvalijo z velikim zanimanjem za zidaniški turizem: »V zadnjem letu se je pri nas razcvetel zidaniški turizem. S svojo ponudbo izstopajo luksuzno opremljeni apartmaji s savno, jacuzzijem in ponudbo masaž, hkrati pa imajo obiskovalci veliko zasebnosti in obdanost z naravo,« objasni Romana Salazar Hudovernik. Od drugih namestitvev se razlikujejo predvsem v tem, da se od centra Trebnjega nahajajo do največ 10 kilometrov.

Turizem v zidanicah, ki je unikaten, privlačen in atraktiven turistični proizvod, ponujajo tudi v KNM travel. Turistična agencija je bila s strani konzorcija izbrana kot pooblaščen tržnik, v ta namen pa so razvili poseben sistem t. i. razpršenega hotela.

Foto: TD Suha krajina

Trški dnevi v Žužemberku

Butična in avtentična doživetja v neokrnjeni naravi

Vsesplošni trend povpraševanja po unikatnih nastanitvah in destinacijah je prisoten tudi v jugovzhodni Sloveniji. »Pri oblikovanju potovanj po meri vse pogostejše zasledimo, da gosti iščejo destinacije, kjer ni masovnega turizma, kar nakazuje na spremembo trendov tudi med slovenskimi gosti,« pojasni Sušnikova.

Celoletnemu razvoju produktov namenjajo posebno pozornost tudi v RIC Bela Krajina, s čimer želijo preseči sicer močno sezonskost obiska. Visoka okoljska zavest, ki jo zasledujejo, pa je bila potrjena z zlatim znakom Slovenia Green Gold. Uspeh je po besedah Papež Lavričeve poleg prizadevanjem moč pripisati tudi medsebojnemu povezovanju med akterji.

V Suhi Krajini skrbijo za urejanje okolice gradu in ostalih spomenikov kulturne dediščine, ponosni pa so na prireditve, med katerimi so Trški dnevi v Žužemberku, ki so s svojim srednjeveškim dnevom največja zanimivost. Poleg žužemberškega gradu in Aurspergove železolivarne na Dvoru se zanimanje povečuje tudi za Ajdovško planoto ter območje Krajevne skupnosti Hinje. »Reka Krka pa je že sama po sebi izjemni turistični biser in magnet,« doda Kostevc.

Foto: Jani Pavlin

Zakladnica

Avtentična doživetja nudijo tudi v kulturnem sektorju. Med obiskovalci Trebnjega je tako zelo priljubljena Galerija likovnih samorastnikov, ki je edina zbirka naivne – samorastniške umetnosti v Sloveniji in ena izmed pomembnejših v svetu. Že več kot 50 let se tam odvija mednarodni tabor likovnih samorastnikov. »V začetku leta 2020 je bilo devet večjih kipov iz bogate zbirke Galerije likovnih samorastnikov

Gostje iščejo destinacije, kjer ni masovnega turizma, kar nakazuje na spremembo trendov tudi med slovenskimi gosti.

ŽALUZIJA KRATER

ROLETARSTVO
MEDLE
www.medle.si

- * Kompaktna izvedba *
- * Regulacija svetlobe ob ohranitvi toplotne zaščite in intime *
- * Praktičnost in eleganca *

ROLETA FALCON

- * 700% več svetlobe in zraka v primerjavi s klasičnimi roletami *
- * Večja varnost *
- * Protivlomna tudi v režimu zračenja *

+ 700%

Foto: TIC Trebnje

Zidaniški turizem

Prihodnji razvoj cilja na trajnostne modele, povezljivost in zeleni turizem. Za izboljšanje turistične ponudbe so potrebna tudi vlaganja in digitalizacija.

Trebnje predstavljenih v Galeriji skulptur na prostem, ki skupaj s prireditveno ploščadjo in odrom sestavlja edinstven prostor, namenjen kulturnim prireditvam,« pove Salazar Hudovernikova.

Pričakovanja so optimistična, trajnostna in digitalna

V še vedno negotovi situaciji se turistična društva, informacijski centri in agencije trudijo delovati čim bolj prilagodljivo, a hkrati z ozirom na prihodnost, ki cilja na trajnostne modele, povezljivost in zeleni turizem. »V prihodnosti nas čaka še veliko dela na projektih trajnostne mobilnosti, digitalizacije in vzpostavljanja ravnovesja med razvojem turizma in varstvom narave,« svoje vizije pojasnjujejo pri RIC Bela Krajina.

Nadaljnji razvoj v TIC Trebnje bo usmerjen v Jurjevo domačijo iz sredine 18. stoletja: »Naš cilj je njena oživitve z raznoraznimi prireditvami, ki bi se tam lahko odvijale.«

V TD Suha Krajina bodo investirali v Interpretacijski center v območju Aurspergove železolivarne na Dvoru in nadgradnjo ponudbe v žužemberškem gradu. »Priložnosti je še veliko, seveda pa izboljšanje turistične ponudbe zahteva vlaganja in digitalizacijo do neke zdrave razumske meje,« opozori Kostevc. [gg](#)

PiroFix

PROTIPOŽARNA ZAŠČITA PREBOJEV

info@tinde.si

info@tinde.si

KRIVLJENJE, VARJENJE, PREBIJANJE, RAZREZ, VRTANJE ...

KLJUKE, OBJEMKE, JAHAČI, ODOČNE CEVI ...

IZDELAVA ELEMENTOV IZ POCINKANE PLOČEVINE DEBELINE DO 6MM IN DOLŽINE DO 4M

TINDE

D.O.O.

TINDE D.O.O. TREBNJE, PRIJATELJEVA CESTA 12, 8210 TREBNJE, T. +386 7 34 60 325

Lestvica

Največjih 50 družb po prihodkih v jugovzhodni regiji (brez občin Ribnica in Kočevje) v letu 2020

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
1	KRKA, d.d., Novo mesto	5.870	1.516.175	103,8	96,2	742.632	114,6
2	REVOZ d.d.	2.276	1.402.505	77,6	98,3	136.944	71,9
3	ADRIA MOBIL, d.o.o. Novo mesto	1.094	427.577	103,9	98,6	84.513	109,2
4	CGP, d.d.	535	153.111	96,8	5,3	37.121	125,1
5	TRIMO d.o.o.	301	84.112	91,0	88,4	20.268	94,0
6	TPV AUTOMOTIVE d.o.o.	742	76.149	90,8	89,1	26.840	87,7
7	AVTO SLAK d.o.o.	70	63.251	93,0	33,4	3.662	81,7
8	Adient Novo mesto d.o.o.	251	58.805	66,9	0,2	9.899	99,9
9	BARTOG d.o.o. Trebnje	165	56.341	95,6	22,3	6.550	105,4
10	TPV AVTO d.o.o.	57	48.363	86,4	5,8	2.615	91,7
11	PAN-JAN d.o.o.	54	46.924	97,7	3,7	2.977	103,1
12	TOMPLAST, d.o.o.	318	45.014	85,7	61,8	13.767	95,9
13	KOLPA, d.o.o. Metlika	359	42.792	90,1	64,3	13.798	103,3
14	PODGORJE d.o.o. Šentjernej	368	41.764	99,9	4,0	18.564	98,6
15	URSA SLOVENIJA, d.o.o.	136	37.197	115,0	83,6	10.492	115,5
16	REM d.o.o.	188	33.468	92,8	70,4	10.114	103,4
17	TERME KRKA, d.o.o., Novo mesto	439	32.133	73,1	0,0	19.841	74,3
18	ADRIA DOM d.o.o.	190	30.750	80,5	94,5	10.494	73,4
19	ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.	162	28.753	116,6	38,3	11.267	139,6
20	EUROTEK Trebnje, d.o.o.	164	28.571	94,0	54,9	5.372	89,3
21	PLASTA d.o.o.	137	25.963	91,5	69,3	10.534	98,3
22	CECOMP d.o.o.	48	25.752	141,2	59,9	4.267	111,2
23	EVENTUS, Novo mesto, d.o.o.	66	24.498	99,6	5,2	3.021	105,1
24	PLASTOFORM ŠMARJETA d.o.o.	215	23.976	86,9	47,7	11.640	97,2
25	FIBRAN d.o.o.	68	23.512	95,4	79,4	7.514	128,1
26	TGH, d.o.o.	67	22.627	148,1	0,0	2.957	122,0
27	TERMOTEHNIKA d.o.o.	56	18.640	111,7	4,0	2.961	118,5
28	TEM Čatež, d.o.o.	146	18.562	106,2	63,4	10.404	111,3
29	KOMUNALA NOVO MESTO d.o.o.	143	17.819	105,5	0,0	5.971	115,4
30	BERUS d.o.o.	26	17.534	85,6	2,9	938	99,6
31	KAAAP d.o.o.	171	16.896	97,1	24,3	6.746	85,5
32	AMPLEXOR Adriatic d.o.o.	153	16.513	103,3	98,0	9.541	120,5
33	AREX d.o.o. Šentjernej	117	16.135	97,7	76,6	6.771	94,1
34	Dana, d.o.o.	106	15.766	92,2	36,5	4.993	94,2

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
35	TNM d.o.o.	110	15.721	99,4	5,0	6.613	100,8
36	MAKOMA, d.o.o.	20	15.657	91,9	1,0	673	94,1
37	S E P d.o.o.	159	15.512	105,2	93,4	5.515	99,3
38	TOTAL d.o.o. Novo mesto	47	15.435	119,1	8,5	3.472	151,2
39	CABLEX PLASTIK d.o.o.	120	15.128	101,7	46,0	5.860	111,9
40	BRAVIA MOBIL d.o.o.	16	14.789	133,7	98,9	2.058	148,4
41	KEKO - OPREMA d.o.o.	59	14.493	96,0	99,6	4.653	104,7
42	TREVES d.o.o.	103	14.397	73,7	56,0	4.947	77,9
43	NOVOMONT d.o.o.	54	13.953	99,4	6,4	2.767	109,0
44	PJU d.o.o.	26	13.486	339,0	89,1	1.094	319,9
45	HOČEVAR d.o.o.	39	13.049	89,6	86,1	1.670	96,0
46	L-TEK d.o.o.	67	12.390	133,9	27,9	4.400	135,3
47	AKRIPOL, d.o.o.	101	12.188	92,1	70,4	4.488	125,2
48	JMW Fire, d.o.o.	78	12.073	83,1	88,7	3.386	107,3
49	GLOBUS d.o.o. Metlika	85	11.651	99,7	29,8	3.289	106,0
50	NARAYAN d.o.o.	42	11.202	153,5	92,8	1.872	130,4

Opomba: GVIn, Ajpes, javna objava; upoštevanih 50 največjih družb po celotnih prihodkih na podlagi nekonsolidiranih finančnih izkazov za leto 2020 v jugovzhodni regiji (brez občin Ribnica in Kočevje)

PIO Flash® sistem je specialen, inovativen in tehnološko dovršen način distribucije dekontaminacijskega sredstva v prostor. Sistem zagotavlja generiranje zelo drobnih kapljic, ki se zaradi majhnosti in zelo intenzivne porazdelitve homogeno razporedijo po prostoru. Sistem deluje na principu kombinacije uparjalne faze in zelo drobnih kapljic suhe megle vodikovega peroksida. Inovacijo odlikuje zelo širok spekter uporabnosti. Sistem PIO Flash® se uporablja za dekontaminacijo v zahtevnih farmacevtskih in mikrobioloških postopkih. Prav tako pa se v različnih izvedenkah uporablja tudi v zdravstvu, izobraževalnih sistemih, industriji, hotelirstvu in turizmu ter javnih ustanovah, namenjen pa je tudi uporabi v gospodinjstvih. Uporabnost in fleksibilnost PIO Flash® sistema sta izstopajoči odliki v obdobju COVID-19 epidemije, saj se z novimi PIO Flash® napravami uspešno in izjemno učinkovito borujemo proti novemu virusu.

T: +386 7 39 31 400 / E: info@iskra-pio.si
www.iskra-pio.si

Univerza v Novem mestu s študijskimi programi prihodnosti

»Znanje – potencial posameznika in družbe« je slogan Univerze v Novem mestu, ki je bila ustanovljena leta 2017 na pobudo regionalnega gospodarstva in štirih fakultet, in sicer Fakultete za ekonomijo in informatiko, Fakultete za poslovne in upravne vede, Fakultete za zdravstvene vede in Fakultete za strojništvo. Prizadeva si postati center znanja za Jugovzhodno Slovenijo in širši mednarodni prostor.

Ključna naloga Univerze v Novem mestu je skrb za razvoj, prenos in ohranjanje znanja. Študijski programi na vseh treh stopnjah študija so zelo aktualni in prilagojeni potrebam sodobnega časa, poklici pa iskani tako v gospodarstvu kot negospodarstvu, saj se pri njihovem oblikovanju odzivajo na potrebe in spremembe širšega družbenega, poslovnega in ekonomskega okolja, ki nastajajo zaradi vpliva globalizacije, razvoja informacijske tehnologije in vse večje konkurence, zato študentom po zaključku študija omogočajo takojšnjo zaposlitev in/ali nadaljevanje študija. Njena moč in uspešnost sta v posodabljanju obstoječih in razvoju novih študijskih programov, pri čemer se tesno povezuje z organizacijami gospodarskega in javnega sektorja ter civilno družbo. Do zdaj se lahko pohvali z več kot 5.000 diplomanti, v tem študijskem letu pa jo obiskuje več kot 900 študentov.

Na študenta osredotočeni pedagoški proces

Ponašajo se z na študenta osredotočenim pedagoškim procesom, saj veliko investirajo v ustvarjanje ugodnega okolja za učenje in pridobivanje znanja. Študentom omogočajo kakovostna predavanja, ki vključujejo obilo praktičnih znanj in veščin, popestrijo pa jih tudi mednarodni strokovnjaki iz gospodarstva in negospodarstva.

Pedagoški proces bogatijo prožne učne oblike, kot so delavnice, okrogle mize in študijski obiski, študenti pa lahko

v veliki meri prilagajajo učne vsebine lastnim interesom in poklicnim ambicijam, saj imajo na voljo širok nabor izbirnih predmetov. Imajo tudi aktivne možnosti udeležbe na mednarodnih znanstvenih konferencah, ki jih organizirajo na univerzi, in sodelovanje v velikem številu aplikativnih in razvojnih projektov.

Učinkovit prenos znanja

Poudarek je na učinkovitem in kakovostnem prenosu znanja, ki omogoča razvoj sposobnosti za samostojno in odgovorno ravnanje, razvoj kritične presoje ter natančnosti in vestnosti, hkrati pa spodbujajo ustvarjalnost, inovativnost in pripravljenost na vseživljenjsko učenje. Za krepitev zaposljivosti diplomantov omogočajo tudi vključevanje študentov v raziskovalne projekte, mobilnost v mednarodno okolje, poletne šole, podjetniške natečaje, tekmovanja. Za rezultate so pogosto nagrajeni.

Prijetno in urejeno okolje

Poleg tega zagotavljajo prijetno in urejeno okolje, v katerem vsi skrbijo za

dobro počutje študentov, pri urejanju študijskih zadev jim nudi pomoč referat, karierni center pa jim je v pomoč in podporo pri pridobivanju informacij za uspešen prehod na trg dela.

Z zavezanostjo k odličnosti v izobraževanju in raziskovalnem delu želijo prispevati k razvoju družbe, kakovosti življenja posameznikov in sonaravnemu ter trajnostnemu razvoju okolja.

Univerza v Novem mestu
University of Nova mesto

Intervju

Inženirska zbornica Slovenije ščiti javni interes

Darja Kocbek, foto: Barbara Reya

Področje graditve je pomembno tudi z vidika varnosti, ne samo potresne, ampak tudi poplavne in požarne. Epidemija pa je pokazala, kako pomembno je prezračevanje.

Tujci nas spoštujejo tako po dosežkih Inženirske zbornice Slovenije kot po dosežkih naših inženirjev, pravi predsednik zbornice Črtomir Remec.

Inženirska zbornica Slovenije (IZS) letos praznuje 25 let. Zastopa hkrati interese svojih članov in ščiti javni interes. »Ta dva pola je treba stalno usklajevati in tudi nadgrajevati. Na začetku je bilo ključno, da smo vzpostavili izvajanje javnih pooblastil, to je izvedbo strokovnih izpitov in vodenje imenika pooblaščenih inženirjev – projektantov, nadzornih inženirjev in vodij del. To je osnovno, na čemer tudi sloni članarina in strokovne službe. Seveda članom nudimo tudi druge storitve, zlasti strokovno izobraževanje in informiranje. Skrbeti moramo seveda tudi za disciplino,« pojasnjuje predsednik IZS Črtomir Remec.

To pomeni?

Da v primeru prijav kršitev uvedemo disciplinske postopke, ki v nekaterih primerih privedejo tudi do kaznovanja članov z opomini in začasnimi odvzemi licenc. Trajni odvzem do pooblastila po zakonu ni mogoč. Po obstoječem Gradbenem zakonu izvajamo tudi strokovni nadzor. To so redni strokovni nadzori in izredni nadzori v primeru, da je izkazan sum na kršitev.

Koliko je izrednih nadzorov, kako se odločate zanje?

V preteklem in letošnjem letu smo imeli po dva. Pri nekaterih teh nadzorih gre za dogodke, ki so tudi medijsko izpostavljeni. Tukaj je treba pohvaliti medije, da jih izpostavijo, da mi potem lahko ustrezno ukrepamo.

Kateri so še drugi razlogi, da je takšna strokovna organizacija, kot je IZS potrebna?

Pomembno se mi zdi tudi to, da ne delujemo samo v Sloveniji. Vedno smo bili vpeti tudi v mednarodni prostor, tako v evropskem kot svetovnem merilu. Dva mandata smo predsedovali Evropskemu svetu inženirskih zbornic (ECEC), ki zastopa interese pooblaščenih inženirjev v razmerju do evropskih institucij. Ker smo med njegovimi ustanovnimi člani, smo tudi veliko prispevali k temu, da imajo naši pooblašчени inženirji v Evropi primerno mesto. Področje graditve je pomembno tudi z vidika varnosti, ne samo potresne, ampak tudi poplavne in požarne. Epidemija pa je pokazala, kako pomembno je prezračevanje. Brez ustreznih inženirskih rešitev varnosti ni mogoče zagotavljati.

Avgusta je IZS na Ministrstvo za okolje in prostor RS poslala pobudo za ureditev področja prezračevanja s pripravo novega pravilnika. Ob tej priložnosti ste ministrstvo opozorili tudi na neustrezen odnos do mehanskega prezračevanja že v samem gradbenem zakonu. Kaj predlagate, v čem je problem?

Predvsem pri vseh javnih objektih je treba zagotoviti ustrezno prezračevanje, saj odpiranje oken ni dovolj. Odpiranje oken je izhod v sili, ne trajna rešitev. Ministrstvo za okolje in prostor predpise pripravlja predvsem na osnovi evropskih direktiv, ki niso vedno najbolj natančne oziroma navajajo standarde, ki niso najbolj relevantni. Mi zagovarjamo najvišje strokovne zahteve in želimo, da se pri tem uporabljajo dobre prakse iz tujine na osnovi mednarodno priznanih standardov. Ti dejansko omogočajo najvišjo raven varnosti. Naša stališča z ministrstvom niso popolnoma usklajena, saj ministrstvo želi samo izpolniti direktivo in določiti uporabo minimalnih standardov.

Bi vgraditev sistemov za prezračevanje po najvišjih standardih v šole, bolnišnice, domove za starejše res bila tako zelo draga, da si tega v Sloveniji ne moremo privoščiti?

Prioriteta ukrepov pri javnih stavbah bi morala biti najprej zdravje, funkcionalnost in ugodje bivanja, šele potem izgled. Izgled ne bi smel biti na prvem, ampak na zadnjem mestu. Švedska pri stanovanjskih objektih za socialno gradnjo, kljub temu da so enostavni in zelo tipizirani, zahteva, da mora biti prezračevanje najboljše. To je dokaz, kako pri nas ni ustreznih prioritet. Mi se ukvarjamo z vprašanjem, ali so javni natečaji pomembni ali ne, nihče pa se ne ukvarja s tem, da bi zagotovili ustrezno udobje bivanja, predvsem pa zdravo bivalno okolje.

Na ministrstvu za okolje in prostor tega nočejo slišati?

To zahteva tudi višje stroške gradnje, saj je ta posamezni segment gradnje dražji. Če pa gledamo kot celoto, ni nujno dražji. Če se na račun dragih fasad naredi boljše prezračevanje, je to mogoče. Pogovarjamo se o ničenergijskih stavbah, pri katerih je treba že v fazi projektiranja uporabljati energijsko modeliranje. Ta metoda je zahtevnejša, zahteva tudi več strokovnega znanja. Ničenergijskih stavb brez takega pristopa ni mogoče graditi. Mogoče so bile energetske izkaznice, ki so zelo približne, smiselne za obstoječe stavbe in vzpostavljanje zavedanja o varčevanju z energijo in energetski prenovi. Za novogradnje, za ničenergijske stavbe pa niso več primerne, saj zahtevajo višji strokovni nivo.

Cilji EU za povečanje energetske učinkovitosti stavb so znani že dolgo?

EU je že pred leti postavila visoke cilje, kako bo skozi energetske prenove stavb dosegla velike prihranke energije. Z načrtom za okrevanje in odpornost je ta cilj spet visoko med prioritetami. Pri tem ugotavljajo, da izolacija fasad še zdaleč ni dovolj, vpeljati je treba nove energetske koncepte, ki bodo prinesli bistveno večje prihranke. To zahteva celovit sistemski pristop,

ne parcialen, kot je to bilo v preteklosti. Z vgradnjo plastičnih oken in lepljenjem stiropora na stavbe brez ureditve prezračevanja smo dobili bolne stavbe. Da so se nepovratna sredstva uporabljala za take namene, je bila velika škoda. Upam, da bo poslej poraba teh sredstev bolj racionalna.

V teku je kar nekaj večjih gradbenih projektov. Kako je vključeno slovensko inženirsko znanje? Gradbena podjetja imajo po propadu nekdanjih velikih gradbenih podjetij problem z referencami. Ima kak tak podoben problem tudi inženirska stroka?

Pri inženirjih je to manjši problem, ker so osebne reference vsi, ki so ostali v poslu, ohranili. Večina tudi sodeluje pri vseh aktualnih projektih, pri gradnji druge cevi karavanškega predora, drugega železniškega tira med Divačo in Kopro, pri obnovi železniške infrastrukture, pri projektih na področju hidroelektrarn v energetiki, precej se gradi tudi poslovnih in stanovanjskih stavb.

Glede na splošno pomanjkanje kadrov je verjetno večji problem pomanjkanje inženirjev?

Ja, inženirjev je premalo, kar bi moralo biti signal v družbi, saj študij inženirskih poklicev zagotavlja prihodnost. To zagotovo lahko rečem za področje graditve. Tisti, ki želijo sodelovati, to ne velja le za gradbene inženirje, ampak tudi za elektroinženirje, strojne inženirje, inženirje tehnologe, geotehnologe, geodete, imajo pri gradnjah, ki so že v teku oziroma so predvidene, veliko priložnost. Nekateri so aktivni tudi v tujini, bodisi prek svojih projektivnih bodisi gradbenih podjetij. Tudi to je pozitivno. Tega sodelovanja bi moralo biti še več. Naša večja podjetja bi morala najmanj 20 odstotkov dela opraviti v tujini. Gradbena podjetja ne morejo biti takšni izvozniki kot industrija, kjer nekatera podjetja izvažajo tudi 90 ali celo 100 odstotkov vsega, kar naredijo. V gradbeništvu je vsaj 20 odstotkov izvoza tisto, kar je potrebno, da lažje premostijo obdobja, ko prihaja do lokalnih nihanj.

Mi zagovarjamo najvišje strokovne zahteve in želimo, da se pri tem uporabljajo dobre prakse iz tujine na osnovi mednarodno priznanih standardov. Ti dejansko omogočajo najvišjo raven varnosti.

Inženirjev je premalo, kar bi moralo biti signal v družbi, saj študij inženirskih poklicev zagotavlja prihodnost.

Slovenska inženirska stroka je torej na mednarodni ravni priznana?

Medtem ko smo doma morda velikokrat preveč kritični, nas tujci spoštujejo tako po dosežkih Inženirske zbornice Slovenije kot po dosežkih naših inženirjev. Kjerkoli sem bil, so mi te pohvale vedno prenašali. Upal bi si reči, da smo z najboljšimi inženirji gotovo svetovno primerljivi. Je pa seveda vedno cilj, da se celotno članstvo dvigne na višji strokovni nivo. Tukaj imamo še veliko dela, ker se vsi ne zavedajo tega, da danes brez stalnega izobraževanja ni mogoče slediti razvoju, ker znanje zastari v nekaj letih. Na prvem mestu je varnost, pomembni sta zelena gradnja in digitalizacija. Pri projektiranju, gradnji in tudi pri upravljanju stavb in infrastrukture je danes digitalizacija neizogibna in potrebna. To pa ni enostavno. Večja podjetja to tudi z vidika stroškov lažje izvedejo, manjši biroji imajo s tem večje težave. Ne glede na to se bodo morali v vsakem primeru digitalizirati. Strateški forum, ki ga pripravljamo ob 25-letnici, ne bo le pogled nazaj, ampak tudi pogled v prihodnost. Povezal bo vse tri vidike, varnost, zeleno gradnjo in digitalno preno, ter nakazal, po kakšni poti si želimo in si prizadevamo, da bi z vsemi našimi člani šli naprej.

Kako pa IZS sodeluje z gospodarskimi združenji?

Vsa leta sodelujemo tako z ostalimi zbornicami, predvsem z Zbornico za arhitekturo in prostor, ki je naš naravni sopotnik, kot GZS (naši člani so tudi člani združenj na GZS), z OZS. Zadnja velika kriza je zelo prizadela gradbeništvo. Vemo, da je veliko gradbenih podjetij šlo v stečaj. V letu 2014 smo na pobudo IZS ustanovili Zbor za oživitvev in razvoj gradbeništva. Poleg vseh zbornic smo povabili k sodelovanju tudi strokovna društva in zveze, Zavod za gradbeništvo Slovenije in obe gradbeni fakulteti. Bilo nas je več kot 15 članov, postavili smo si visoke cilje. Ko smo naredili bilanco, koliko smo jih uresničili, smo prišli do okoli 70 odstotkov. Tudi v obstoječem Gradbenem zakonu je večina doseženih. Žal pa je bilo v medresorskem usklajevanju in v zadnji fazi

sprejemanja zakona dodanih več rešitev, s katerimi nismo bili zadovoljni in so povzročile precej slabše volje med nekaterimi člani zbornice. To velja zlasti za tiste, ki niso imeli ustreznega strokovnega izpita ali izobrazbe za pooblaščen inženirje in so bili zaradi tega na nek način degradirani. To za zdaj še ni rešeno. Za ta namen bo v prihodnosti treba odpreti Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti, trenutno pa sta v parlamentarni proceduri Gradbeni zakon in Zakon o urejanju prostora.

Je kaj takega, kar ste si v IZS v dosedanjih 25 letih želeli narediti, pa vam ni uspelo?

Upal bi si reči, da je zbornica kot institucija v teh 25 letih res dosegla neko zrelost, da smo preboleli otroške bolezni in je postala zrela institucija, ki jo tako doma kot v tujini vsi prepoznavajo kot relevantnega sogovornika z vplivom v strokovni in širši javnosti. Imamo več kot 7.000 članov in vsak član je lahko najšibkejši člen v verigi, zato je zelo težko zagotoviti, da vsi delujejo strokovno, etično, moralno. V zbornici si seveda prizadevamo, da bi to bilo v vsakdanji praksi v čim večji meri prisotno. To je najtežje zagotoviti, ker ima zbornica na to le posreden vpliv. Tako se v praksi žal dogajajo tudi stvari, na katere ne moremo biti ponosni.

Recimo?

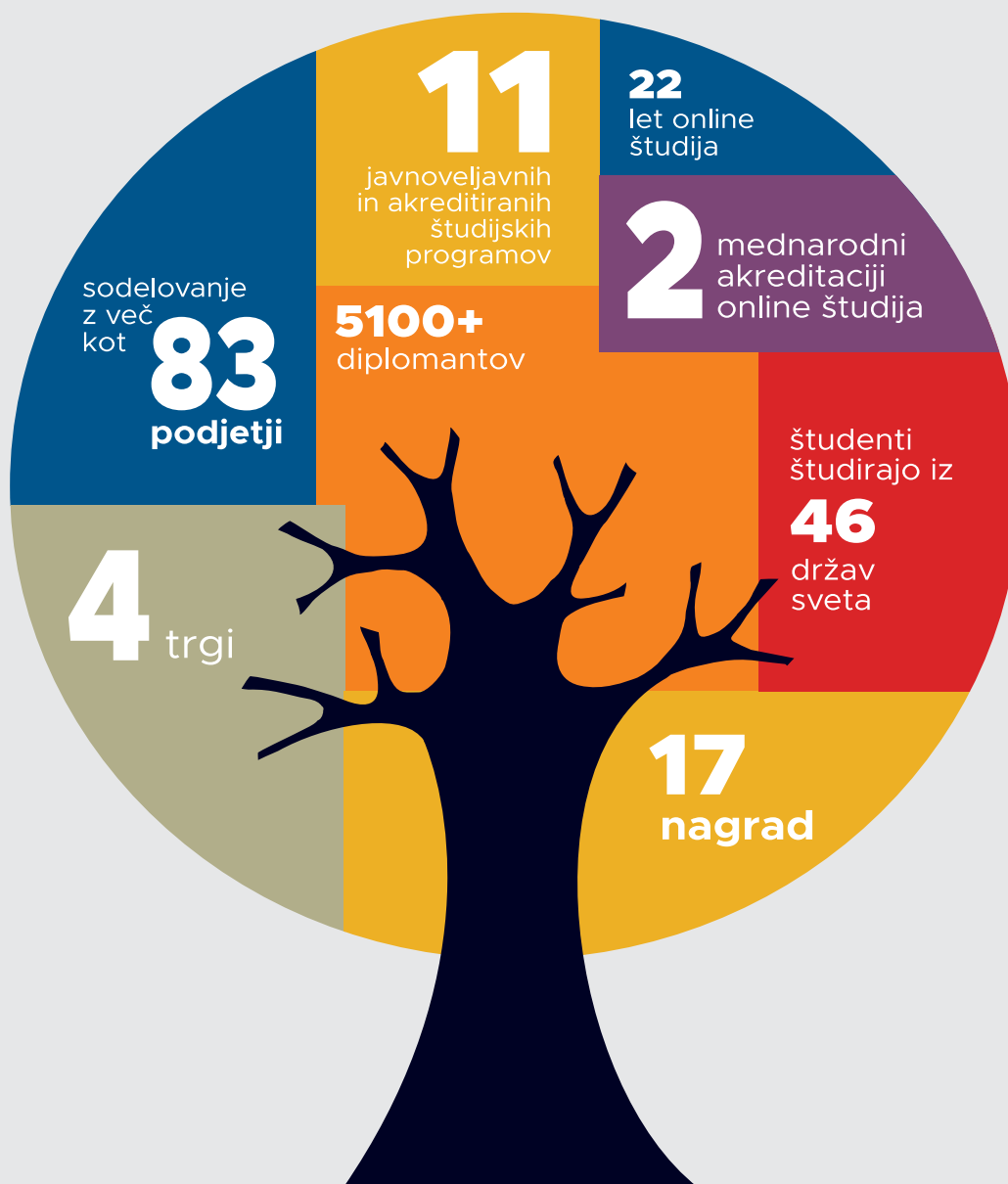
V kolikor pride do slabih projektov, celo porušitev. V enem od primerov izrednega nadzora v zadnjem letu je šlo za železniški podvoz v Mariboru, kjer je bilo v projektu predvideno bistveno premalo armature. Ugotovljeno je bilo, da je bila napaka v statiki, ki je bila kasneje tekom gradnje seveda odpravljena. V drugem primeru je šlo za porušitev železniškega predora, ko se je med preno vdrla cesta, ker projektant te nevarnosti pri nadzoru ni prepoznal in ni ustavil del. Take stvari se ne bi smele dogajati, a v praksi je vse mogoče, žal v zbornici ne moremo vplivati na konkretno delo naših članov. Lahko jim samo svetujemo, jih izobražujemo, nadziramo, opominjamo, tudi sankcioniramo, če se disciplinski postopek konča s kaznijo. Ne moremo pa tega preprečiti. Zbornica smo vsi člani skupaj s strokovnimi službami, zato samoregulacija stroke zahteva konstantne izboljšave in ukrepe.

Kaj pa napetosti med gradbenimi inženirji in arhitekti, ki so se pokazale zlasti pri sprejemanju gradbene zakonodaje? Kako jih preseči?

Mislim, da je bil to na nek način umetno ustvarjen konflikt. Pri vsakdanjem delu sodelovanje inženirjev in arhitektov po mojem mnenju ni problematično. Bolj gre za to, kdo bo vodilni, kdo bo na nek način delil plačilo. Izpostavljalo se je, kdo lahko vodi projekte, ali je to inženir ali arhitekt. Jaz vidim izziv drugje. Dejansko je v tem, da ima zelo malo inženirjev in arhitektov kompetence za vodenje projekta. Neprimerno je, da bi to uredili z dikcijo v zakonu, zato si prizadevamo za rešitev, da projektant, ki je tudi podpisal pogodbo, določi tistega, za katerega meni, da je najbolj kompetenten za vodenje projekta. Seveda se mora z izborom vodje projekta strinjati tudi naročnik. gg

Brez stalnega izobraževanja ni mogoče slediti razvoju, ker znanje zastari v nekaj letih. Na prvem mestu je varnost, pomembni sta zelena gradnja in digitalizacija.

MODERNA, SODOBNA, VODILNA DIGITALNA FAKULTETA

Prihodnost bo izziv. Zagotavljamo odlično akademsko izkušnjo za razvoj agilnega, digitalno kompetentnega strokovnjaka - menedžerja za prožnost podjetij.

Skrbimo za razvoj ključnih kompetenc za razvoj posameznika in podjetja: **komunikacija, vodenje, upravljanje s spremembami in inovativnost.**

Kar 70 % študija namenjenega reševanju konkretnih poslovnih izzivov in delu na projektih.

Omogočamo popoln digitalni – **100 % online študij** za zaposlene z visokim nivojem celostne podpore ter številnimi možnostmi interakcije.

EU sredstva

Še letos bodo na voljo nepovratna sredstva

V sklopu Načrta za okrevanje in odpornost bodo še v letošnjem letu na voljo nepovratna sredstva za digitalno transformacijo velikih in srednje velikih podjetij.

Nina Vrabelj, Projektna pisarna, GZS

Digitalno preobrazbo je smiselno utemeljiti na konceptu industrije 4.0 in intenziviranju uporabe naprednih tehnologij v skladu s konceptom pametnih tovarn.

Na področju digitalne transformacije gospodarstva bo na voljo 56,6 mio EUR nepovratnih sredstev.

Osnovni cilj digitalne preobrazbe podjetij je večja učinkovitost in rast podjetij, predvsem tradicionalnih, ki so dosegla raven rasti, ki je z obstoječimi poslovnimi modeli ne morejo več povečati, pač pa jo lahko povečajo z njihovo transformacijo ob podpori digitalnih tehnologij. To posledično na eni strani pospeši uporabo naprednih tehnologij v poslovnih procesih, na drugi strani pa bodo s prilagoditvijo regulatornega okvira omogočili boljše prilagajanje podjetij potrebam na trgu, s hkratnim izboljšanjem dostopa do trga ter z elementi transparentnosti in varnosti tudi bistveno vplivali na kakovost ponudbe na trgu. Na tak način se bo ustvaril dodatni potencial za ustvarjanje višje dodane vrednosti v podjetjih.

V letu 2020 je po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) stopnja digitalizacije z vidika velikosti podjetij glede na število zaposlenih prikazala, da je med MSP-ji največ podjetij z nizkim digitalnim indeksom (46 % oziroma 41 %), med velikimi pa največ podjetij z visokim digitalnim indeksom (56 %). Kljub temu da za srednje velika in velika podjetja velja, da se uvrščajo v skupino podjetij z razmeroma visokim digitalnim indeksom, so to večinoma tradicionalna podjetja, ki svojih poslovnih procesov še niso preobrazila, zato obstaja tveganje razvojnega razkoraka za gospodarstvo v prihodnjih letih. Že sam podatek, da je 3D-tiskanje v letu 2019 uporabljalo zgolj 5 % podjetij, robote pa 15 % proizvodnih podjetij, je relativno zaskrbljujoče.

Medtem ko so nekatera industrijska podjetja že pred leti stopila na pot avtomatizacije procesov, pa je predvsem v tem delu pomembno priporočilo Evropske komisije v zvezi z obstoječim znanjem in odličnimi zmogljivostmi na področju robotike, umetne inteligence in tehnologije veriženja blokov (CSR). Digitalno preobrazbo je smiselno utemeljiti na konceptu industrije 4.0 in intenziviranju uporabe naprednih tehnologij v skladu s konceptom pametnih tovarn, in sicer tako, da opredelimo glavne stebre, ki prispevajo k digitalni transformaciji podjetij in industrijskega dela gospodarstva. Obseg uporabe se razlikuje glede na velikost podjetij, naravo in vrste poslovnih procesov ter dosežene stopnje digitalne zrelosti poslovnega procesa, in sicer: internet stvari in strojno učenje za transformacijo operativnih sistemov, umetna inteligenca in transformacija odločevalskih sistemov, blockchain tehnologije in tehnologije distribuiranih zapisov, platforme za pove-

zovanje naprednih tehnologij in sinhronizacijo njihove uporabe in optimalno izvedbo digitalnih dvojčkov ter spodbujanje razvoja digitalnih kompetenc (infrastrukture za prenos znanja, zunanje in notranje podporno okolje za hiter prenos znanja in transformacijo izobraževalnih sistemov).

Investicije v programu digitalne transformacije industrije/podjetij

Namen Programa digitalne transformacije industrije oz. podjetij je v prvi vrsti vplivati na:

- 1. dvig in rast produktivnosti** – z optimizacijo procesov in postopkov z implementacijo naprednih digitalnih tehnologij in komplementarnih investicij v opredmetena (oprema) in neopredmetena sredstva (znanja in veščine, ki jih potrebujejo zaposleni, ustvarjanje ustrezne podlage za nova znanja, ki bodo omogočila preoblikovanje obstoječih poklicev);
- 2. optimizacijo in znižanje proizvodnih stroškov in stroškov izvajanja storitev ter poslovanja** – s širitvijo uporabe naprednih digitalnih tehnologij se bodo posledično znižali stroški teh tehnologij, učinkovita dodelitev virov (človeških in materialnih) bo omogočila hitrejšo rast in zmanjšala stroške prerazporeditve virov in tako doseganje trajnosti v dejavnosti na dolgi rok;
- 3. večjo konkurenčnost** – s širitvijo uporabe naprednih tehnologij se bo povečala možnost vstopa novih akterjev na trge tradicionalnih industrij, ki bodo povečale možnost komercializacije inovativnih rešitev in njihove integracije v nove poslovne modele, na drugi strani pa se bo povečal pritisk na obstoječa podjetja za uporabo naprednih tehnologij v svojih poslovnih in proizvodnih procesih. Na tak način bo omogočena večja izkoriščenost novega potenciala, prav tako pa se bo povečala tudi možnost rasti v teh panogah.

Na področju digitalne transformacije gospodarstva bo na voljo 56,6 mio EUR nepovratnih sredstev za naslednje naložbe:

Naložba 1: Javni razpis za digitalno transformacijo podjetij

V zadnjem kvartalu 2021 bo objavljen težko pričakovani javni razpis za digitalno transformacijo podjetij. Upravičenci bodo velika in večja srednje velika podjetja, ki bodo v konzorcijih z malimi inovativnimi

Tri glavne naložbe Digitalne transformacije gospodarstva (vir: MGRT 2021)

ali startupi in scale-up podjetji in/ali podpornimi okolji izvedla stopenjsko ali celovito digitalno transformacijo podjetij. Podprlo se bo investicije za spodbude za razvoj individualiziranih rešitev po meri in karakteristikah proizvodnih procesov; naložbe v prenovo proizvodnih prostorov in zlasti v strojno in programsko opremo ter razvoj podjetij s področja digitalnih tehnologij, za razvoj inovativnih rešitev za področja pametnih tovarn. Višina subvencije na konzorcijski projekt bo med 1 mio EUR do 2,5 mio EUR. Upravičeni bodo naslednji stroški:

- stroški priprave digitalne strategije: stroški zunanjih izvajalcev in strošek dela zaposlenih v podjetju, ki sodelujejo pri pripravi digitalne strategije;

- stroški nakupa opreme (opredmetena, neopredmetena sredstva): senzorika, prilagoditve obstoječe opreme, nakup nove strojne in programske opreme in strojev za avtomatizacijo, robotizacijo, pripravo infrastrukture za implementacijo interneta stvari, integracijo rešitev umetne inteligence in strojnega učenja, implementacijo v blockchain platformo;
 - stroški razvoja in implementacije: strošek zunanjih izvajalcev in strošek dela zaposlenih v podjetju, ki sodelujejo pri razvoju in implementaciji;
 - pavšalni stroški: 15 % od stroškov dela zaposlenih.
- Razpis bo objavljen po obstoječih shemah državnih pomoči, in sicer kot kombinacija RRI pri stroških dela ter regionalne ali MSP sheme pri investicijskemu delu.

Naložba 2: Javno naročilo za izdelavo hibridnega oblaka na MGRT

Na MGRT bodo izdali javno naročilo za izdelavo hibridnega oblaka – gre za inovativno tehnološko rešitev, prek katere bodo podjetja pridobila svojo digitalno identiteto, ki bo digitalizirala postopke dodeljevanja, izvajanja in spremljanja razvojnih sredstev preko enotnega poslovnega registra. Omogočila bo avtomatsko zaznavanje osnovnih pogojev, kot so velikost podjetja, povezana podjetja, bonitetna ocena podjetja ipd. S tem bodo olajšali administrativno breme za podjetja in ocenjevalce ter omogočili hitrejšo postopke dode-

Digitalna preobrazba gospodarstva vključno s preходом v industrijo 4.0 za industrijska podjetja je ključna za dvig produktivnosti in konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in s tem dolgoročno blaginjo Slovenije.

NAPREDNE ENERGETSKE REŠITVE

TAB
Li-Ion batteries

www.tab-haidi.si

TAB-Haidi d.o.o.
član Skupine TAB
Polena 6
2392 Mežica
T: 02 87 02 300

ljevanja sredstev. Možna bo večja transparentnost in sledljivost ter povezovanje in interoperabilnost podatkov iz uradnih evidenc skladno z načelom »once only« (samo enkrat, op. p.). Pri tem bodo izpolnjene vse varnostne zahteve.

Naložba 3: Čezmejni, večdržavni projekti

S sodelovanjem v čezmejnih in večdržavnih projektih na ravni EU bodo dodatno podprli slovenska podjetja pri vključevanju v globalne verige vrednosti in tako vplivali na konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Izvajalec naložbe bo MGRT v sodelovanju z Evropsko komisijo (EK). Na voljo bodo trije tipi projektov:

3.1. Večdržavni projekt skupne evropske infrastrukture podatkov in storitev – 5 mio EUR

- povezovanje podjetij iz več držav članic, ob tesnem sodelovanju z nacionalnimi državami in EK;
- sofinanciranje aktivnosti: izbrana podjetja in njihove aktivnosti ter stroške skladno z vlogo konkretnega podjetja v skupni shemi financira nacionalna država skladno s pravili o državnih pomočeh.

3.2. Evropska blockchain infrastruktura storitev (EBSI) – 2,5 mio EUR

- vzpostavitev skupne infrastrukture EK, na katero se države članice vključujejo prek vozlišč na nacionalni ravni ter nanjo priključujejo različne storitve za različne ciljne skupine;

- sofinanciranje aktivnosti: infrastruktura, PoC (pilotna faza integracije nacionalnih blockchain rešitev z EBSI), aktivnosti zgodnjih uporabnikov, stroški za delovanje kompetenčnega centra.

3.3. Večdržavni projekt Nizkoporabni procesorji in polprevodni čipi – 2,5 mio EUR

- krepitev evropske verige vrednosti elektronike in vgrajenih sistemov in s tem povečanje tehnološke avtonomije na ravni Evrope, prispevek k povečanju inovacijskega potenciala podjetij;
- sofinanciranje aktivnosti: izbrana podjetja in njihove aktivnosti ter stroške skladno z vlogo konkretnega podjetja v skupni shemi financira nacionalna država skladno s pravili o državnih pomočeh.

Digitalna preobrazba gospodarstva, vključno s preходом v industrijo 4.0, za industrijska podjetja je ključna za dvig produktivnosti in konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in s tem dolgoročno blaginjo Slovenije. To jasno navaja tudi Poročilo o produktivnosti Urada RS Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) iz leta 2020. Čas korona ukrepov je še dodatno pokazal koristi digitalizacije za gospodarstvo, kar se kaže tudi v visoki stopnji prijav podjetij na razpis Spodbude za digitalno transformacijo MSP v letu 2020 in 2021. [gg](#)

Za večdržavni projekt skupne evropske infrastrukture podatkov in storitev bo na voljo 5 milijonov evrov.

EU skladi

Občina Vodice išče zasebnega partnerja za izgradnjo Kopitarjevega centra

Občina Vodice je objavila javni razpis za javno – zasebno partnerstvo za projekt Kopitarjev center, ki je namenjen ureditvi novega občinskega središča. Na območju površine ca. 12.000 m² je predvidena ureditev prometnih in zunanjih površin ter novega objekta, ki bo predstavljal novo poslovno, upravno in kulturno središče občine. Objekt Kopitarjevega centra v skupni površini 7.500 m² bo namenjen poslovnim, upravnim, kulturnim in zdravstvenim dejavnostim. V objektu se 60 % površin nanaša na zasebni program (trgovine, gostinski pro-

stori, pošta, lekarna, pisarne, storitvene dejavnosti, zdravstvene dejavnosti in znanstveno-raziskovalne dejavnosti), v preostalem delu objekta pa je predviden javni oziroma občinski program (upravni del, večnamenska kulturna dvorana, knjižnica, center za starejše, mladinski center, društveni prostori, spominska soba), ki zaseda 40 % površin. V novem občinskem središču bo zagotovljenih 164 parkirnih, v sklopu zunanje ureditve pa bosta urejena Kopitarjev trg in Trg pod lipami.

Javni razpis je objavljen na povezavi

<https://tinyurl.com/JZP-Kopitarjev-center>.

Rok za oddajo ponudb je 12.10.2021 do 13. ure.

Več informacij o projektu in načinu njegove izvedbe je dostopnih na spletni strani projekta, na povezavi <https://srediscevodice.si/>, in v času uradnih ur občinske uprave Občine Vodice, na telefonski številki 01/833-26-10.

Informacije in navodila za prijavo na javni razpis so objavljena v razpisni dokumentaciji.

VSE ZAINTERESIRANE PARTNERJE VABIMO K ODDAJI PONUDBE.

Telemach Slovenija prihranil že 335 ton ogljikovega dioksida

Telemach, ki je v sklopu svojih družbeno odgovornih aktivnosti osredotočen tudi na okolju prijazno delovanje, je z rednimi investicijami v tehnologije za zmanjševanje globalnega segrevanja v zadnjih dveh letih privarčeval že skoraj 335 ton CO₂. Od tega 285 ton s pomočjo sončne elektrarne, ki so jo postavili na strehi poslovne stavbe, 50 ton pa na račun e-avtomobilov.

Ljubljana, 23. september 2021 – Podjetje Telemach je svoja družbeno odgovorna prizadevanja pred dvema letoma nadgradilo s pobudo 'Misli zeleno', danes pa na trgu nastopa kot ozaveščen igralec z jasno začrtano okoljsko misijo. V sklopu projektov, s katerimi skrbijo za okolje, so konec leta 2019 na več kot 3.000 m² veliki strehi poslovne stavbe postavili sončno elektrarno in z njeno pomočjo do danes privarčevali že 285 ton CO₂. Svoj vozniki park bogatijo tudi z električnimi vozili, ki jih polnijo s pomočjo navedene sončne elektrarne, z njihovo uporabo pa so znižali količino izpustov toplogrednih plinov že za 50 ton. Za dodatno zmanjševanje svojega ogljičnega odtisa so v podjetju poskrbeli tudi tako, da so za leto 2020 zakupili skoraj 20 GWh električne energije zelenega izvora, kar predstavlja letno porabo na vseh njihovih odjemnih mestih.

Energetsko učinkovita tehnološka oprema in omrežja

Telemach energetsko učinkovite rešitve implicira tudi na področju tehnološke opreme, svojih omrežij in pri opremi za stranke. Oprema baznih postaj na primer ni več nameščena v zaprtih prostorih oziroma zabojnikih, zato je ni treba dodatno ohlajevati s klimatskimi napravami. S tem privarčujejo do 40 odstotkov energije na bazno postajo. K izboljšanju energetske učinkovitosti pa bo sčasoma pripomoglo tudi lastno omrežje 5G, ki prispeva k zniževanju stroškov delovanja med uporabniki in v celotni industriji, saj

prinaša kar 50-kratno povečanje kapacitet omrežja s približno enako porabo električne energije. Energetske prihranke pa med drugim prinaša tudi prehod na nove tehnologije pri ponujanju video storitev. Z uvedbo lastne video platforme EON, ki deluje na IP protokolu, dosegajo zmanjšanje porabe električne energije na napravah pri končnih uporabnikih.

Podjetje je sicer tudi nosilec mednarodnega certifikata za ravnanje z okoljem (ISO 14100) ter certifikata za izboljševanje energetske učinkovitosti in upravljanja z energijo (ISO 5001), s čimer še potrjuje svojo strateško usmerjenost k zmanjševanju vplivov na okolje.

Podjetje posluje pod okriljem skupine United Group, vodilne ponudnice telekomunikacijskih storitev in medijskih vsebin v jugovzhodni Evropi, in svojo okoljsko odgovornost uresničuje tudi pod taktirko krovne skupine. Ta se je spomladi zavezala k določitvi cilja za zmanjšanje emisij na podlagi pobude Science Based Targets (SBTi), ki spodbuja ukrepanje podjetij na področju podnebnih sprememb za nizkoogljično gospodarstvo. Skupina mora v prihajajočih dveh letih določiti zeleni cilj, ga predložiti v potrditev organizaciji SBTi in odobreni cilj nato objaviti. Temu bo sledil tudi Telemach.

Mediacija

Ustanovljen Center za izobraževanje, svetovanje in mediacijo

Center za izobraževanje, svetovanje in mediacijo je bil ustanovljen 8. julija letos. Za njegovo delovanje je bilo v Medijski šoli 2020/2021 usposobljenih 12 novih mediatorjev.

Metka Penko Natlačen, Pravna služba GZS, vodja projekta Krepitev kompetenc v kolektivnem dogovarjanju

Projekt se zgleduje po dobrih praksah, ki so jih uveljavili socialni partnerji v EU.

Ko smo pred štirimi leti pridobili projekt Krepitev kompetenc socialnih partnerjev v kolektivnem dogovarjanju, si v Pravni službi GZS nismo točno predstavljali, kako obsežno bo delo, ki ga zahteva ta projekt. Program, ki smo si ga zastavili, je bil ambiciozen, izvajanje vsega, kar je bilo povezano z njim, pa ga je sproti samo še širilo.

Program projekta obsega raznovrstne dejavnosti v obliki delavnic, fokusnih srečanj in e-šole, tematsko pa od preverjanja potrebnih kompetenc pogajalcev za kolektivno dogovarjanje do temeljev kolektivnega dogovarjanja, pogajalskega procesa kot komunikacije, pogajalskega procesa kot stresa, pogajalskih taktik in tehnik, prejemkov iz delovnega razmerja kot temeljne vsebine kolektivnih pogodb, analize nekaterih kolektivnih pogodb pri delodajalcih, preučitve ureditve in učinkov udejanjanja dela na domu kot potrebe delovnega procesa, povezane s covidom-19, do vzpostavitve mirnega reševanja sporov z mediacijo prek centra s to pristojnostjo. Neposredno izvajanje projekta je bilo poverjeno Delovnopравни koordinaciji, ki smo jo za potrebe delovanja projekta razširili s šestimi združenji dejavnosti skleniteljev kolektivnih pogodb dejavnosti, podpisanih s KSS PERGAM, ene kolektivne pogodbe, značilne za male delodajalce, ter ene kolektivne pogodbe storitvenih dejavnosti.

To so Združenje za papirno in papirno predelovalno industrijo, Medijska zbornica, Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala, Zbornica za založništvo in knjigotračsko dejavnost, Zbornica za poslovanje z nepremičninami in Podjetniško trgovska zbornica.

Projekt je strukturiran tako, da naj s svojimi projektnimi dejavnostmi vpliva na krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev, vključenih v ta projekt, na dvig njihovih kompetenc in učinkovito sodelovanje za vodenje socialnega dialoga na bipartitni podjetniški ravni in bipartitni dejavnostni ravni.

Projekt je na področju kolektivnega dogovarjanja preučil kompetenčni model vseživljenjskega učenja kot nove, sodobne vsebine, ki presega dozdajšnje tradicionalne vsebine kolektivnega dogovarjanja. Projekt se pri tem zgleduje po dobrih praksah, ki so jih uveljavili socialni partnerji v EU. Žal zaradi situacije s covidom-19 ni bilo mogoče okrepiti sodelovanja z njimi v obliki študijskih srečanj, osebnih stikov in sodelovanj.

Štirje tematski snopiči

Drugo leto delovanja projekta je skrbništvo nad projektom prevzel Strateški svet za kolektivno dogovarjanje, ki ga je ustanovil Upravni odbor GZS kot svoje posvetovalno telo za področje kolektivnega dogovarjanja. Vanj je prek vodij pogajalskih skupin za KP dejavnosti vključenih 26 kolektivnih pogodb dejavnosti gospodarstva.

V času projekta smo s skupnim dobrim sodelovanjem s projektnim partnerjem, tj. sindikalno konfederacijo KSS PERGAM, vsako leto ustvarili enega od tematskih snopičev, po en tematski posvet in po eno revijo za Dan delodajalcev. Zaradi situacije s covidom-19 smo organizirali samo eno študijsko potovanje, in sicer na Švedsko.

Že v prvem letu izvajanja projekta smo se odločili, da bomo namesto enega priročnika za kolektivno dogovarjanje oblikovali štiri tematske snopiče. Ti nosijo naslove: O kolektivnem dogovarjanju in kolektivnih pogodbah (2018); Kako s komunikacijo soustvariti učinkovit pogajalski proces (2019); Prejemki iz delovnega razmerja kot pomembna vsebina kolektivne pogodbe (2020); Moč in pomen

mediacije kot nesodnega načina reševanja delovno-pravnih sporov (2021). Prvi in tretji snopič sta izšla tudi v angleškem prevodu. Njihovi soavtorji smo Metka Penko Natlačen, Igor Knez, Cvetka Furlan in Urša Sojč; zadnji snopič pa se ponaša z imeni enajstih soavtorjev – mediatorjev, prejemnikov certifikata Mediacijske šole 2020/2021.

Ob vsakoletnem Dnevu delodajalcev so v projektu izšle tri tematske revije: Prihodnost dela (2018), Skupaj do boljšega plačnega modela (2019) in Delo na domu/na daljavo in pravica do odklopa (2020).

Projekt se v letu 2021 zaključuje z ustanovitvijo Centra za izobraževanje, svetovanje in mediacijo, ki ga je Strateški svet ustanovil z Ustanovnim aktom 8. 7. 2021 in bo deloval tudi po končanju projekta. Za delovanje centra je bilo v Mediacijski šoli 2020/2021 usposobljenih 12 novih mediatorjev, njim pa pridruženih še šest mediatorjev, usposobljenih v projektu Alternativno reševanje delovnopravnih sporov s podporo socialnega dialoga, ARDS 2009–2011.

V okviru projekta objavljenih šest kolektivnih pogodb dejavnosti

V predzadnjem letu izvajanja projekta smo prisluhnili pobudi direktorjev projektu pridruženih združenj/zbornic dejavnosti, da se v okviru knjižnice projekta v obliki samostojnih snopičev objavi tudi besedilo šestih veljavnih kolektivnih pogodb dejavnosti, ki jih sklepajo

projektu pridružena združenja/zbornice dejavnosti. Snopiči predstavljajo del nabora 12 snopičev projekta: šestih tematskih (štirih v slovenščini in dveh v prevodu) ter šestih z objavo posamezne kolektivne pogodbe dejavnosti, veljavne v času izida snopiča. V vsakem od snopičev boste našli predgovor direktorja in vodje pogajalske skupine, objavo sestave pogajalske skupine in nekaj besed o zgodovini kolektivne pogodbe.

Po izteku projekta se nadaljuje izobraževalno, svetovalno ter pomirjevalno delo centra, mediatorjev in izobraževalcev. Ponosni smo na rezultate projekta, iz katerih bomo lahko črpali znanje tako mi kot tudi vsi tisti, ki se ukvarjajo s kolektivnim dogovarjanjem v najširšem smislu, od pogajanj do reševanja sporov in preprečevanja njihovega nastanka, na kateri koli od ravni. [gg](#)

Projekt se v letu 2021 zaključuje z ustanovitvijo Centra za izobraževanje, svetovanje in mediacijo, ki ga je Strateški svet ustanovil z Ustanovnim aktom 8. 7. 2021.

Svet se neprestano razvija. *Mi ga razvijamo na bolje.*

S kakovostnimi izdelki in storitvami življenje ljudi po svetu naredimo lažje, varnejše in prijetnejše – in zato preprosto boljše.

#razvijamoboljšezivljenje

ebmpapst

engineering a better life

GZS Zbornica MedTech Slovenija

Skupaj za čim boljšo zdravstveno oskrbo

**Zbornica ponudnikov medicinske tehnologije in storitev MedTech Slovenija pri
Gospodarski zbornici Slovenije z vizijo prihodnosti medicinske tehnologije in storitev.**

Polona Mežan, GZS - Zbornica MedTech Slovenija, medtechslovenija.gzs.si

»Vzpostaviti želimo
transparentno
družbeno in
zakonodajno okolje,
ki bo medicinskim
tehnologijam
zagotavljalo
strokovno in
neodvisno delovanje
ter razvoj.«

*Polona Mežan,
direktorica Zbornice
ponudnikov medicinske
tehnologije in storitev,
MedTech Slovenija pri
Gospodarski zbornici
Slovenije.*

Zbornica ponudnikov medicinske tehnologije in storitev GZS MedTech Slovenija je začela s svojim delovanjem 1. januarja 2021. Nastala je z združenjem dveh strokovnih združenj in področij (medicinskih pripomočkov – MD in »in vitro« diagnostike – IVD), ki sta v novi zbornici združili dolgoletne izkušnje, znanje, strokovnost in vizijo, usmerjeno v prihodnost medicinske tehnologije.

Iz združenja se je rodila zbornica

Zbornica MedTech Slovenija (v nadaljevanju ZMS) povezuje, združuje in zastopa interese ponudnikov medicinskih tehnologij in storitev, proizvajalcev in distributerjev medicinskih izdelkov in pripomočkov. Je neodvisna in neprofitna strokovna organizacija, vodilna na nacionalnem nivoju, saj se povezuje in sodeluje z vsemi pomembnimi deležniki in institucijami, ki sooblikujejo področje medicinskih tehnologij in storitev ter področje zdravstva v Sloveniji. Predsednika ZMS Mojca Šimnic Šolinc (direktorica Tosame) in Peter Bratušek (Roche farmacevtska družba) združujeta profesionalnost in strokovnost, vsak na svoje področju MD in IVD.

V ključnem trenutku za slovensko in evropsko zdravstvo

Zbornica MedTech Slovenija je začela delovati v ključnem trenutku za evropsko zdravstvo, ko si skupaj z drugimi deležniki prizadevamo za vzpostavitev ravnotežja – z diagnostiko, e-zdravjem in drugimi rešitvami s področja medicinskih tehnologij – da prebrodimo to obdobje in gledamo tudi onkraj krize ter da postavimo skrb za ljudi in bolnike na prvo mesto.

V Zbornici MedTech Slovenija povezujemo industrijo, medicino, zdravstveni sistem, uporabnike in ostale deležnike s cilje, da bi bolnikom in ostalim uporabnikom medicinskih pripomočkov in storitev zagotovili čim boljšo zdravstveno oskrbo.

Spodbujamo najvišje etične standarde na vseh področjih svojega delovanja. V ospredje postavljamo zdravje uporabnikov in pacientov. Vzpostaviti želimo transparentno družbeno in zakonodajno okolje, ki bo medicinskim tehnologijam zagotavljalo strokovno in neodvisno delovanje ter razvoj.

Zbornica deluje na petih strokovnih področjih

Delovanje ZMS je organizirano v petih strokovnih krovnih področjih, v okviru katerih delujejo strokovne delovne skupine:

- javno naročanje v zdravstvu,
- zakonodaja in regulativa v zdravstvu,
- odnosi z organi odločanja in financiranja,
- izvajalci zdravstvenih in zobozdravstvenih storitev,
- etični kodeks in etična komisija.

V okviru ZMS delujejo tudi strokovne delovne skupine, ki pokrivajo specifična področja, kot so proizvajalci, regulativa, delo z ZZS, vigilanca, inkontinenca, stoma, diabetes, rana, invalidski vozički in izposoja, ortotika in protetika.

Kaj zbornica ponuja svojim članom?

Član ZMS lahko postane domače ali tuje podjetje, ki se ukvarja s proizvodnjo ali distribucijo medicinskih izdelkov oziroma medicinskih pripomočkov in ima registrirano dejavnost ter veljavno dovoljenje pristojnih organov.

Med osrednje aktivnosti in storitve, ki jih GZS ZMS izvaja za svoje člane, poleg razvoja naštetih strokovnih področij, sodijo tudi:

- organizacija in izvedba strokovnih okroglih miz, razprav, izobraževanj, delavnic in ostalih dogodkov ter virtualna knjižnica v okviru Akademije MedTech Slovenija;
- regulatorno in ostalo strokovno svetovanje s področja medicinskih tehnologij, storitev in pripomočkov;

- pomoč in svetovanje pri vstopu na tuje trge, organizacija delegacij in srečanj s tujimi zbornicami in institucijami, pospeševalnik izvoza (v sodelovanju s CEMP);
- vplivanje in zastopanje interesov članov in razvoja na področju regulative, javnih naročil, organov oblasti, slovenske in EU zakonodaje, povezane z medicinskimi tehnologijami in storitvami (povezanost in članstvo v MedTech Europe, SIS EGIZ, SRIP ZDRAVJE MEDICINA ...);
- portal E-vigilanca za ozaveščanje in preverjanje znanja o vigilanci;
- komunikacijske aktivnosti za dvigovanje ugleda medicinskih industrij in storitev, zagovarjanje in vzdrževanje ustreznih standardov zdravstvene industrije v korist pacienta in uporabnika.

V delovanju zavezani načelom Etičnega kodeksa poslovne prakse MedTech Europe

ZMS v delovanju sledi evropskemu stanovskemu združenju MedTech Europe in je z njim povezana tudi prek sodelovanja na različnih projektih, ki se odvijajo na mednarodnem nivoju. Pomemben del sodelovanja predstavlja Etični kodeks poslovne prakse MedTech Europe. Gre za zbirko enotnih definicij dobrih poslovnih praks za proizvajalce in distributerje medicinskih pripomočkov. Definira jasna pravila sodelovanja industrije z zdravstveno stroko, skladna z etičnimi in profesionalnimi standardi.

MedTech Europe skrbi za uresničevanje Etičnega kodeksa na evropski ravni, GZS Zbornica MedTech Slovenija pa za implementacijo in uveljavljanje kodeksa v Sloveniji. S sprejetjem kodeksa je Slovenija postala ena od 26 evropskih držav, ki si s samoregulacijo prizadeva k še boljši preglednosti sodelovanja medicinske industrije z zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi organizacijami. [gg](#)

Skozi vsa zastopana področja delovanja v GZS Zbornici MedTech Slovenija povezujejo industrijo, medicino, zdravstveni sistem, uporabnike ter ostale deležnike s ciljem, da bi tako pacientom kot ostalim uporabnikom medicinskih pripomočkov in storitev zagotovili čim boljšo zdravstveno oskrbo.

»V Zbornici MedTech Slovenija povezujemo industrijo, medicino, zdravstveni sistem, uporabnike in ostale deležnike s ciljem, da bi pacientom in ostalim uporabnikom medicinskih pripomočkov in storitev zagotovili čim boljšo zdravstveno oskrbo. Spodbujamo najvišje etične standarde na vseh področjih svojega delovanja. V ospredje postavljamo zdrave uporabnikov in pacientov. Vzpostavljamo transparentno družbeno in zakonodajno okolje, ki bo medicinskim tehnologijam zagotavljalo strokovno in neodvisno delovanje ter razvoj.«

Polona Mežan, direktorica Zbornice ponudnikov medicinske tehnologije in storitev, MedTech Slovenija pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Foto: Kalfart

Več o zbornici

Intelektualna lastnina

Znamka in njeno varstvo

Kaj je znamka, kaj se lahko registrira kot znamka in kakšne so prednosti registracije znamke.

Urad za intelektualno lastnino

Pomembno je, da pred vložitvijo prijave razmislite, kakšen znak boste uporabljali oziroma želite registrirati. V praksi so znamke pogosto v obliki besede ali logotipa, lahko pa registrirate tudi druge znake.

Znamke nas spremljajo na vsakem koraku. Z njimi lahko ponudniki na trgu označujejo svoje blago, storitve ali oboje. Podjetjem, njihovim izdelkom in storitvam omogočajo prepoznavnost in graditev identitete, kar prispeva k utrjevanju ugleda pri potrošnikih. Domiselne znamke si potrošniki zlahka zapomnijo.

Znamka mora imeti razlikovalni učinek. Temeljni namen znamke je namreč razlikovanje blaga in/ali storitev v gospodarskem prometu. Potrošniki morajo biti sposobni prepoznati vašo znamko in jo povezati z vašim podjetjem.

Znamka je tudi vaša intelektualna lastnina, zato je treba zanjo skrbeti in jo ustrezno varovati. Če imate uspešno znamko, a še niste zagotovili njenega varstva, ne odlašajte več. Zagotovite ustrezno varstvo in znamko registrirajte.

Registracija znamke vam zagotavlja predvsem večjo pravno varnost. Poleg tega prinaša tudi številne druge koristi. Znamka postane del vašega premoženja (uvršča se med neopredmetena poslovna sredstva) in preprečuje spore, omogoča pridobivanje dodatnih sredstev s prodajo, licenciranjem ali franšizingom, krepi vaš konkurenčni položaj na trgu in izboljša privlačnost vašega podjetja za partnerje in vlagatelje.

Kaj je znamka?

Znamka je pravica industrijske lastnine, ki je omejena. To pomeni, da je veljavna samo v tisti državi ali na območju, za katero ali katerega je bila podeljena. Znamka se pridobi tako, da pri pristojnem organu vložite zahtevo za njeno registracijo. Za registracijo znamke v Sloveniji je pristojen Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (urad). Znamka traja deset let od vložitve prijave in se lahko poljubno mnogokrat obnovi za naslednje desetletno obdobje.

Znaki, ki se lahko registrirajo kot znamka

Zakon o industrijski lastnini^{*} določa, da je znamka lahko sestavljena iz kakršnih koli znakov, zlasti iz besed, vključno s priimki in imeni, ali iz slik, črk, števil, barv, oblike blaga ali njegove embalaže ali zvokov, če se lahko s temi znaki blago ali storitve

določenega podjetja razlikuje ali razlikujejo od blaga ali storitev drugih podjetij ter ti znaki v registru lahko prikažejo na način, ki uradu in drugim pristojnim organom ter javnosti omogoči jasno in natančno določitev predmeta varstva, ki je zagotovljeno njihovemu imetniku.

Pomembno je, da pred vložitvijo prijave razmislite, kakšen znak boste uporabljali oziroma želite registrirati. V praksi so znamke pogosto v obliki besede ali logotipa, lahko pa registrirate tudi druge znake.

Glede na to, kakšen znak je registriran, v praksi govorimo o različnih vrstah znamk:

- znak, sestavljen izključno iz besed ali črk, števil, drugih standardnih tipografskih znakov ali njihove kombinacije (besedna znamka),
- znak, sestavljen iz nestandardnih znakov, stilizacije ali razporeditve znakov ali grafične posebnosti ali barve, vključno z znaki, ki jih sestavljajo izključno figurativni elementi ali kombinacija besednih in figurativnih elementov (figurativna znamka),
- znak iz ene barve ali kombinacije barv (barvna znamka),
- znak, sestavljen iz tridimenzionalne oblike, vključno s posodo, embalažo, proizvodom ali njegovim videzom (oblikovna oziroma 3D-znamka),
- znak, sestavljen iz posebnega načina, na katerega je znak nameščen ali pritrjen na blago (pozicijska znamka),
- znak, sestavljen izključno iz niza elementov, ki se redno ponavljajo (znamka z vzorcem),
- znak, sestavljen izključno iz zvoka ali kombinacije zvokov (zvočna znamka),
- znak, sestavljen iz gibanja ali spremembe položaja elementov znaka (znamka gibanja),
- znak, sestavljen iz kombinacije slik in zvoka (multi-medijska znamka),
- znak, sestavljen iz elementov s hologrfskimi značilnostmi (hologrfska znamka).

Odločite se lahko za registracijo več različnih znamk (na primer besedno in figurativno znamko), pri čemer je za vsako od njih treba pri pristojnem organu vložiti ločeno zahtevo za registracijo.

Odločite se lahko za registracijo več različnih znamk (na primer besedno in figurativno znamko), pri čemer je za vsako od njih treba pri pristojnem organu vložiti ločeno zahtevo za registracijo.

^{*}Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13 in 23/20.

Primeri znamk urada:

PRVAi

ORIGINALEN.SI

Besedni znamki

Figurativna znamka

Prednosti registracije znamke

Stranke vas prepoznajo po znamki. Po njej se lahko razlikujete od konkurenčnih podjetij.

Bi investirali v trženje izdelka, če bi imelo konkurenčno podjetje možnost uporabljati isto ali zavajajoče podobno znamko za enake ali podobne izdelke? To lahko potrošnike zmede in namesto vašega izdelka kupijo konkurenčnega. Poleg tega lahko takšno stanje škodi vašemu ugledu, zlasti, če gre za izdelek slabše kakovosti od vašega.

Temu se lahko izognete tako, da zagotovite večjo pravno varnost. Kot imetnik znamke z registracijo pridobite določene izključne pravice, ki veljajo za uporabo varovanega znaka v gospodarskem prometu.

Znamka daje imetniku (lahko je fizična ali pravna oseba) izključno pravico do njene uporabe in druge izključne pravice. Imetnik znamke lahko praviloma prepreči tretjim, da v gospodarskem prometu za enako ali podobno blago oziroma storitve brez njegovega soglasja uporabijo znak, ki je enak ali podoben njegovi znamki, opremljajo blago ali embalažo z znakom, ga ponujajo, dajejo na trg ali skladiščijo, uvozijo ali izvozijo ter uporabijo znak na poslovni dokumentaciji in v oglaševanju. Vendar pa znamka ne izključuje pravice drugega, da registrira enak ali podoben znak za označevanje druge vrste blaga ali storitev, razen če gre za slovečo znamko.

Registracija znamke je pomembna tudi za preprečevanje ponarejanja, saj lahko imetnik znamke carinske organe (v Sloveniji ali na območju EU ter v drugih državah, ki imajo podobno zakonodajo) brezplačno zaprosi, da ponarejene izdelke zadržijo na zunanjih mejah EU (ali mejah teh držav). Za takšno ukrepanje lahko zaprosijo le podjetja z registrirano znamko.

Za večjo pravno varnost in uspešno uveljavljanje pravic je torej ključno, da zavarujete svojo znamko z registracijo pri pristojnem organu. Glede na to, na katerih trgih boste poslovali oziroma v katerih državah želite varstvo, lahko registracijo uredite na različne načine, in sicer z vložitvijo nacionalne, evropske ali mednarodne prijave.

Kako registrirati znamke?

V članku v prejšnji številki smo pisali o tem, kaj je znamka, kakšni znaki se lahko registrirajo kot znamka in katere so koristi registracije znamke.

Glede na to, na katerih trgih boste poslovali oziroma v katerih državah želite varstvo, lahko registracijo uredite na različne načine – z vložitvijo nacionalne, evropske ali mednarodne prijave.

Več informacij o načinih registracije znamke bo na voljo v članku, ki bo objavljen v naslednji številki. [gg](#)

Za večjo pravno varnost in uspešno uveljavljanje pravic je torej ključno, da zavarujete svojo znamko z registracijo pri pristojnem organu.

Za informacije in pomoč glede prijave znamke lahko pokličete info točko urada na 01 620 31 01 ali pišite na [sipo\(at\)uil-sipo.si](mailto:sipo(at)uil-sipo.si).

23. Kongres izvajalcev računovodskih storitev

7. in 8. oktober 2021
Kongresni center Thermana Laško

Program:

Davčna reforma
Ministrstvo za finance

Projekt vzpostavitve Uradnega registra Republike Slovenije
dr. Katja Triler Vrtovc

Poslovna goljufija – odgovornost za kaznivo dejanje v praksi
Iva Inkret Markovinovič

Evidentiranje prihodkov in vpliv na kazalnike
Ksenija Prosen

Praktična uporabnost in pasti analize bilanc s pomočjo nekaterih najpogostejših kazalnikov
Marija Tomc Muc in Rade Obradović

Kaj predlog novega zakona o izmenjavi e-računov predstavlja za podjetja
dr. Rok Bojanc

Opravljanje dela v tujini skozi davčni in pravni vidik
mag. Sabina Lamut

Popravki COVID napak – računovodski in davčni vidik
mag. Andreja Bajuk Mušič

Obdavčitev dednopravnih pogodb in dedovanja
Tamara Kek

DDV spremembe (zadnje izvedene in načrtovane) ter aktualna sodna praksa
mag. Tanja Urbanija

Kako biti v redu
Aljoša Bagola

Ekskluzivni sponzor bank

Diamantni sponzorji:

Zbornica
računovodskih servisov

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Po težkem obdobju v času epidemije širijo svojo dejavnost

»30 let poguma, vztrajnosti in predanosti.« Tako piše na vstopni strani podjetja Modri val, družinskega podjetja s tradicijo, ki je lani praznovalo okroglih 30 let in se hkrati soočalo z najtežjim letom doslej. A prav pogum, vztrajnost in predanost so jim pomagali, da so iz krize izšli še močnejši.

Čas epidemije je bil za marsikatero podjetje velik izziv. Tudi za podjetje Modri val, kjer se ukvarjajo s čiščenjem predvsem v proizvodnih in poslovnih prostorih. Lani so praznovali 30 let svojega obstoja in hkrati uspešno prebrodili enega najtežjih let doslej. V podjetju Modri val so kljub epidemiji, ko so bili kar nekaj mesecev zaprti, uspešno zaključili preteklo leto. Kot pravi direktor Anže Vovčko, so zaradi dolgoletnih izkušenj, kakovosti, hitre odzivnosti, pokritosti regije ter dobrega in pristnega odnosa do naročnikov beležili rast v vseh treh državah, kjer delujejo. V Sloveniji so prodajo lani povečali za 22, 8 %, na Hrvaškem za 34,9 % in v Bosni in Hercegovini za 13,8 %. To jim je uspelo tudi zato, ker so v leto 2020 vstopili v dobri finančni kondiciji in si nekaj projektov zagotovili že vnaprej.

Lasten izobraževalni center

Njihove storitve na trgu veljajo kot visokokakovostne, za kar med drugim skrbi tudi lasten izobraževalni center Modri val Academy, v okviru katerega štiri- do šestkrat letno preverjajo znanje svojih zaposlenih. Gre za prvi tovrstni izobraževalni center v Alpe Adria regiji. Na podlagi znanja, izkušenj in izobraževanj, pridobljenih v tujini, dviguje raven znanja v čiščenju in izobražuje kadre na širšem področju čiščenja.

Skrb za zaposlene zdaj še bolj v osredju

Kljub nekajmesečnemu popolnemu zaprtju, ko so beležili 60-% padec

prihodkov, v Modrem valu niso odpuščali svojih zaposlenih, niti jim niso nižali plač. »Ljudje so temelj podjetja, delaš za ljudi, oni delajo zate, delamo drug za drugega, moramo se znati poslušati, sprejemati,« pravi direktor podjetja, v katerem so skrb za zaposlene prav zaradi epidemije še povečali. Situacija med epidemijo je bila po direktorjevih besedah zares naporna. Ukvarjali so se s tem, kako zadržati ljudi, kako preživeti podjetje, naročniki so izvajali pritisk, posledično se je nervoza pojavljala tudi znotraj podjetja.

Da vse skupaj umirijo in začnejo delovati v normalnem tempu, imajo zdaj redne spomladanske in jesenske 'free weekend' za srednji management in vodstvo. Uvedli pa so tudi psihoterapijo – enkrat na teden jih redno obišče psihoterapevtka in njeni obiski se zelo obnesejo, saj so, kot pove Anže Vovčko, vsi skupaj osebno zrasli.

Celovita skrb za stranke

Ker so v vodstvu podjetja prepoznali, da ekipa po resnično napornem obdobju potrebuje počitek, so se odločili, da se letos ne bodo širili. Načrtujejo pa širjenje svoje dejavnosti v prihodnjem letu. Odločili so se, da naredijo nov oddelek – 'Facility'. Kmalu se ne bodo ukvarjali več samo s čiščenjem, temveč tudi z vsemi hišniškimi opravili – od suhomontažih, elektroinštalacij, vodovodnih inštalacij pa vse do selitev. Svojim strankam bodo tako ponujali celoten paket storitev na visoki ravni.

Že 75 let smo zanesljiv partner slovenskemu gospodarstvu, šolam, društvom in posameznikom.

Nam lahko 100% zaupate:

- Odkup in odvoz odpadnega materiala
- Embalažno shemo
- Uničenje zaupne dokumentacije

Na voljo smo vam na 18 lokacijah po Sloveniji.

www.dinos.si

Dan slovenske elektroindustrije

»Premalo se zavedamo znanja in izkušenj, ki jih imamo«

Slovenska elektroindustrija krepi rast prihodkov na tujih trgih in ustvarja priložnosti za nove investicije. Kljub temu je pred njo kar nekaj izzivov.

Barbara Perko, foto: Kraftart

»Mislim, da bi morala podjetja bolj izkoristiti moč blagovnih znamk, saj je izkušnja iz preteklosti pokazala, da sta povezovanje in izkoriščanje znanj v celotni industriji precej nizka.«

Matjaž Čemažar,
direktor Domela

Zbornica elektronske in elektroindustrije pri Gospodarski zbornici Slovenije je na Dnevu slovenske elektroindustrije predstavila slovensko in evropsko elektroindustrijo, izzive in priložnosti v panogi ter trende za prihodnost. Kot je poudaril generalni direktor GZS Aleš Cantarutti, »je pomen elektroindustrije za slovensko gospodarstvo izjemen, saj je marsikatero področje odvisno od poslovanja in rasti elektroindustrije«.

»Trenutne razmere omogočajo številne priložnosti, zato se trudimo zagotoviti finančne spodbude za inovacije, ki bodo panogi pomagale pri hitrejšemu okrevanju. Spodbudili bomo investicije v podjetja in inovacije ter krožno gospodarstvo, podprli pa bomo tudi mlade raziskovalce. Za razvoj in inovacije bomo ponovno namenili 110 milijonov evrov nepovratnih sredstev, saj hitro okrevanje celotne panoge lahko dosežemo v duhu sodelovanja in povezovanja,« je napovedal Andrej Čuš, državni sekretar Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo RS.

Pomembno vlogo igra Zbornica elektronske in elektroindustrije, ki oblikuje in zastopa stališča do socialnih partnerjev, zakonodajnih in vladnih institucij ter drugih domačih in mednarodnih združenj.

Zbornica ob tem aktivno spodbuja tehnološko naprednost in internacionalizacijo poslovanja.

Direktor Zbornice elektronske in elektroindustrije (ZEE) dr. Marjan Rihar je izrazil aktivno podporo članom zbornice in dodal, da zbornica oblikuje in zastopa stališča do socialnih partnerjev, zakonodajnih in vladnih institucij ter drugih domačih in mednarodnih asociacij ter aktivno spodbuja tehnološko naprednost in internacionalizacijo poslovanja. »Interese članov zastopamo tako, da spodbujamo strateška sodelovanja, kot je povezovanje potencialov za celovito preobrazbo v smeri industrije 4.0 in razvoj človeških virov ter sofinanciranje številnih sekcij in projektov,« je še dejal direktor ZEE dr. Marjan Rihar. »Kljub pomanjkanjem in rasti cen surovin, predvsem polprevodnikov, ter izzivom z optimiranjem dobavnih verig znotraj panoge, so dolgoročni cilji Zbornice elektronske in elektroindustrije usmerjeni v zeleno transformacijo, trajnostno poslovanje, v nove procese in produkte.

Napovedi so dobre

Glavni ekonomist pri Analitiki GZS Bojan Ivanc je dejal, da so napovedi za letošnje leto dobre. »Napoved

Cilj slovenske elektroindustrije je doseči dodano vrednost 60.000 EUR na zaposlenega do leta 2025.

Izvoz konstantno raste

Podjetja elektroindustrije predstavljajo pomemben del slovenskega gospodarstva, saj zagotavljajo kakovostna delovna mesta, inovacijsko kulturo, podjetniški duh in rast. Slovenska elektroindustrija je izrazito usmerjena proti tujim trgom, kjer v zadnjih letih izvoz konstantno raste. V letu 2020 je bila v primerjavi z letom 2019 zabeležena 1,4 % rast, s 4,6 milijardami € čistih prihodkov od prodaje na tujih trgih. Prihodki, ustvarjeni na tujih trgih, predstavljajo 82,9 % (60,5 % v EU in 22,4 % izven EU) vseh čistih prihodkov od prodaje, pri tem pa je najpomembnejša uvozna in izvozna država Nemčija. Elektroindustrija je v 2019 globalno zrastle povprečno za 2 %, za letos pa je pričakovana globalna rast 6 %.

za letošnje in prihodnje leto kaže na pozitivno razpoloženje v evropski industriji in rast slovenskega BDP, saj pričakujemo rast prodaje, dodane vrednosti, neto dobička in števila investicij. Ključna tveganja so dobavljivost surovin in polizdelkov, rast cen surovin, pomanjkanje ustreznega kadra in dvig stroškov dela. K rasti pa lahko pripomore manjša konkurenca iz Azije, ugodni pogoji financiranja z nizkimi obrestnimi merami in visoka likvidnost ter projekti iz naslova nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost,« je naštel.

Prof. dr. Polona Domadenik Muren z Ekonomske Fakultete Univerze v Ljubljani je opozorila na problem nizke produktivnosti v Sloveniji. Največji izzivi, ki vplivajo na dvig produktivnosti v Sloveniji, so staranje gospodarstva, energetske prehode in zmanjšanje toplogrednih plinov. »Pri tem bi finančna sredstva lahko zagotovili z usmeritvijo v višji BDP iz naslova višjega deleža delovno aktivnega prebivalstva in rasti produktivnosti na zaposlenega,« je povedala. To bi bilo mogoče doseči z daljšo delovno dobo, ki bi jo omogočil hitrejši vstop na trg delovne sile. »Čas krize je lahko tudi priložnost, ki jo ustvarja novo vzpostavljane verige vrednosti, energetske prehode ter finančna sredstva in digitalizacija,« meni.

Predsednica združenja evropske tehnološke industrije Orgalim, Rada Rodriguez, je izpostavila pomen usklajenosti in povezanosti podjetij znotraj panoge za doseganje rasti, zaposlovanja in zelene ter digitalne transformacije. »Globalna kriza je vplivala na našo panogo, obenem pa smo lahko ponosni na postopno okrevanje in premagovanje izzivov. Hitrost okrevanja še vedno otežuje dobavljivost surovin in materialov, kar vpliva na vse sektorje panoge,« je poudarila.

Kje izzive vidijo podjetja

Glavni strateški izzivi slovenske elektroindustrije zajemajo prestrukturiranje, povezovanje in naložbe v inovacije ter razvoj. Jasna Hengovič, inženirka leta 2020, projektna vodja in razvijalka programske opreme v Cosylab, izpostavlja izzive z iskanjem pravega kadra s specifičnimi znanji. »Težavo vidim predvsem v tem, da si mlajše generacije, predvsem

dekleta, težko predstavljajo pomen inženirstva. Mislim, da bi bilo otrokom potrebno predstaviti delo in poklic inženirstva že v osnovnih šolah na njim razumljiv način, ter jih tako spodbuditi v razvoj na izbranem področju inženirstva,« je povedala.

V Domelu izrazito pozornost posvečajo dvigu dodane vrednosti z investicijami v nove platforme in inovacije. Skozi štipendijsko shemo svoje zaposlene učijo procesov inoviranja. »Slovenski trg je majhen za vrhunska znanja, saj so za to potrebne velike investicije, tu se pozna predvsem primanjkljaj močnih blagovnih znamk. Mislim, da bi morala podjetja bolj izkoristiti moč blagovnih znamk, saj je izkušnja iz preteklosti pokazala, da sta povezovanje in izkoriščanje znanj v celotni industriji precej nizka,« pravi direktor Matjaž Čemažar.

V RLS, kjer so izrazito nišno usmerjeni, je stalno inoviranje nujna. Nove sodelavce večinoma vzgajajo znotraj podjetja. Matija Novak pojasnjuje: »Naše zaposlene učimo inoviranja skozi identifikacijo problema in predloge rešitev, ter na podlagi povratnih informacij trga. Tako združujemo tržno in inovacijsko učenje, opažam pa razkorak med znanjem v šolah in znanjem na trgu dela, zato se mi zdi da je potenciala za razvoj znanja veliko.«

Marko Drobnič, predsednik GZS - Združenja kovinskih materialov in nekovin ter predsednik uprave Talum največji izziv trenutno vidi v stabilnosti poslovnega okolja, na kar močno vpliva oskrba z materiali in surovinami ter na drugi strani mikrookolje našega področja. »Vlaganje v raziskave in razvoj predstavlja stalnico poslovanja, prav tako pa tudi povezovanje, ki mu še ne namenjamo dovolj pozornosti. Mislim, da bi v Sloveniji morali bolj intenzivno razmišljati o kulturi delovanja, da bi dosegli večjo in hitrejšo inovacijsko transformacijo. Prav tako bi se morali bolj strateško opredeliti pri razporeditvi prioritet glede razvoja in implementacije pomembnih področij. Obenem se premalo zavedamo znanja in izkušenj, ki jih že imamo,« ocenjuje. gg

»V prvem polletju leta 2021 smo zabeležili porast novih naročil, v prvih petih mesecih pa je bil izvoz glede na leto 2019 višji za desetino,« je povedal glavni ekonomist GZS Bojan Ivanc.

Posnetek okroglo mize

Elektrosignal praznuje že 70 let

Podjetje Elektrosignal velja za vodilno slovensko podjetje na področju izvajanja elektroinštalacij in elektromontaže na vseh tipih objektov ter za izdelavo specializirane elektroopreme za nadzor in vodenje procesov v proizvodnji, prometu in na javnih komunalnih objektih. Ponuja celovito obravnavo od začetnega svetovanja do izvedbe in vzdrževanja. Njegova kakovost temelji tako na bogati in dolgi tradiciji kot tudi v sledenju sodobnim tehnološkim trendom.

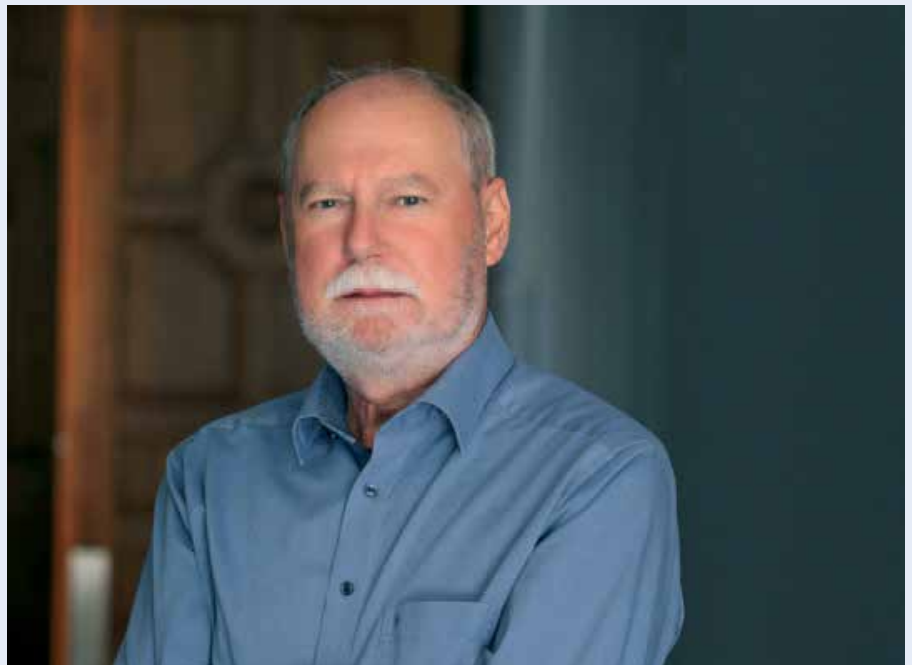
Podjetje Elektrosignal Celje je bilo formalno ustanovljeno leta 1951, a njegovi pravi začetki segajo že v čas pred II. svetovno vojno.

Direktor družbe, Branko Kuček je ob 70-letnici poudaril, da starost podjetja in tradicija sami po sebi ne zagotavljata bistvene konkurenčne prednosti, a kažeta na to, da je to podjetje s strokovnimi znanji in izkušnjami ter razvojno prilagodljivostjo trgu. Podjetje se danes ukvarja s projektiranjem elektroinštalacij, proizvodnjo elektro opreme in naprav, izvajanjem elektroinštalacijskih in elektromontažnih del ter izvajanjem elektromeritev. Zraven tega skrbi še za vzdrževanje javne razsvetljave in semaforizacije. Zagotavljajo tudi servis električnega orodja in naprav, poleg tega pa v sklopu podjetja deluje tudi trgovina s elektromaterialom. Že dolga leta s krasitvijo poskrbijo tudi za praznično božično-novoletno vzdušje v Celju.

Ključen je korekten in dolgoročen odnos

Kljub zahtevnosti projektov, tudi na račun dolgih priprav in posledično kratkega časa za izvedbo, se trudijo, da je delo opravljeno kakovostno in v dogovorjenih rokih. Svoj pečat so pustili na mnogih projektih doma in v Evropi, sicer pa se za posle potegujejo v veliki meri tudi preko javnih razpisov.

Podjetje je pod streho uspešno spravilo številne zahtevne in uspešne projekte ter sodelovalo pri množici energetskih, proizvodnih, poslovnih, stanovanjskih, komunalnih ter športnih in rekreacijskih

objektih. Z mnogimi poslovnimi partnerji sodelujemo že desetletja, z nekaterimi že tudi več kot 50 let. Povedati je potrebno, da vsa dela pridobijo na trgu v ostrih konkurenčnih pogojih. Elektrosignal večino dela opravlja na območju Savinjske regije. Seveda pa občasno prevzemamo tudi dela v tujini. Izkušnje so različne, a tuj kruh kljub vsemu ni vedno bel. Trenutno preko avstrijskega podjetja izvajajo dela pri varnostno-tehnični posodobitvi železniškega predora pod Karavankami, kjer je zadolžen za projektiranje in izvedbo določenega dela elektroinštalacijskih del. Posel je za podjetje zelo pomemben, po vrednosti pa znaša približno milijon evrov.

Podjetje Elektrosignal in mnoga podobna podjetja danes skorajda nimajo nobenega vpliva na gospodarsko okolje, tako da se morajo le temu prilagajati. Zanašati se morajo le na sebe, kar pa je mnogokrat izredno težko, saj so pri pridobivanju in del in zavarovanju plačil v podrejeni situaciji napram naročnikom. V vsakem primeru so v trenutnem sistemu upniki še vedno preslabo zavarovani za svoje terjatve.

Usmeritev podjetja je, da deluje na dolgi rok, strokovno in korektno ter s čutom za družbeno in ekološko odgovornost. S takim odnosom do lastnikov, zaposlenih, upokojencev ter širše družbene skupnosti si je pridobilo zaupanje naročnikov in dobaviteljev, s katerimi gradijo dolgoročna partnerstva, hkrati pa je to glavni element za prepoznavnost in ugled podjetja.

STE PRIPRAVLJENI NA KIBERNETSKE GROŽNJE?

V TELEKOMU SLOVENIJE POSKRIBIMO ZA NAJVIŠJO STOPNJO VARNOSTI V KIBERNETSKEM PROSTORU

360°

Operativni center kibernetske varnosti

Obveščanje o kibernetskih grožnjah

Varen poslovni splet

Testi socialnega inženiringa

Varnostni pregledi in penetracijski testi

Varna poslovna mobilnost

POSLUJTE VARNO. POSLUJTE DIGITALNO.

VEČ O CELOVITIH VARNOSTNIH REŠITVAH NA WWW.TELEKOM.SI/POSLOVNI.

Expo2020

Z delegacijo na Expo v Dubaj

Konec novembra bo v Dubaju gospodarska delegacija slovenskih podjetij s področij naprednih materialov in tehnično-tehnoloških rešitev za pametne tovarne.

Nataša Turk, Center za mednarodno poslovanje

Prijave potekajo do 12. oktobra 2021 oziroma do zasedenosti prostih mest v delegaciji.

Mikro, mala in srednja podjetja imajo možnost sofinanciranja dela stroškov z uveljavitvijo vavčerja za udeležbo v gospodarskih delegacijah.

Predstavnike slovenskih podjetij s področij naprednih materialov in tehnično-tehnoloških rešitev za pametne tovarne, ki želijo obiskati svetovno razstavo EXPO 2020 Dubaj, vljudno vabimo k udeležbi v gospodarski delegaciji Napredni materiali in Rešitve za pametne tovarne, ki bo potekala od 21. do 24. novembra 2021.

Okvirni program obiska

Nedelja, 21. november 2021

Let Ljubljana – Dubaj FLYDUBAI (14.30 – 23.20), skupinski prevoz letališče – hotel

Ponedeljek, 22. november 2021

10.00 – 10.45 Uraden sprejem udeležencev delegacije na slovenskem paviljonu

11.00 – 13.00 Poslovni forum: Predstavitev slovenskih prebojnih rešitev in inovacij

13.00 – 15.00 Poslovno kosilo z mednarodno udeležbo, neformalno poslovno mreženje na slovenskem paviljonu

Popoldan Opcijsko: voden, skupinski ogled izbranih paviljonov EXPO 2020 Dubaj

Torek, 23. november 2021

dopoldan Opcijsko: obiski tujih paviljonov EXPO 2020 in neformalno poslovno mreženje

13.00 – 15.00 Poslovno kosilo z mednarodno udeležbo, neformalno poslovno mreženje na slovenskem paviljonu

popoldan Opcijsko: obisk izbrane SEZ/FTZ/lokalnih podjetij

Sreda, 24. november 2021

Skupinski prevoz hotel–letališče, let Dubaj–Ljubljana FLYDUBAI (10.00 – 13.30)

Organizatorji

Prijava

Zainteresirane predstavnike slovenskih podjetij z obravnavanih področij vljudno vabimo, da sodelovanje v delegaciji potrdite najkasneje do 12. oktobra 2021 oziroma do zasedenosti prostih mest v delegaciji. Več informacij in obrazec za prijavo najdete v priloženi QR kodi. Kontakt za dodatne informacije je Gospodarska zbornica Slovenije, Nataša Turk, e-pošta: natasa.turk@gzs.si, telefon: 01 58 98 152.

Stroški udeležbe

Udeleženci krijejo neposredne, lastne stroške potovalnega aranžmaja. Informativni stroški skupinskega potovalnega aranžmaja znašajo okvirno 1.036 EUR. Zainteresirana podjetja lahko potovalni aranžma uredijo preko turistične agencije, ki ureja skupinski potovalni aranžma za slovensko gospodarsko delegacijo. Kontakt agencije: UNIVERZUM, V SVET d.o.o., Nada Balažic, telefon: 01 232 0902, e-pošta: nada@universum.si

Možnost sofinanciranja 60 % stroškov udeležbe

Mikro, mala in srednja podjetja imajo možnost sofinanciranja dela stroškov udeležbe na dogodku z uveljavitvijo vavčerja Slovenskega podjetniškega sklada za udeležbo v gospodarskih delegacijah. Pri oddaji vloge za koriščenje vavčerja je na SPS potrebno predložiti potrdilo o udeležbi v gospodarski delegaciji, ki ga posameznemu članu gospodarske delegacije izda Gospodarska zbornica Slovenije. [gg](https://www.gzs.si)

Več o dogodku

Pospševalnik izvoza

Novo orodje, prvič v Sloveniji – Pridružite se!

Inovativni model priprave z digitalnimi tehnologijami in ciljnim povezovanjem do novih kupcev. Pridružite se in postanete pionirji Pospeševalnika izvoza in pristopite pripravljeni do novih strank – v 60 dneh. Postanite del ekipe in skupnosti ter osvojite prvo nagrado, ki vam povrne kotizacijo.

Ines Čigoja, GZS - Center za mednarodno poslovanje

Čas je za nove pristope izvoznega potenciala v globalnem svetu!

Današnje kompleksno in dinamično poslovno okolje zahteva od podpornih institucij, da svoje strokovno znanje in podporo prilagodijo glede na dnevno se spreminjajoče potrebe in izzive podjetij, ki poslujejo s tujino, in jih s svojo strokovnostjo tudi proaktivno podprejo. Izzivi pa so v današnjem času večji kot kadarkoli. V Centru za mednarodno poslovanje smo ta izziv sprejeli, upoštevali vrzeli, ki jih imajo podjetja ter oblikovali novo in edinstveno orodje za razvoj izvoznih zmogljivosti podjetij – Pospeševalnik izvoza.

Hibridni koncept orodja z jasnimi cilji: Čas je dragocen!

Z odmikom od akademskih in teoretičnih modelov v praktične sklope s takojšnjo aplikacijo programa, ki je podprt s tržno-informacijskimi podatki in široko mrežno ekipo strokovnjakov, smo ustvarili okolje za generiranje poslovnih priložnosti zunaj slovenskih meja. Sestavlja ga šest kratkih »to the point« (k bistvu, op.p.) modulov v treh fazah, kjer vas pripravimo za vstop na ciljni trg. Zoom srečanja s strokovnjaki, nadaljnji stiki prek Whatsapp skupnosti in še veliko več.

Ustvarjamo dinamično in stimulatívno okolje, v katerem se združujejo in povezujejo inovativne ideje ter ustvarjajo poslovne priložnosti z novim orodjem, ki vsebuje:

- **široko mrežo strokovnjakov:** 7 strokovnjakov iz Centra za mednarodno poslovanje, 7 strokovnjakov iz GZS, 11 strokovnjakov iz inštitucij in podjetij, široka mreža partnerjev v tujini.

- **tržno-informacijske pakete:** direktoriji, kontrolni sezname, analize trgov, analize spletnih strani, globalna povpraševanja, sezname kontaktov glede na individualne potrebe.
- **digitalno promocijo:** Business Newsletter, Business Talks, objava na businessslovenia.si, virtualni dogodki, digitalni katalog.
- **izhodno delegacijo:** organizacija delegacije z B2B.
- **digitalno potrdilo:** Trusted partner by CCIS.[gg](https://ccis.gg)

Se želite vključiti in preveriti vašo izvozno kondicijo? Vabljeni, da sledite naslednjim korakom.

- KORAK: Oddaja interesa z izpolnitvijo »Export Fit Check« vprašalnika.
- KORAK: Obvestilo o vaši izvozni kondiciji.
- KORAK: Dogovor o individualnem obisku v vašem podjetju.
- KORAK: Dokončna odločitev o izboru 10 podjetij in obveščanje vseh prijavljenih.

Export fit check

DAN ŽENSKEGA PODJETNIŠTVA 2021

RAZLIČNI VIDIKI IN FINANCIRANJE ŽENSKEGA PODJETNIŠTVA

7. oktober 2021, od 12.15 ure do 16.30 ure

Dogodek bo potekal preko aplikacije Zoom.

GOSPODARSKA
ZBORNICA SLOVENIJE

v času predsedovanja Slovenije Svetu EU

13.00 - 13.30 **UVODNI NAGOVORI**

13.30 - 13.50 **PODELITEV JUBILEJNIH PRIZNANJ ŽENSKIM PODJETNICAM**

13.50 - 14.15 **OKROGLA MIZA**

15.00 - 15.40 **RAZLIČNI VIDIKI ŽENSKEGA PODJETNIŠTVA**

15.45 - 16.20 **FINANCIRANJE ŽENSKEGA PODJETNIŠTVA**

16.20 - 16.30 **ZAKLJUČKI DNEVA ŽENSKEGA PODJETNIŠTVA**

PRIJAVA OBVEZNA <https://zenskopodjetnistvo.gzs.si/> ali ptz@gzs.si

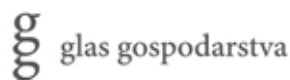
Partner mreženja

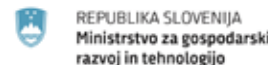
Partnerja dogodka

Medijski partner

Nacionalni partner dogodka

PTZ
PODJETNIŠKO TRGOVSKA ZBORNICA

Priložnost
Tradicija
Znanje

Podjetniško trgovska zbornica

Dimičeva 13 ■ 1504 Ljubljana ■ T: (01)58 98 312 ■ F: (01) 58 98 317 ■ ptz@gzs.si

Projekt Naprej

Zaposlenim omogočili strokovno pomoč pri reševanju stisk in težav

Znani so rezultati triletne implementacije programa za ohranjanje in krepitev duševnega zdravja zaposlenih.

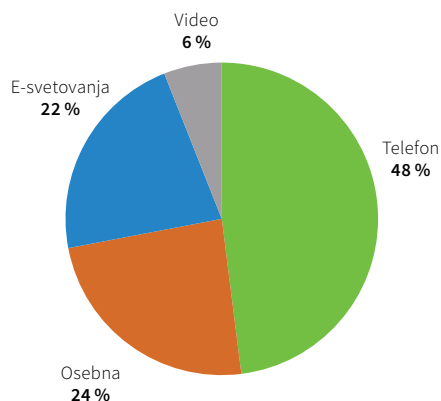
Katja Novak, strokovna sodelavka IRI Ljubljana

V okviru projekta »Celovita psihosocialna podpora podjetjem za aktivno in zdravo staranje delovne sile (NAPREJ) – Zdravo in aktivno v prihodnost!« smo za več kot 11.000 zaposlenih iz sedmih pilotskih podjetij izvajali Program celovite podpore podjetjem za obvladovanje in preprečevanje psihosocialnih dejavnikov tveganj (v nadaljevanju Program PSDT). Program je v prvi vrsti namenjen krepitevi in ohranjanju duševnega zdravja zaposlenih ter hkrati motiviranju zaposlenih, da prevzamejo skrb za lastno duševno zdravje.

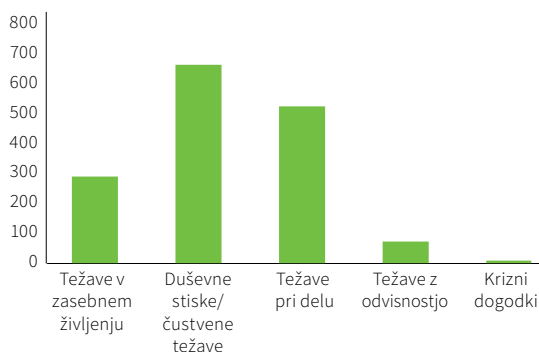
Ključne aktivnosti Programa PSDT so:

1. brezplačna zaupna psihološka svetovanja za zaposlene in njihove ožje družinske člane,
2. izobraževanja za različne skupine zaposlenih (vodstveni kadri, promotorji duševnega zdravja zaposlenih),
3. informiranje in osveščanje zaposlenih o aktivnostih programa in duševnem zdravju.

V obdobju treh let (od marca 2018 do aprila 2021) je bilo izvedenih 1.583 svetovanj, od tega je bilo 82 % svetovanj izvedenih za zaposlene, 18 % pa za ožje družinske člane (partner, otroci). Prevladovala so telefonska svetovanja, najpogostejše pa so posamezniki koristili svetovanja zaradi duševnih stisk oziroma čustvenih težav.

Pilotska podjetja so izrazila zadovoljstvo s sodelovanjem v projektu, saj so na tak način zaposlenim omogočili strokovno pomoč pri reševanju stisk in težav, hkrati opažajo tudi, da je program prispeval k destigmatizaciji področja duševnega zdravja.

Takšne podpore bi si želeli tudi v prihodnje

»V sodobnem življenju se pogosto srečujemo s psihosocialnimi dejavniki tveganja, po drugi strani pa je duševno zdravje še vedno tabu tema. Vsesplošna zdravstvena kriza v povezavi s covidom-19 je povzročila dodatne duševne obremenitve zaposlenih. Program PSDT je odlična podpora našemu podjetju za ohranjanje in krepitev duševnega zdravja zaposlenih, saj omogoča anonimna in strokovna svetovanja zaposlenim ter hkrati odpravlja predsodke v zvezi z duševnim zdravjem. Takšnega neodvisnega in strokovnega sodelovanja ter podpore bi si želeli tudi v prihodnosti,« o svojih izkušnjah s programom PSDT pravijo v podjetju Elektro Celje. gg

»Program PSDT je odlična podpora našemu podjetju za ohranjanje in krepitev duševnega zdravja zaposlenih, saj omogoča anonimna in strokovna svetovanja zaposlenim,« pravijo v podjetju Elektro Celje.

Interseroh vam pomaga izboljšati reciklabilnost vaše embalaže

Z rešitvijo Check for recycling lahko preverite, v kolikšni meri je vaša embalaža primerna za recikliranje, če pa ne dosega potrebnih standardov, vam v Interserohu dajo napotke, v kolikšni meri njeno reciklabilnost izboljšati.

Odločitve potrošnikov za nakup določenih izdelkov se že pogosto odražajo v njihovo okoljsko ozaveščenostjo, ki iz leta v leto raste. V raziskavi iz leta 2020 je tako skoraj tretjina evropskih potrošnikov trdila, da ne kupujejo več izdelkov, katerih embalaža ni trajnostna. A ravno embalaža je še vedno pre pogosto označena za odpadno.

Pomembna celotna sestava embalaže

Za učinkovito recikliranje ni dovolj, da npr. prazno plastenko nekdo odvrže v smetnjak z rumenim pokrovom. Pri stopnji reciklabilnosti je izredno pomembno, iz katerih materialov je sestavljena embalaža. Upoštevati je treba njeno celotno sestavo – od pokrovčka, ki mora biti dovolj velik, da ga optični bralnik v obratih za recikliranje lahko zazna, potiskov in pisanih etiket do dejanskega ogrodja plastenke. Že brez nadaljnega poglobljanja lahko na tej točki naštejemo vsaj tri možne materiale enega izdelka.

Možnost preverjanja reciklabilnosti tudi pri nas

Podjetja v Sloveniji imajo po novem možnost, da preverijo reciklabilnost svoje embalaže. Interseroh ponuja rešitev 'Check for recycling'. Preverja namreč reciklabilnost embalaže s programskim

orodjem, ki analizira, kakšna je možnost zbiranja, razvrščanja in predelave embalaže. Na izid vplivata sestava materialov in oblika. Če posamezen izdelek dosega visoko oceno reciklabilnosti, pridobi potrdilo o preverjanju reciklabilnosti 'Check for recycling'. V primeru, da podjetju z dotično embalažo ne uspe doseči standardov, mu Interseroh poda strokovne smernice za izboljšave sestave materialov in oblikovanja, ki temeljijo na inovativnih rešitvah s področja predelave odpadnih surovin.

Obenem je to priložnost, da podjetja naraščajoči bazi zeleno naravnanih potrošnikov dokažejo, da delujejo v skladu z navedenimi trajnostnimi prizadevanji. In da zanje trajnost ni le strateško privlačna beseda, ampak gre za samoiniciativna dejanja, ki prispevajo k ekološkemu ravnesju.

Trenutno se v Evropi reciklira manj kot 30 odstotkov plastične embalaže. Evropska komisija si prizadeva, da bi bila do leta 2030 vsa plastična embalaža reciklabilna ali ponovno uporabljena. Interseroh s svojim ocenjevanjem reciklabilnosti že sledi nemškemu standardu, ki hkrati sovpadajo s standardi Evropske unije. Je prvi ponudnik na slovenskem trgu, ki podjetjem ponuja analizo

specifične embalaže, v katero pakirajo svoje izdelke in nasvete za izboljšanje, da bi upoštevali veljavne smernice.

Hofer krepi trajnostno naravnost

Problemатike odpadne embalaže v slovenskih gospodinjstvih se zavedajo tudi pri podjetju HOFER, enem večjih trgovcev v Sloveniji, kjer so v sodelovanju z Interserohom že začeli udeleževati svoj projekt 'Embalaža na HOFER misiji: Zmanjšaj. Ponovno uporabi. Recikliraj.'. Skrb za okolje je ena njihovih pomembnejših vrednot, zato med drugim tudi ocenjujejo reciklabilnost embalaže izdelkov lastnih blagovnih znamk s 'Check for rerecyclin'.

Skrb za okolje ni potrošniška kaprica, niti komunikacijska muha enodnevnica. Uspešno trajno sobivanje od podjetij namreč zahteva, da zavzamejo trajnostno stališče in ga tudi udeležijo. 'Check for recycling' je preprosta rešitev za vsa podjetja, ki želijo bolj skrbeti za okolje.

Poskrbite za varnost pri delu na daljavo.

Zavarovanje kibernetске zaščite za podjetja

Osnovna kritja zavarovanja:

- **odziv na incident** (kritje stroškov svetovanja, pravnih stroškov ...),
- **stroški ponovne vzpostavitve podatkov in programske opreme,**
- **odgovornost za kršitve zaupnosti in zasebnosti** (odškodninski zahtevki tretjih oseb),
- **odgovornost za omrežno varnost** (odškodninski zahtevki tretjih oseb).

Vse bo v redu.

triglav

triglav.si

Foto: Depositphotos

Varnost in zaščita

Epidemija nas je prisilila, da razmišljamo drugače

»Živimo v času, kjer ni nič normalno, kar pa vpliva tudi na varnost. Na splošno pa menim, da živimo v varni državi,« pravi Franci Petek, poveljnik Gasilske zveze Slovenije. Na Policiji so povedali, da so omejevalni ukrepi za preprečevanje širjenja covid-19 pozitivno vplivali na splošno varnostno problematiko v državi. Sicer pa v Upravi RS za zaščito in reševanje ocenjujejo, da imamo v Sloveniji veliko ponudnikov in rešitev za opremo za zaščito in reševanje, sami pa investirajo v opremo za posredovanje ob različnih naravnih nesrečah, predvsem podnebno pogojenih.

Ana Vučina Vršnak

Kontrola na mejah dodatno onemogoča storilce kaznivih dejanj, ki namerno potujejo po EU s ciljem izvrševanja kaznivih dejanj.

Na vprašanje, kakšna je splošna ocena o varnosti (v najširšem smislu) v Sloveniji nasploh in posebej v času korone ter kako ocenjujejo svoje posredovanje letos od časa razglasitve epidemije koronavirusa naprej, so nam na Policiji pojasnili, da so omejevalni ukrepi za preprečevanja širjenja covid-19 pozitivno vplivali na splošno varnostno problematiko v državi. Manj je bilo predvsem premoženjske kriminalitete, povečalo pa se je število spletnih goljufij in prevar. »Policija je vse naloge na področju odkrivanja in preiskovanja kriminalitete v teh turbulentnih časih izvajala nemoteno in aktivnosti prilagajala novo nastalim pogojem in varnostnemu trenutku. Ocenjujemo, da je bila varnostna situacija v Sloveniji v času izvajanja ukrepov ugodna, ugodna pa je tudi danes, saj policija zagotavlja varnost ne glede na razmere. Kljub navedenemu

pa stalno spremljamo gibanje kriminalitete, da se lahko pravočasno in ustrezno odzivamo na morebiten porast kaznivih dejanj ali na morebitne nove pojavnosti oblike,« pravijo.

Na Policiji so tudi dodali, da »vzpostavitev mejnih kontrol in ukrepov omejitve gibanja in karantene vsekakor izboljšujejo varnost znotraj države v povezavi s pojavom organiziranih mobilnih skupin in posameznikov, ki izvršujejo premoženjska kazniva dejanja«. Tako zaznavajo drastičen padec tatvin vozil ter tudi dela premoženjske kriminalitete povezane z vlomi. Kontrola na mejah predstavlja oviro prostemu pretoku oseb, vendar po drugi strani dodatno onemogoča storilce kaznivih dejanj, ki namerno potujejo po EU s ciljem izvrševanja kaznivih dejanj.

Zaradi ukrepov manj usposabljanj in vaj, kar lahko dolgoročno vpliva tudi na varnost

»Epidemija nas je prisilila, da razmišljamo drugače, da nismo sami in je potrebno misliti tudi na druge, predvsem pa, da za lastno varnost in zdravje lahko največ naredimo sami, ne glede na ukrepe, ki nam jih predpisuje Vlada RS,« je jasen Franci Petek, poveljnik Gasilske zveze Slovenije.

»Pri gasilcih je varnost vedno na prvem mestu, opravljamo nevarna dela, ki se jih s predpisi ne da natančno opredeliti. Smo izvzeti iz Zakona o varnosti in zdravju pri delu, kar pa ne pomeni, da ga v določenih delih ne uporabljamo. Na srečo v letošnjem letu ne beležimo bistvenih odstopanj, tudi težjih poškodb nismo imeli. Je pa zaradi ukrepov usposabljanj in vaj veliko manj, kar lahko dolgoročno vpliva tudi na varnost,« pove Petek.

Gasilci so obvezna javna gasilska služba in je zanje odgovorna lokalna skupnost. »Tako se vse investicije načrtujejo na ravni občin preko dolgoročnih planov, ki jih sprejme občinski svet oziroma lokalna skupnost. Delno pri sofinanciranju pomaga tudi država. Ena oblika pomoči države je tudi sofinanciranje gasilske zaščitne in reševalne opreme ter vozil,« pojasnjuje Petek.

Ministrstvo za obrambo RS od leta 2003 dalje vsako leto izda Razpis za sofinanciranje gasilske zaščitne in reševalne opreme, s katerim se sofinancira nabava določene gasilske zaščitne in reševalne opreme in gasilskih vozil. Vrednost sofinanciranja za leto 2021 znaša 2,4 mio EUR. Z razpisom so 757 prijaviteljem (prostovoljno gasilsko društvo – PGD ali gasilska zveza – GZ) sofinancirali nabavo 12.104 kosov opreme, od tega 149 celotnih gasilskih vozil, podvozij in nadgradenj; 106 motornih brizgal in agregatov; 233 izolirnih dihalnih aparatov; 11.616 osebne in druge zaščitne in reševalne opreme. Iz Požarnega sklada je bilo nabavljeno in društvom razdeljeno še 1.298 osebnih pozivnikov, 36 poveljniških pozivnikov ter 186 ročnih radijskih postaj.

Osnovna opremljenost ustrezna, manjka pa specialna oprema

»V zadnjih dvajsetih letih smo posodobili in zamenjali veliko opreme in vozil, še posebej velik korak smo naredili pri posodobitvi osebne zaščitne opreme. Tako lahko rečemo, da je osnovna opremljenost ustrezna, manjka pa nam specialna oprema. Tudi na tem področju se nakazujejo rešitve, saj bomo v naslednjem obdobju to opremo lahko nabavili tudi

s pomočjo evropskih sredstev,« nadalje pojasnjuje Petek. V Sloveniji sistem, ki temelji na prostovoljcih, odlično deluje in je priznan tudi v tujini. Kakovostno intervenirajo na zelo zahtevnih intervencijah in množičnih nesrečah, kjer potrebujejo veliko operativnih gasilcev. »V zelo kratkem času jih lahko zberemo tudi več tisoč,« je zadovoljen sogovornik.

Oprema za posredovanje ob različnih naravnih nesrečah

Na Upravi RS za zaščito in reševanje so v letošnjem letu nabavljali predvsem intervencijska vozila (Unimog, tovorno vozilo z nadgradnjo in kotalne zabojnike), opremo za posredovanje ob neurjih, opremo za reševanje ob vodi in na vodi, opremo za posredovanje ob neeksplozivnih ubojnih sredstvih ter osebno opremo (uniforme) za enoto za prečrpavanje vode in osebno opremo za tehnično potapljanje.

»Na našem področju v naslednjem obdobju do leta 2027 načrtujemo investicije v opremo za posredovanje ob različnih naravnih nesrečah, predvsem podnebno pogojenih (poplave, veliki požari v naravi, neurja) in drugih, kot so potres itd. Predviden je tudi nakup opreme za začasno nastanitev prebivalstva, kamor spadajo tudi zabojniki, ki so pogosto uporabljeni za namene spopadanja s covidom-19,« nam je dejal generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje Darko But.

V obdobju do leta 2023 je načrtovana izvedba projekta Zagotavljanje ustrezne opreme za izvajanje nalog ZRP v primeru podnebno pogojene nesreče na državni, regionalni in lokalni ravni, v okviru katerega bodo zagotovljena manjkajoča specialna tovorna vozila z namenskimi nadgradnjami za odziv na poplave. Gre za prvo fazo nakupa specializirane opreme, ki bo sofinancirana z evropskimi kohezijskimi sredstvi za obdobje 2014-2020, dobava dodatne specializirane opreme za odziv na podnebno pogojene nesreče pa bo predvidoma tudi predmet večletnega finančnega okvira za obdobje 2021-2027. Kot je dejal But, so del sistema nabav v okviru Ministrstva RS za obrambo, ki ga izvaja Direktorat za logistiko.

Policija oz. MNZ sodelujeta z različnimi domačimi podjetji

Vsa oprema, ki jo ima policija, je namenjena tudi uporabi za primere zaščite in reševanja (telekomunikacijska oprema, brezpilotniki, defibrilatorji, alpinistično jamarska oprema, potapljaška oprema, oprema za reševanje s helikopterjem ...). Policija oz. Ministrstvo za notranje zadeve RS (MNZ) sodelujeta z različnimi domačimi podjetji tako pri nabavi zaščitne in varovalne opreme policistov. »Še posebej se lahko v zadnjih letih pohvalimo, da smo kar nekaj novih rešitev – produktov pripravili v sodelovanju s slovenskimi podjetji. Seveda pa je velikokrat tudi težava, saj smo glede na specifičnost našega dela in predvsem specifične tehnologije in produkte velikokrat premajhni trg, da bi bili zanimivi za večje proizvajalce opreme,« so dejali na Policiji. gg

Gasilci v letošnjem letu ne beležijo bistvenih odstopanj, tudi težjih poškodb niso imeli. Imajo pa manj usposabljanj in vaj.

Vrednost sofinanciranja gasilske zaščitne in reševalne opreme za leto 2021 znaša 2,4 mio EUR.

Na Upravi RS za zaščito in reševanje so letos nabavljali predvsem intervencijska vozila, opremo za posredovanje ob neurjih, za reševanje ob in na vodi ipd.

Policija in MNZ se lahko v zadnjih letih pohvalita, da so kar nekaj novih rešitev – produktov pripravili v sodelovanju s slovenskimi podjetji.

Mesec požarne varnosti

Vsako leto oktobra potekajo aktivnosti v okviru projekta Oktober – mesec požarne varnosti, v kateri Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije ter Slovenskim združenjem za požarno varstvo pripravi aktivnosti s področja varstva pred požarom za različne ciljne skupine.

Finančni nasvet

Foto: Zare Modlic

Nakup energentov kot ključna postavka pri gibanju prihodnje dobičkonosnosti

Preverite scenarije sprejemljivih cen pri kupcih in možnosti dobave energentov od trgovcev z energenti.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Rekordno visoke cene plina so se redko obdržale na tako visoki ravni več kot nekaj mesecev.

Izziv za poslovodstvo: *Naša družba je večji porabnik in mora za naslednje leto zakupiti ustrezno količino energentov (elektrike in plina), s katerimi bomo zagotovili ustrezno raven proizvodnje. Kljub vlaganjem v energetsko učinkovitost proizvodnje nam stroški energentov zaradi narave dejavnosti predstavljajo okoli 8 % prodaje. Aktualne cene energentov, ki nam jih ponujajo trgovalne družbe, so skoraj še enkrat višje kot lani.*

Kdaj naj zakupimo ustrezne količine oz. kako visoko ceno energentov naj uporabimo, ko delamo kalkulacijo proizvodne cene in se dogovarjamo za končno prodajno ceno? Vsi naši kupci niso pripravljeni sprejeti dviga cen v višini 3-4 %, ki se nam obeta samo iz tega naslova.

Dvig cen energentov predvsem posledica močnega okrevanja svetovnega gospodarstva

Časovno okno za nakup večjih količin energentov za naslednje leto se zapira, kar vas spravlja v nezavidljiv položaj. Številna podjetja se že od začetka leta soočajo samo še z rastočimi cenami elektrike in plina, ki bodo dobavljene v naslednjem letu. Moč povpraševanja po energentih s strani industrije in gospodinjstev je bila v srednji Evropi močna, hkrati pa na ponudbeni strani primanjkuje tako plina kot elektrike po konkurenčnih cenah. Evropske cene plina za leto vnaprej so se na podlagi pritiskov hitrega praznjenja skladišč med lansko zimo, izrazitega povpraševanja azijskih držav, ki je tja privabilo ladje z utekočinjenim zemeljskim plinom, in vzdrževalnih del, ki so omejila obseg ponudbe plina po prenosnem omrežju za obnovev zalog v skladiščih, v primerjavi z enakim obdobjem lani več kot podvojile. Cena emisijskih kuponov se je od lanskega novembra prav tako več kot podvojila in v septembru 2021 z več kot 63 EUR/t dosegla rekord. Cene fizičnih pošiljk premoga v Evropo so se prav tako močno povečale in presegle 160 USD/t za prihodnje četrtletje. Tako je mejna cena proizvodnje električne energije z vključevanjem stroškov virov začela strmo naraščati in v septembru na Madžarskem (referenčni trg za Slovenijo) za prihodnje leto presegla ceno 110 EUR/MWh. Na kratek rok (1-2 meseca) je zelo težko določiti, ali bodo nabavne cene elektrike in plina za dobavo v naslednjem letu višje ali nižje.

Preverite pri kupcih povsem odkrito o sprejemljivem dvigu cen

Vašo odločitev o tem, ali so aktualne cene sploh ekonomsko sprejemljive za vaše kupce, je potrebno

predhodno preveriti. Če so zgolj del kompleksne verige, se lahko zgodi, da navedenega dviga ne bodo želeli v celoti prenesti nase in kasneje na svojega kupca. V tem primeru imate dve možnosti: zavoljo kakovostnega dolgoročnega sodelovanja del bremena dviga energentov prenesete v lastno nižjo maržo, ali pa se konkretnemu naročilu odpoveste. Če se naročilu odpoveste, morate oceniti, ali lahko posledično proste kapacitete zapolnite z morebitnim programom, ki vam prinaša višji oziroma vsaj pozitiven ekonomski dobiček. Če ste na strani stroškov fleksibilni (zaposleni iz agencij, najem strojev z možnostjo odpovedi), je tudi odločitev o tem, da proizvajate manj in preostali del z ekonomskim dobičkom (vsaj pozitivna EBITDA) povsem ustrezna. Če je delež fiksnih stroškov visok (zaposleni za nedoločen čas, zaščiteni delavci, stroji, ki potrebujejo visok tekoč izkoristek), je z naročili potrebno pokriti vsaj te stroške in del variabilnih. Pri pogovorih s kupci se morate zavedati, da je dvig cen energentov za industrijo prisoten v vseh evropskih državah in da lahko potencialno dobi ugodnejšega dobavitelja le v primeru, da je ta predhodno zakupil večjo količino energentov še v letu 2020, kar pa je manj verjetno, saj je bilo v letu 2020 še veliko neznank o okrevanju gospodarstev v 2021 in 2022.

Dogovor s trgovci z energenti lahko prinese rešitev

Kot večji kupec energentov lahko pri trgovcih z energenti preverite možnost dela nabave fiksne količine energentov takoj ali po tranšah in dela variabilne, kjer boste morali plačati spot oz. tekočo tržno ceno. S tem si boste zagotovili minimalno zakupljeno količino energentov po aktualni forward ceni in fiksirali pomemben del EBITDA in realizacije, za preostanek proizvodnje pa boste poiskali kupce, ki bodo pripravljeni plačati proizvodno ceno, ki bo odražala aktualno tržno ceno. Možno je namreč tudi to, da bodo cene energentov v 2022 zanihale navzdol, sploh v primeru, ko se bo aktualno močan zagon proizvodnje umiril in se bo proizvodna cena električne energije znižala. Pri plinu lahko rečemo, da so aktualne tržne cene zgodovinsko ene najvišjih in se vsaj v preteklosti niso dolgo obdržale na aktualnih nivojih. Večjim porabnikom, ki jim stroški energentov predstavljajo velik del končne prodajne cene izdelka, pa svetujemo kupovanje energentov v tranšah za več let naprej, kar omogoča večjo predvidljivost pri načrtovanju in doseganje ustrezne povprečne cene. **gg**

Analitika
GZS

Okoljski nasvet

MOP začel postopek za spremembo embalažne uredbe

Predlog spremembe uredbe, ki je od 6. septembra 2021 dalje v javni razpravi, ponovno uvaja prostovoljno označevanje embalažnih materialov.

Antonija Božič Cerar, GZS

Foto: Zare Modic

Uredba o embalaži in odpadni embalaži, sprejeta aprila letos, uvaja obvezno označevanje embalažnih materialov s 1. januarjem 2022. Na ministrstvo smo v imenu članov poslali več vprašanj glede te obveznosti in končno tudi poziv, da naj poteka označevanje embalažnih materialov na prostovoljni osnovi.

Ali označevanje embalažnih materialov lahko predstavlja problem?

Čeprav se zdi označevanje embalažnih materialov dokaj enostavno, na GZS dnevno prejemamo obvestila članov, da jim tovrstno označevanje predstavlja težave z vidika tehnične izvedbe in stroškov. Kratek rok za prilagoditev embalaže novim zahtevam ustvarja tudi problem zaradi zalog obstoječe neuporabljene embalaže, ki bi jo morali zavreči.

Člani izpostavljajo tudi vprašanje smiselnosti tovrstnega označevanja, še posebej pri navadni kartonski transportni embalaži, ki jo je možno enostavno prepoznati brez dodatnega tiska ali označb o vrsti materialov, pri čemer ostanki lepila in tisk na kartonu slabšata možnost njihove reciklaže. Veliko je negotovosti, kje na embalaži naj bo postavljena oznaka, še posebej pri embalaži, sestavljeni iz več delov in različnih materialov, ki se lahko med odpadki znajdejo ločeno.

Kaj pravi EU?

Drugi odstavek 8. člena Direktive 94/62/ES določa, da je za lažje zbiranje, ponovno uporabo in predelavo, vključno z recikliranjem, za prepoznavanje in razvrščanje v zadevni gospodarski panogi na embalaži navedena vrsta uporabljenega(-ih) embalažnega(-ih) materiala(-ov) na podlagi Odločbe Komisije 97/129/ES o določitvi sistema prepoznavanja embalažnih materialov (v nadaljnjem besedilu: Odločba 97/129/ES).

Sistem prepoznavanja embalažnih materialov, vzpostavljen z Odločbo 97/129/ES, vsebuje številke in črkovne okrajšave za embalažne materiale, ki so navedeni v Prilogah I do VII te odločbe. V 3. členu Odločbe 97/129/ES je določeno, da je njihova uporaba prostovoljna za materiale, ki so navedeni v njenih prilogah, pa tudi, da se odločitev, ali naj se sistem prepoznavanja vpelje kot obvezen za katerikoli material, lahko sprejme skladno s postopkom iz 21. člena Direktive 94/62/ES. Ker na ravni EU še ni bila sprejeta taka odločitev, je treba zaradi zagotavljanja delovanja notranjega trga in preprečevanja trgovinskih ovir v

skladu s 1. členom Direktive 94/62/ES ustrezno popraviti 9. člen Uredbe o embalaži in odpadni embalaži, s katerim je v notranji pravni red izveden prenos 8. člena Direktive 94/62/ES.

Kaj pa označevanje plastičnih lončkov za pijačo za enkratno uporabo?

V Uradnem listu RS št. 131/2021 je bila objavljena uredba o prepovedi dajanja nekaterih plastičnih proizvodov za enkratno uporabo na trg v Republiki Sloveniji in o označevanju nekaterih plastičnih proizvodov. Med proizvodi za enkratno uporabo, ki morajo biti označeni, so poleg higienskih vložkov, tamponov in aplikatorjev tamponov, vlažilnih robčkov za osebno nego in gospodinjsko uporabo ter tobačnih izdelkov s filtri in filtrov, ki se tržijo za uporabo v kombinaciji s tobačnimi izdelki, tudi plastični lončki za pijačo.

Našteti proizvodi ali njihova embalaža morajo biti označeni v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2151 z dne 17. decembra 2020 o določitvi pravil o harmoniziranih specifikacijah za označevanje plastičnih proizvodov za enkratno uporabo iz dela D Priloge k Direktivi (EU) 2019/904 Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje (UL L št. 428 z dne 18. 12. 2020, str. 57), zadnjič popravljen s Popravkom (UL L št. 77 z dne 5. 3. 2021, str. 40). [gg](#)

Na ravni EU še ni bila sprejeta odločitev, da naj se sistem prepoznavanja embalažnih materialov vpelje kot obvezen. Zaradi zagotavljanja delovanja notranjega trga in preprečevanja trgovinskih ovir, bo po predlogu spremembe Uredbe o embalaži in odpadni embalaži, ki je bila dana v javno razpravo 6. 9. 2021, odločitev, ali embalažne materiale označevati ali ne, prostovoljna.

Harmonizirane specifikacije za označevanje za lončke za pijačo.

•SID Banka

Financiranje podjetij za obratna sredstva in naložbe z možnostjo jamstva EGF.

Kreditni za:

- gospodarske družbe
- samostojne podjetnike
- zadrage
- javne zavode ali javne gospodarske zavode

- za **kritje obratnih sredstev in izvedbo naložb**
- od 100.000 EUR
- ročnost od 1 do 20 let
- z jamstvom Panevropskega garancijskega sklada (jamstvo EGF) kot sredstvom zavarovanja kredita do nižje obrestne mere kredita in brez dodatnih zavarovanj

Vloge sprejemamo na
<https://vloge.sid.si/>

#Believe
InSmall

SID banka lahko za zavarovanje kredita uporabi finančni instrument, ki ga izvaja Evropski investicijski sklad v okviru Panevropskega garancijskega sklada ob finančni udeležbi posameznih držav članic EU.

www.sid.si

financiranje@sid.si

01 2007 480

CEMP

Mednarodni kotiček

Predstavljamo aktivnosti in informacije Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) na GZS

KAJ PRIPRAVLJAMO?

1. 10.	B2B	MEDICA Healthcare Brokerage Event 2021
11.-15. 10.	B2B	FOSHAN Household Essentials Exhibition - poslovni razgovori s kitajskimi dobavitelji
21. 10.	Webinar	Predstavitve poslovnih priložnosti v Moldaviji
oktober	Vhodna gospodarska delegacija	Obisk gospodarske delegacije iz Ukrajine (tbc.)
oktober	Vhodna gospodarska delegacija	Obisk gospodarske delegacije iz Rusije (tbc.)

*Razpored dogodkov ni končen.

POSLOVNA POVPRASEVANJA
PP 21/ Država povpraševanja: Hrvaška

Poslovni interes: Podjetje povprašuje po papirnatih vrečkah.
 Dejavnost: Proizvodnja papirnatih vrečk.

PP 22/ Država povpraševanja: Izrael
 Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po rokavicah za enkratno uporabo.
 Dejavnost: Proizvodnja rokavic.

PP 23/ Država povpraševanja: Izrael
 Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po pohištvu za kozmetične in pedikerske salone.
 Dejavnost: Proizvodnja pohištvene opreme.

PP 24/ Država povpraševanja: Velika Britanija
 Poslovni interes: Podjetje iz Velike Britanije išče proizvajalca lesenega in kovinskega pohištva.
 Dejavnost: Proizvodnja pohištvene opreme.

PP 25/ Država povpraševanja: Izrael
 Poslovni interes: Podjetje iz Izraela povprašuje po ginekološko - medicinski oprepi.
 Dejavnost: Proizvodnja medicinskih pripomočkov.

PP 26/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Izraela išče proizvajalca dentalnih pripomočkov.
 Dejavnost: Proizvodnja dentalne opreme.

PP 27/ Država povpraševanja: Latvija
 Poslovni interes: Podjetje iz Latvije išče proizvajalca brezšivnih cevi in fittingov.
 Dejavnost: Proizvodnja cevi in fittingov.

PP 28/ Država povpraševanja: Izrael
 Poslovni interes: Podjetje iz Izraela išče proizvajalca farmacevtskih izdelkov, medicinskih pripomočkov, medicinske prehrane in otroške hrane.
 Dejavnost: Proizvodnja medicinskih instrumentov, naprav in pripomočkov, proizvodnja homogeniziranih in dietetičnih živil.

PP 29/ Država povpraševanja: Izrael
 Poslovni interes: Podjetje iz Izraela išče proizvajalca gradbenega orodja.
 Dejavnost: Proizvodnja orodja.

V primeru vašega interesa po posameznem navedenem povpraševanju le-tega sporočite na elektronski naslov: anze.gospeti@gzs.si. Pripisite številko povpraševanja, ime vašega podjetja in matično številko ter vaš elektronski naslov, na katerega vam bomo poslali kontaktne podatke povpraševalca. Informacije in kontaktne podatke povpraševalcev posredujemo samo članom GZS!

DOBA FAKULTETA

Vodilna mednarodna online fakulteta z aktualno ponudbo sodobnih dodiplomskih, magistrskih in doktorskih programov. Izkoristite priložnost in se odločite za digitalni – 100% online študij v sodobnih programih na DOBA Fakulteti. Pri vpisu boste člani GZS imeli 180,00 EUR popusta.

SIQ Ljubljana

Strokovna, neodvisna in nepristranska institucija, ki nudi celovite rešitve s področja ocenjevanja sistemov vodenja, preskušanja in certificiranja proizvodov, meroslovja in izobraževanja. Mednarodno veljavnost in strokovni nivo našega dela potrjujejo številne akreditacije in članstva v mednarodnih certifikacijskih shemah in združenjih. Članom GZS nudimo brezplačno predavanje o zahtevah standardov za sisteme vodenja in 5 % popust za pridobitev certifikata.

PISKAR d.o.o.

Podjetje že več kot 30 let skrbi za okolje in dom ter vam nudi različne vrečke in številne druge izdelke za gospodinjstvo iz lastnega prodajnega programa ali programov drugih blagovnih znamk. Ponujamo širok nabor raznolikih vrečk in drugih izdelkov za dom in gospodinjstvo ter pakiranje najrazličnejših predmetov v proizvodnih obratih ali industriji. Na voljo so številne različne vrečke, ki so primerne za stik z živili, vrečke za ločevanje odpadkov, biorazgradljive vrečke, vrečke za sesalce, filtri za kavne aparate ter še številni drugi izdelki, ki jih lahko najdete na številnih prodajnih mestih po Sloveniji ali jih poiščete v naši spletni trgovini. Za člane GZS 10% popust na celoten nakup v trgovini Piskar v Ljubljani ali na naši spletni strani.

TRIMUŽIJAT d.o.o.

Podjetje že več kot 22 let skrbi za razvoj frizerskih salonov. Poleg kvalitetnih izdelkov za nego las je svoj prodajni program razširilo na vse izdelke in storitve, ki jih sodobni frizer potrebuje pri svojem delu. Članom GZS nudimo 8 % popust za nakup izdelkov blagovne znamke 100 % safe.

Micro Team d.o.o.

Skupina strokovnjakov, ki se od leta 1999 nabira znanja in izkušnje na različnih področjih delovanja. Prav to nam omogoča, da se z lahkoto spopademo s problemom, ki se pojavi pri uporabi računalnika. Smo polni idej, domisliv in načinov, kako vam na najbolj prijeten in prijazen način prikazati in vas hkrati naučiti uporabljati računalnik in posamezne programe. V letu 2003 smo postali pooblaščenec ECDL izpitni center (Evropsko računalniško spričevalo), prav tako smo partner z Microsoft Slovenija. Za vse člane Gospodarske zbornice Slovenije smo pripravili 15% popust na vsa naša izobraževanja izobraževanja. Preverite pestro ponudbo vseh delavnic na naši spletni strani, vendar v kolikor imate kakšne posebne želje, se nam oglasite in se vam prilagodimo.

Posebne akcije popustov!

Želite povečati svojo prodajo in prepoznavnost, brezplačno?

Vas zanimajo ugodnejše ponudbe produktov in storitev?

Izkoristite sistem Član-Članu GZS!

Član-Članu – Katalog GZS
 clan-clanu.gzs.si

Stališča

»Vsak posameznik bi moral prevzeti odgovornost in tudi stroške«

»Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) pozdravlja odločitev Vlade RS, da se kljub poslabšanju epidemiološke situacije v RS gospodarskih dejavnosti ne zapira ter da gospodarstvo lahko posluje pod zagotavljanjem pogoja PCT v čim večjem obsegu. Na GZS zagovarjamo čim večjo precepljenost prebivalstva proti covidu-19 ter spodbujanje zaposlenih k cepljenju, saj bomo le na ta način zagotovili odprtost države tudi v jesenskem in zimskem obdobju,« je povedal generalni direktor GZS Aleš Cantarutti.

»V zvezi z vladnim odlokom, ki je začel veljati s 15. 9. 2021, pa smo na GZS kritični do odločitve vlade, da se strošek testiranja vseh zaposlenih prenese na delodajalce. Ocenjujemo, da delodajalci ne morejo kriti stroškov testiranja zaposlenim, ki se ne želijo odločiti za brezplačno alternativo – cepljenje. Po našem mnenju naj vsak posameznik nosi odgovornost za svojo odločitev ter s tem tudi za stroške testiranja, v kolikor se ne odloči za cepljenje in za to nima utemeljenih zdravstvenih razlogov. Obenem poudarjamo, da testiranje zaposlenih v vseh dejavnostih za delodajalce poleg velike stroškovne obremenitve predstavlja tudi dodatno časovno in organizacijsko ter kadrovsko obremenitev. Glede na primerjavo držav EU je precepljenost prebivalstva v RS pod evropskim povprečjem. Zato smo mnjenja, da je potrebno od kolektivne odgovornosti tudi v Sloveniji preiti na osebno odgovornost vsakega posameznika.«

»Dodatno bi radi opozorili tudi na dejstvo, da gospodarstvo ne more slediti hitrim in nejasnim spremembam vladnih odlokov, ki ne predvidevajo ustreznega prehodnega obdobja za gospodarstvo, saj se ob vsaki uveljavitvi odloka izpostavi veliko neresenih vprašanj. Vsaka sprememba odloka namreč za posamezno podjetje predstavlja velik kadrovske, organizacijske in finančne zalogaj. Glede na to, da se s 15. 9. 2021 za vse zaposlene v RS vzpostavlja pogoj PCT za opravljanje dela, pa se nam zastavlja tudi vprašanje, ali je na trgu dovolj testov za samotestiranje.«

Trgovci s tehničnim blagom zaradi sprejetega odloka v primerjavi z živilskimi trgovinami v neenakopravnem položaju

Člani Sekcije trgovcev tehničnega blaga, ki deluje v okviru GZS - Podjetniško trgovske zbornice, razumejo izjeme pri zahtevi PCT pogojev za delovanje živilskih trgovin. Hkrati pa opozarjajo na neenakopraven položaj, v katerem so se znašle trgovine s tehničnim blagom.

»Trgovci s tehničnim blagom smo zaradi sprejetega odloka v primerjavi z živilskimi trgovinami postavljeni v neenakopraven konkurenčni položaj. Če želimo vsaj

nekoliko bolj izravnati konkurenčni položaj, predlagamo, da se izjeme v živilskih trgovinah omejijo pri prodaji asortimana, ki ne sodi med živila in pijačo. To pomeni, da se v teh trgovinah izloči prodaja tehničnega blaga, ker sicer pridemo v položaj, da za enako blago, ki ga prodajajo trgovine s tehničnim blagom, v živilski trgovini, ni potreben PCT pogoj, kar ustvarja konkurenčno neenakopraven položaj,« poudarjajo. Dodajajo, da »tehnične trgovine niso bile izvor okužb s covidom-19, pretežno ne zaradi visokega zavedanja in spoštovanja vseh ukrepov, manjšega števila obiskovalcev in kontroliranega upravljanja z blagom. Ker je namen odloka omejevati širjenje okužbe in preprečevati obolevanje ljudi (zaposlenih, kupcev), menimo, da bi morala ureditev PCT pogoja veljati enako za vse trgovce.«

Opozarjajo, da bo prišlo do manjše frekvence obiska tehničnih trgovin, kar bo imelo za posledico padec prometa v trgovinah, na drugi strani pa bodo znatno narasli stroški zaradi stroškov testiranja, dodatne delovne sile za preverjanje PCT pogoja in stroškov za nakup dodatnih pripomočkov za preverjanje PCT pogojev pri kupcih. Prevalitev stroška testiranja zaposlenih v celoti na delodajalca je prevelika obremenitev, zato menijo, da bi strošek morala prevzeti država ali pa vsak posameznik, ki se ni cepil.

Stroški testiranja bremenijo delodajalce, kar negativno vpliva na celotno slovensko gospodarstvo

Na Trgovinski zbornici Slovenije (TZS), Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije (OZS), Združenju delodajalcev Slovenije (ZDS) ter Združenju delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) poudarjajo, da strošek testiranja zaposlenih nikakor ne more bremeniti delodajalcev. Vsakršne dodatne finančne obremenitve podjetij prinašajo izrazito negativne učinke za slovensko gospodarstvo, saj jih marsikatero že tako prizadeto podjetje enostavno ne bo preneslo. Reprezentativne delodajalske organizacije menijo, da delodajalci ne morejo kriti stroškov testiranja zaposlenim, ki se ne želijo odločiti za brezplačno alternativo – cepljenje. Prelaganje finančnega bremena testiranja na delodajalce ne bo prispevalo k višji stopnji precepljenosti prebivalstva, še več – prepričani so, da bo imelo celo nasprotni učinek. Na Vlado RS so naslovili predlog za določitev pravnih podlag, na podlagi katerih bodo zaposleni, ki morajo na delovnem mestu izpolnjevati pogoj PCT, stroške testiranja krili sami. Predlagali so, da se poda jasno stališče, da se čas testiranja ne všteva v delovni čas zaposlenih, določijo pa naj se tudi pravne podlage, ki bodo delodajalcem omogočale preverjanje pogoja PCT.

V Gospodarskem krogu obžalujejo umik predloga uvedbe razvojne kapice

Gospodarske organizacije, ki sodelujejo v okviru Gospodarskega kroga (Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje Manager, SBC – Klub slovenskih podjetnikov in AmCham Slovenija) obžalujejo umik predloga uvedbe razvojne oz. socialne kapice, ki je bil del predlaganega Zakona o debirokratizaciji. Razvojna kapica je eden od pomembnih ukrepov za izboljšanje poslovnega okolja, ki je eden od osnovnih predpogojev za gospodarski razvoj in rast. Visoke dodane vrednosti in bolj produktivnega gospodarstva ni brez visoko strokovnih in usposobljenih zaposlenih. V Gospodarskem krogu pozdravljajo vse napore v smeri debirokratizacije države, še posebej se zavzemajo za večjo učinkovitost v administrativnih postopkih ter zmanjšanje količine in kompleksnosti predpisov, ki zmanjšujejo preglednost in pravno varnost ter ovirajo poslovanje. Žal pa do pomembnega izboljšanja poslovnega okolja in s tem naše konkurenčnosti (ki je prav po letošnjih podatkih IMD spet padla) brez razvojne oz. socialne kapice in spodbudnejše davčne politike ne bo prišlo.

Novice

Zaveza za 5 % manj sladkorja v brezalkoholnih pijačah

Podjetja iz sektorja brezalkoholnih pijač so prve zaveze podpisala leta 2015, ko so se zavezala, da brezalkoholnih pijač ne bodo oglaševala otrokom, mlajšim od 12 let, da se bodo odgovorno obnašala v osnovnih in srednjih šolah, da bodo jasno informirala potrošnike o energijski vrednosti na lastnih blagovnih znamkah, da bodo potrošniku ponujala čim širšo ponudbo različnih pijač ter da bodo spodbujala zdrav življenjski slog zaposlenih, pa tudi celotne družbe.

Na 6. obletnico podpisa prvih zavez so podpisniki podpisali dodatno zavezo odgovornosti, s katero se zavezujejo, da bodo do konca leta 2025 v brezalkoholnih pijačah znižali vsebnost sladkorja in s tem tudi povprečen energijski iznos 100 ml brezalkoholnih pijač za 5 %.

Marián Šefčovič, predsednik Združenja industrije pijač, je povedal, da se člani Združenja industrije pijač zavedajo, da je vzajemni, trajnostni odnos do potrošnikov in narave eden ključnih dejavnikov, ki bo v naslednjih letih oblikoval našo prihodnost. Zaveze odgovornosti spoštujejo, podpirajo, jih dosledno izvajajo in jih bodo tudi v prihodnje. »Ponosni smo, da je trajnostno

Bolečina je nadloga.

Obvladajte jo, preden postane neznosna.

www.nalgesin.si

Učinkuje v
15 minutah ⁽¹⁾
in deluje do 12 ur.

Nalgesin® S. Hitro opravi z bolečino.

1. Sevelius H et al. Bioavailability of Naproxen Sodium and Its Relationship to Clinical Analgesic Effects. Br J Clin Pharmacol 1980; 10: 259-63.

delovanje že postalo del našega vsakodnevne razmišljanja in načrtovanja razvoja. To je namreč pomembna zaveza in obljuba bodočim generacijam lepšo prihodnost,« je dejal.

Dr. Tatjana Zagorc, direktorica GZS - Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij, je izpostavila, da je zaveza za še manj sladkorja v brezalkoholnih pijačah vredna vse pozornosti. »Proizvajalci brezalkoholnih pijač je od leta 2015, ko so se zavezali k čim širši ponudbi pijač različnih prehranskih profilov, uspelo znižati povprečen energijski iznos 100 ml brezalkoholnih pijač za 6 %, kar je pomemben dosežek. S podpisom nove zaveze odgovornosti pa so podpisniki dodatno konkretizirali svojo zavezo k zniževanju vsebnosti sladkorja v brezalkoholnih pijačah, ki je v izhodiščnem letu 2020 znašal 6,46 g/100 ml pijače.«

Dodatno zavezo odgovornosti so podpisala podjetja: Atlantic Droga Kolinska d.o.o., Coca-Cola HBC Slovenija d.o.o., Costella d.o.o., Dana d.o.o., Fructal d.o.o., Nektar Natura d.o.o., Pivovarna Laško Union d.o.o., Radenska d.o.o. in Vital Mestinje d.o.o..

na slovesni prireditvi v Laškem podelili omenjeni certifikat.

Na podelitvi certifikatov je bil navzoč tudi minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj, ki je ob tej priložnosti čestital prejemnikom certifikata in med drugim izpostavil pomen trajnostnega delovanja in družbene odgovornosti podjetij, zlasti v negotovem obdobju, ki ga kroji epidemija koronavirusa.

Po besedah Mitje Gorenščka, izvršnega direktorja GZS, se podjetja in organizacije vse bolj zavedajo, da je družbena odgovornost pomemben dejavnik pri dobrih medsebojnih odnosih v podjetju in da pozitivno vpliva tudi na zaposlovanje novih sodelavcev.

Foto: Matic Krenžar

Čisti neto dobiček trgovskih družb je bil zaradi koronakrize v letu 2020 nižji za petino.

Sekcija trgovcev tehničnega blaga je sprejela program dela, izvolila petčlanski izvršilni odbor in za predsednika sekcije za štiriletni mandat izvolila Miho Drganca iz podjetja BIG BANG, d.o.o.

Foto: Kraljart

GZS – Zbornica MedTech Slovenija: Predloga novel zakonov s področja zdravstva ustavno sporna

Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter predlog novele Zakona o lekarniški dejavnosti sta po mnenju GZS – Zbornice MedTech Slovenija ustavno sporna ter odločno posegata in kršita pravice pacientov. Njuno sprejetje bi dodatno zmanjšalo dostopnost do zdravstvenih storitev za paciente. O tem so se strinjali udeleženci spletne okrogle mize GZS – Zbornice MedTech Slovenija z naslovom »Koliko zdravja si lahko še privoščimo? Lahko še govorimo o ustavni pravici do zdravja?«. Okroglo mizo si lahko ogledate na tej povezavi: <https://youtube.com/watch?v=lvzO8AHXflg>.

Cestnina za tovorna vozila: DKV Mobility nudi plačevanje nove cestnine e-TOLL na Poljskem

Stranke družbe DKV Mobility, enega vodilnih ponudnikov storitev mobilnosti v Evropi, bodo lahko v prihodnje brez gotovine plačevale novo cestnino e-TOLL na Poljskem. Prevozniki se lahko prek podjetja registrirajo za obračunavanje novega elektronskega cestninjenja na Poljskem (uradni začetek 1. oktobra). To lahko storijo tako, da se odločijo za napravo v vozilu, ki se lahko uporablja na nacionalni ravni na Poljskem. Stranke, ki že uporabljajo DKV BOX EUROPE, pa enostavno naročijo novo storitev in jo aktivirajo na svojem cestninskem boxu.

62 podjetij in organizacij prejelo pristopni certifikat Družbeno odgovoren delodajalec

Vse več podjetij in organizacij posveča posebno skrb izboljšanju delovnega okolja in organizacijske klime za večje zadovoljstvo zaposlenih. V ta namen se odločajo za različne ukrepe, s katerimi krepijo družbeno odgovorno delovanje. Med njimi je tudi 62 podjetij in organizacij, ki so se lani in letos prijavila v postopek certificiranja za pridobitev pristopnega certifikata Družbeno odgovoren delodajalec. Nosilec projekta, Ekvilib Inštitut, in partnerji, Gospodarska zbornica Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Združenje delodajalcev Slovenije, so jim v ponedeljek, 13. septembra 2021,

Ustanovljena Sekcija trgovcev tehničnega blaga

Generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) Aleš Cantarutti je prepričan, da bodo člani nove sekcije v okviru GZS uspeli uresničiti zastavljene cilje, pri čemer jim bo zbornica »pomagala po vseh svojih močeh«. Po besedah Cantaruttija je tesna povezanost podjetij znotraj ožjega dela panoge izjemnega pomena. Poudaril je nujnost čimprejšnje omejitve epidemije ter izpostavil, da mora tudi gospodarstvo, predvsem tisto, ki je neposredno vključeno v posamezne panoge, sektorje, sodelovati pri oblikovanju konkretnih protikoronskih ukrepov. »S to sekcijo smo sedaj dobili kritično maso idej, predlogov in tudi organizacijsko uvrščenost v Podjetniško trgovsko zbornico,« je še dejal in dodal, da verjame, da se bo sekcija z aktivnim delom še krepila.

Predsednik UO Podjetniško trgovske zbornice Brane Lotrič je poudaril, da so »ustanovni zbor pripravili skupaj z iniciativno skupino za ustanovitev te naše nove Sekcije.«

V nadaljevanju je glavni ekonomist pri GZS Bojan Ivanc poudaril, da predstavlja trgovina 12 % dodane vrednosti vseh dejavnosti nacionalnega gospodarstva.

Foto: Kraljart

Napovednik

4. oktober 2021 – Ljubljana

Seminar Pomen pravilnega prezračevanja za zdravo bivanje v javnih stavbah

Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala GZS vabi na seminar, na katerem želijo opozoriti na možnosti in pozitivne učinke, ki jih z vgradnjo sodobnih in učinkovitih prezračevalnih sistemov lahko dosežemo v javnih stavbah.

4. – 8. oktober 2021 – Ljubljana

Teden kibernetike varnosti

Teden kibernetike varnosti bo potekal v Digitalnem središču Slovenije. Poudarek bo na implementaciji in dvigu kibernetike varnosti na delovnih mestih ter izmenjavah izkušenj in dobrih praks med Slovenijo in državami, ki so vodilne na nekaterih področjih kibernetike varnosti. Dogodek bo potekal hibridno.

5. oktober 2021 – Dravograd

Seminar Odnosi med zaposlenimi in obvladovanje stresa

Kako probleme in konflikte v odnosih spreobrniti v priložnosti za svojo osebno in poslovno rast. Udeleženci se naučijo upravljati svoje čustvene odzive in reševati konflikte za korist usklajenega delovanja kolektiva.

6. oktober 2021 – Laško

14. Zbor članov ZPS

Štirinajsti zbor članov ZRS bo potekal pod geslom »Samozavestno ustvarjamo svojo prihodnost!«

7. – 8. oktober 2021 – Laško

23. Kongres izvajalcev računovodskih storitev

Dogodek, ki bo potekal pod geslom »Skupaj ustvarjamo prakso brez ovir«, je namenjen predstavitvi najaktualnejših tem s področij, ki neposredno vplivajo na opravljanje dejavnosti izvajalcev računovodskih storitev.

7. oktober 2021 – Portorož

Posvet SRIP MATPRO 2021: Vizija RISS za učinkovit dvojni prehod

Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije za zeleno, digitalno in konkurenčno gospodarstvo. Dogodek pod okriljem SRIP MATPRO je namenjen srečanju in izmenjavi mnenj med slovenskim gospodarstvom in institucijami znanja.

7. oktober 2021 – Ljubljana in splet

Dan ženskega podjetništva 2021 – Različni vidiki in financiranje ženskega podjetništva

Glavna tema dogodka je, kako lahko podjetnice izkoristijo zeleno in digitalno preobrazbo. Predstavljene bodo uspešne podjetnice in njihovi poslovni modeli za prihodnost ter evropske politike in strategije financiranja, katerih namen je, da Evropa postane bolj trajnostna, digitalna in vključujoča. Dan ženskega podjetništva 2021 bo potekal v sklopu dogodka na nivoju Evropske komisije z naslovom Wegate* Summit 2021: WE are the Next Generation. Drugo srečanje »Wegate Summit« bo v celoti virtualno.

7. oktober 2021 – splet

Zaključevanje prodajnih pogajanj

Treningi zaključevanja so ustvarjeni zato, da bi čim širši krog ljudi spoznal strategijo, komunikacijo in praktično znanje, ki je top prodajnike naredilo uspešne. Metka Pal ustvarja novo prodajno kulturo, v kateri bo poklic prodajnika spet dobil tisto spoštovanje, ki si ga v družbi zasluži.

11. – 15. oktober 2021 – splet

B2B srečanja s kitajskimi dobavitelji

B2B online poslovni razgovori s kitajskimi podjetji iz province Foshan, tokrat na področju izdelkov za dom, pisarne, gospodinjstva, prosti čas idr.

11. oktober 2021 – splet

Sodelovanje v programu brezplačnega usposabljanja s področja energetske učinkovitosti in pilotnega podjetja

Namen in cilj projekta 'SMEmpower Efficiency' je spodbujati in pomagati MSP-jem in drugim subjektom pri izvajanju in vzpostavitvi energetskega upravljanja, implementaciji energetske pregledov ter ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti.

12. oktober 2021 – Ljubljana in splet

Dan inovativnosti 2021

Dan inovativnosti 2021, katerega vrh bo tradicionalna podelitev nacionalnih priznanj GZS za inovativnost, bo to leto potekal 12. oktobra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pod sloganom »Nove inovacije, nova realnost«.

Koledar
dogodkov
GZS

13. oktober 2021 – splet**Ocenjevanje gostinskih lokalov in restavracij za računovodske potrebe**

Na spletnem izobraževalnem seminarju bo predstavljeno ugotavljanje nelegalne oziroma neskladne gradnje in vpliv na oceno vrednosti. Tema je izredno pomembna za analizo najboljše rabe in oceno stroškov legalizacije (takse, uzurpacija, dodatni stroški projektanta, komunalni prispevek).

21. oktober 2021 – Rimske Terme**Konferenca reciklažne industrije 2021**

8. konferenca Sekcije zbiralcev in predelovalcev kovinskih in nekovinskih odpadkov: Tržno ravnanje z odpadki – zlo ali ključ do uspešnega krožnega gospodarstva?

21. oktober 2021 – splet**Predstavitev poslovnih priložnosti v Moldaviji**

V sodelovanju z Veleposlaništvom Moldavije v Budimpešti, Konzulatом Moldavije v Ljubljani, Konzulatом Moldavije v Celju in Javno agencijo SPIRIT Slovenija organiziramo spletni seminar na temo predstavitve poslovnih priložnosti v Moldaviji.

9. – 12. november 2021 – splet**Subcontractor Connect 2021**

Organizirana B2B srečanja v okviru največjega severno-evropskega sejma industrijskih podizvajalcev, ki ga organizirajo partnerji mreže Enterprise Europe Network. Lani so se B2B srečanj udeležili nabavni odločevalci podjetij Volvo Cars, Scania, CERN, Trelleborg Industrial Solutions, Fläkt Woods, SKF, IKEA of Sweden AB, Northvolt, Autoliv Sverige AB, itd.

11. – 12. november 2021 – Porotož in splet**32. posvet Poslovanje z nepremičninami**

Tradicionalni posvet, kjer se vsako leto srečujejo predstavniki gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, agencij za posredovanje z nepremičninami, strokovne javnosti, vladnih institucij in lokalnih skupnosti ter drugih nosilcev aktivnosti s področja poslovanja z nepremičninami in stanovanjske oskrbe v Sloveniji.

Je vaše podjetje varno pred kibernetскими napadi?

Mala in srednje velika podjetja predstavljajo že skoraj 50 % vseh žrtev kibernetских napadov.

Med mnogimi malimi in srednjimi podjetji velja prepričanje, da so zaradi svoje velikosti nezanemljiva za napadalce in posledično varna pred kibernetскими vdori. Vendar podatki kažejo, da še zdaleč ni tako. Mala in srednje velika podjetja predstavljajo že skoraj polovico vseh žrtev kibernetских napadov, pri čemer jih mora v šestih mesecih po hujšem napadu kar 60 % zapreti svoja vrata.

Pri takšni statistiki se poraja vprašanje: »Zakaj so mala podjetja tako privlačna tarča za napadalce?«

Razlog tiči v pomanjkljivi informacijski varnosti, ki je v malih podjetjih pogosto postavljena na stranski tir. Kolektivi so majhni, dela je veliko, denarja za zunanje izvajalce ali izobraževanja pa običajno ni. Zaposleni tako po večini nimajo ustreznega znanja in veščin, ki bi jih zaščitile pred napadalci. Nameščen antivirusni program in vključen požarni zid še zdaleč ne rešita vseh težav – 95 % napadov je namreč posledica človeške napake! Pogosto za uspešen vdor zadostuje zgolj en sam napačen klik enega od zaposlenih.

Brez dvoma lahko torej trdimo, da bi že osnovno izobraževanje o informacijski varnosti pomembno znižalo to statistiko in podjetjem

prihranilo številne nevšečnosti. S to mislijo so na Nacionalnem odzivnem centru za kibernetisko varnost SI-CERT pripravili spletni tečaj o informacijski varnosti za zaposlene 'Varni v pisarni'. V njem uporabnikom na razumljiv način prikažejo najpogostejše nevarnosti, ki prežijo na zaposlene v podjetjih, skupaj s konkretnimi nasveti za zaščito. Tečaj je brezplačen in dostopen na www.varnivpisarni.si, vzel pa vam bo zgolj 30 minut.

Imetniki certifikata Excellent SME Slovenija dosegajo izjemne rezultate:

- imajo 30 % višje prihodke na zaposlenega od povprečja te velikosti podjetij,
- ustvarijo 57 % višji dobiček na zaposlenega,
- ustvarijo za 28 % višjo dodano vrednost na zaposlenega.

excellent-sme.gzs.si

Certifikat Excellent SME ima v Sloveniji preko 900 podjetij.

Novi in podaljšani imetniki certifikata Excellent SME po 1. juliju 2021

3D STRAŽIŠAR d.o.o.
ACORD-92, d.o.o., Ljubljana
ADVANSYS d.o.o.
AEROSERVICE d.o.o.
ALEAT d.o.o.
Alpineon d.o.o.
ALSET, d.o.o.,
AVTOSERVIS, JANEZ JANŽE S.P.
BIZJAN & Co., d.o.o.
BLUEMARINE d.o.o.
BRANKO KOLENC, S.P.
CE-MED d.o.o.
DAMJAN MIZORI S.P. KJE-SI
EDIT, d.o.o.
EKAMANT d.o.o.
EKOSEN, d.o.o.
EKSTERA d.o.o.
ELESFROM INŽENIRING d.o.o.
ELMONT d.o.o. Krško
EM.TRONIC d.o.o.
ENERGEN d.o.o.
EPIS UDOVIČ d.o.o.
FIRST, Murska Sobota d.o.o.
GALVANIZACIJA - TRDI KROM, MIRAN
POKERŽNIK S.P.
GEA d.o.o.
GRS d.o.o. Trbovlje
H2O STOP Simon Primožič s.p.
HALAL GUDA DONER KEBAP d.o.o.
HIDROSVET d.o.o.

HIŠA NEPREMIČNINE 1 d.o.o.
Hypex, d.o.o.
IMAGINE d.o.o.
INSTEEL d.o.o.
INTERLOGIS d.o.o.
JUVI Domžale, d.o.o.
K in K KOV, d.o.o.
K&K PLASTIKA MATEJA KOSMAČ
KRUŠEC S.P.
KARMEN, d.o.o., Lukovica
KEMIČNA ČISTILNICA, ROMAN
KRIVOGRAD S.P.
KEMOPLAST d.o.o.
KOMPAS TELEKOMUNIKACIJE d.o.o.
KONDITOR d.o.o.
Krasinvest, d.o.o., Sežana
KREMENITI d.o.o.
KRISTINA BABNIK CONTO s.p.
KURNIK TRANSPORT d.o.o.
Lira d.o.o.
MAVARI d.o.o.
MEDIA-IMPEKS d.o.o.
MERZELJ GOJZNIKAR JERICA s.p.
MIEL, d.o.o.
MIHALIČ IN PARTNER, d.n.o.
NATURALICA FOODS d.o.o.
NOSTROMO d.o.o.
PAGRAS, d.o.o.
PCA, d.o.o., Ljubljana
PIRNAR d.o.o.

POLJAKTRANS d.o.o.
PORAVNAVA d.o.o.
PREVENT&DELOZA d.o.o.
PRO - BIT, Kranj, d.o.o.
PRONET Kranj, d.o.o.
PROPLUS inženiring, projektiranje
d.o.o.
REGAL d.o.o.
RONO SENČILA d.o.o.
RUJ NEPREMIČNINE JERNEJ SUŠA S.P.
SIPRONIKA d.o.o.
SKRIN d.o.o.
SPC d.o.o.
TAX-FIN-LEX d.o.o.
TEHNOBIRO, d.o.o.
TEHROL d.o.o.
TIFT, d.o.o.
TOP HRVATIN d.o.o.
UNIDEL d.o.o.
VAR d.o.o.
VID d.o.o.
VRC d.o.o.
WILLY STADLER d.o.o.
XLAB d.o.o.
ŽELJKO STOILJKOVIČ S.P.
ZLATKO MAVRIN S.P.
ZUMIKS TRANS d.o.o.
ZUPANČIČ o.p., d.o.o.

Najboljši ga že imajo. Pridobite ga tudi vi!

PODKRIŽNIK
group

PODKRIŽNIK D.O.O. / Loke 33 / SI-3333 Ljubno ob Savinji / Slovenija
Tel.: +386 3 889 15 30 / E-mail: info@podkriznik.si

Vse se vrti.

INTELIGENTNI
POGONSKI SISTEMI

www.podkriznik.si